

Rotukohtainen jalostuksen tavoiteohjelma kaukasiankoiralle

1.	RODUN TAUSTA	5
2.	JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	6
3.	RODUN NYKYTILANNE	8
3.1.	Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	8
3.1.1.	Populaation rakenne ja sukusiitos	8
Sukusiitos		8
3.1.2.	Jalostuspohja.....	9
Tehollinen populaatiokoko		10
Taulukko 3.	Käytetyimmät jalostusurokset 15 vuoden ajalta (1998-2012).....	13
Taulukko 4.	Käytetyimmät jalostusnartut 15 vuoden ajalta (1998-2012)	13
3.1.3.	Rodun populaatiot muissa maissa	15
Taulukko 5.	Eestin rekisteröinnit vuosina 2000-2005	15
3.1.4.	Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	15
3.2.	Luonne ja käyttäytyminen	17
3.2.1.	Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	17
3.2.2.	Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. – linjoihin	18
3.2.3.	PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus.....	18
3.2.4.	Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	18
3.2.5.	Käyttö- ja koeominaisuudet	24
3.2.6.	Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	25
3.2.7.	Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	26
3.3.	Terveys ja lisääntyminen	26
3.3.1.	PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	26
	Lonkkaniveldysplasia eli lonkkien kasvuhäiriö.....	26
	Koiran lonkkanivelen kasvuhäiriö.....	28
	Taulukko 14. Lonkkakuivatut koirat ja tulokset prosentteina 15 vuoden ajalta (1997-2011). Lähde koiranet.	29
	Kyynärniveldysplasia	30
	Kyynärnivelen kasvuhäiriöt.....	30
	Taulukko 15. Kyynärkuvaustulokset 15 vuoden ajalta (1997-2011). Lähde koiranet.	31
	Taulukko 16. Kyynärkuivatut koirat ja tulokset prosentteina 15 vuoden ajalta (1997-2011). Lähde koiranet.	32
3.3.2.	Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet	32
3.3.3.	Yleisimmät kuolinsyyt	33
3.3.4.	Lisääntyminen	34
3.3.5.	Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	35
3.3.6.	Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	35
3.4.	Ulkomuoto	35

3.4.1.	Rotumääritelmä	35
3.4.2.	Näyttelyt ja jalostustarkastukset.....	38
3.4.3.	Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	40
3.4.4.	Yhteenvedo rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista.....	42
4.	YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	43
4.1.	Käytetyimpien jalostuskoirien taso.....	43
	Taulukko 21. Urosten jälkeläistilasto 2009-2013.....	43
4.2.	Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen.....	45
	Taulukko 22. Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	45
5.	JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	46
5.1.	Jalostuksen tavoitteet	46
	Taulukko 23. Jalostuksen tavoitteet.	46
5.2.	Suosituksat jalostuskoirille ja yhdistelmille	47
5.3.	Rotujärjestyksen toimenpiteet.....	49
5.4.	Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	50
5.5.	Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	51
	KIITOKSET	52
6.	LÄHTEET	52
7.	LIITTEET.....	53
	Liite 1. Luonnearviot näyttelyarvosteluissa	54
	Liite 2. Luonnetestin arvosteluohje	55
	Liite 3. 1993-2000 Yliopistollisen eläinsairaalaassa tutkittujen kaukasialaisten sairaustilastot.....	63
	Liite 4. Hannes Lohi, 2006 järjestetyn Terveyskyselyn tulokset	64
	Liite 5. Terveyskysely	65
	Liite 8. Rotumääritelmä.....	72

Kansikuva: Casualfoto.fi

Värikuvat: Hans Nordman (Moskovan suurnäyttelystä), paitsi kuva s. 10 Andrey Masyuk

Mustavalkokuvat: Bessarion Gogoushvililtä

YHTEENVETO

Jalostuksen tavoiteohjelman päätarkoituksena on ohjata rodun jalostusta toivottuun suuntaan. Tärkeysjärjestyksessä tavoitteemme rodun kehittämisessä ovat seuraavat: Terveys, tasapainoisen luonteen ja käyttöominaisuuksien säilyttäminen, geenipohjan laajentaminen ja ulkomuoto.

Tavoiteohjelma toimii samalla myös rotuesittelynä, koska siihen on kerätty kattavaa tietoa rodusta, sen historiasta, ongelmista ja kehityskohteista. Ohjelman tavoitteena on koota yhteen kaikki oleellinen tieto rodusta, jotta rodun kehitys, kasvatustyö sekä jalostus Suomessa jatkuisivat parhaalla mahdollisella tavalla. Ulkomuodolliset ja terveydelliset suositukset sekä luonteen vaatimukset tähtäävät siihen, että rotu säilyisi käyttöominaisuuksiltaan tarkoitukseensa sopivana laumanvartijana.

Tavoitteena on populaatiokoon kasvattaminen rotumääritelmän mukaisilla, terveillä ja rodunomaisilla luonteilla omaavilla koirilla. Tavoitteena on vaalia kaukasiankoiran rodunomaisuutta myös luonteen ja koiran käytettävyyden suhteen. Tavoitellaan fyysisesti toimivaa, terverakenteista ja jyhkeää koiraa. Luonteeltaan kaukasialaisen tulee olla rauhallinen ja harkitseva. Kaukasiankoira on äärimmäisen hyvän muistin omaava koira, joka oppii asiat nopeasti. Se on erittäin luotettava kumppani kotiin maaseudulle sekä alueiden ja varsinkin eläinlaumojen kuten lampaiden vartijaksi. Hyvin sosiaalistettuina koirat toimivat rauhallisesti alueensa ulkopuolella omistajansa kanssa.

Kaukasiankoira on laumastaan vahvasti huoltapitävä, rohkea, rauhallinen sekä luja ja tasapainoinen. Koira on reviiritietoinen ja tarvittaessa hyvinkin puolustustahtoinen. Kaukasialainen vartioi omistajansa omaisuutta tilaisuuden saatessaan itsenäisesti kaikesta muusta välittämättä. Omalla alueella vartioimisvietti luonnollisesti korostuu. Rotu on jalostunut pitkään karuissa ja vähävirikkeisissä aro-oloissa, jonka vuoksi sopeutuminen vilkkaaseen kaupunkilaiselämään ei välttämättä luonnistu kaikilta kaukasialaisilta ollenkaan. Se ei muutenkaan vartioimiskäyttäytymisensä vuoksi sovellu kerros- tai rivitalolähiöön, vaan tarvitsee eläinlauman tai alueen (omakotitalon- tai maatilan pihan) eli reviirin vartioitavakseen. Näin saadaan turvattua sopivat olosuhteet rodulle ja minimoitua stressistä aiheutuvia ongelmia.

Pentueet, jotka ovat tavoiteohjelman mukaisia, saavat rotuyhdistyksen tuen. Rodun terveystietoja sekä näyttely-, luonnetesti- ja tutkimustuloksia on alusta alkaen kerätty yhdistyksen toimesta. Tiedot ovat kasvattajien käytettävissä jalostusta varten ja niitä julkaistaan myös yhdistyksen lehdessä.

1. RODUN TAUSTA

Kaukasiankoira on yksi maailman vanhimmista roduista. Yhä edelleen sitä käytetään alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa, laumanvartijana Kaukasuksella. Luonnonlait ovat vuosisatoja säädelleet kaukasialaisten jalostusta, jolloin vain vahvimmat, terveimmät sekä paimenten apuna parhaiten toimivat koirat ovat päässeet jatkamaan rotua karuissa olosuhteissa.

Kaukasialaisen paimenen koira- nimitys kuvaa koiran alkuperäistä käyttötarkoitusta.

Kaukasia on alue Euroopan ja Aasian rajalla, Mustanmeren ja Kaspianmeren välillä. Pohjoisessa alue rajoittuu Manytsin laaksoon ja etelässä Turkkiin ja Iraniin. Nimensä Kaukasia (ven Kavkaz) on saanut Kaukasusvuoristolta, joka on 1100 km pitkä vuorijono. Alueen maat ja kansat ovat varsin erilaisia uskonnoiltaan ja kieliltään, mikä on johtanut moniin konflikteihin. Alueella puhutaankin yli 40 erilaista kieltä. Alueen itsenäiset valtiot ovat nykyään Venäjän federaatio, Georgia, Armenia ja Azerbaizan. Venäjän tasavallat ovat Pohjois-Ossetia, Tsetsenia, Ingusia, Dagestan, Kabardi-Balkaria sekä Karatsai-Tserkessia.

Kaukasia on eristäytynyttä, vaikeakulkuista, suurten korkeuserojen aluetta. Koiran työtä oli pääasiassa laumanvartiointi, kylien ja omaisuuden vartiointi sekä alueen sotaosan historian takia toiminta myös sotakoirana. Alueen lammaspaimenien toimeentulo oli niukkaa, ja itsenäisesti toimiva koira, joka puolusti omistajansa omaisuutta niin susia kuin rosvoja vastaan, oli välttämätön apu elinkeinon harjoittamisessa. Laumaa paimentavana koirana kaukasialaista ei käytetty, vaan koiran tehtävänä oli lauman turvaaminen.

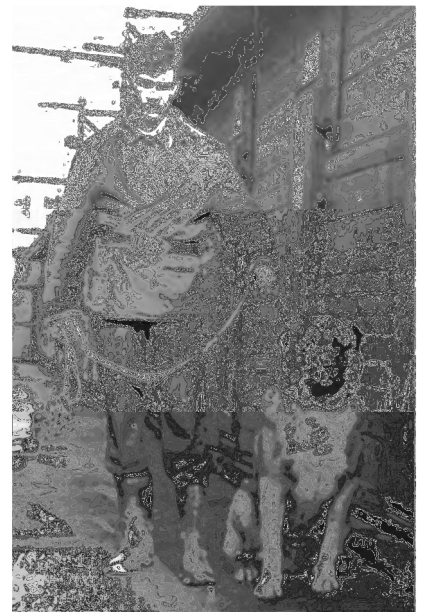
Kaukasiankoiran alkuhistoria on hämärän peitossa. Rotu arvellaan olevan yli 1000 vuotta vanha ja kehittynyt omaksi roduksi joko tiibetiläisestä koiraryhmästä tai vanhasta molossirodusta. Rotu oli pitkään lähes tuntematon oman kotiseutunsa ulkopuolella. Rotu esiteltiin ensimmäistä kertaa koiranäyttelyssä 1930-luvulla mm. Nurnbergissä Saksassa ja Tbilisissä Georgiassa (1931, 41 koiraa). Noihin aikoihin rotu ei ollut vielä levinnyt alkuperäisalueen ulkopuolelle ja koirat tekivät samaa työtä kuin esi-isänsä satoja vuosia sitten. Ne yksittäiset koirat, jotka vietiin alkuperäisalueen ulkopuolelle ennen toista maailmansotaa, eivät muodosta perustaa nykykannalle.

Toisen maailmansodan aikana oli susikanta päässyt runsastumaan Neuvostoliitossa. Tästä syystä perustettiin valtionkenneleitä koiramäärän lisäämiseksi ja laadun parantamiseksi. Näinä aikoina alkoi rodun siirtyminen pohjoiseen ja Kaukasuksesta vietiin koiria suurin määrin Neuvostoliiton valtionkenneleille, joista tunnetuin on Punaisen Tähtien kennel.

Rotua jalostettiin yrittäen kasvattaa sitä suuremmaksi ja tämän tavoitteen saavuttamiseksi tehtiin myös roturisteytyksiä mm. bernhardinkoiran ja leonberginkoiran kanssa. Näin luotiin uusi rotu ja näitä koiria rekisteröidään Venäjällä Moskovan vartiokoiriksi. Näiden koirien jälkeläisiä on tänä päivänä vaikea erottaa puhtaasta kaukasiankoirasta.

Stalinin vallan aikana rotua alettiin käyttää myös Neuvostoarmeijan palvelukseen. Koiria siirrettiin niin Stalinin kotimaasta Georgiasta kuin muualtakin Kaukasuksen alueelta valtionkenneleihin, joissa niitä jalostettiin työtehtäviin lähinnä sota- ja vartiokoirina. Hyvän turkkinsa ansiosta koirat kestävät ankaria sääoloja paljon paremmin kuin esim. saksanpaimenkoirat.

1940-luvusta 1980-luvun loppupuolelle jalostus tapahtui yksinomaan valtionkenneleissä ja koirilla oli yleensä jonkinlainen työtehtävä, tavallisin alueen vartiointi. Myös jalostus pohjautui tuolloin käyttöominaisuuksiin. DOSAAF oli puolisoitilaallinen järjestö, joka rahoitti ja tuki siviilien monimuotoista harrastustoimintaa, myös koiranjalostusta, kasvatusta ja koulutusta. Tavoitteena oli ylläpitää ammattitaitoa laajasti alueilla, joita voitaisiin sodan aikana hyödyntää armeijan hyväksi ja jäsenet olivat

velvollisia antamaan panoksensa tarvittaessa sotilaalliseen käyttöön. Koiria koulutettiin laajasti erilaisiin armeijan tehtäviin ja koiranjalostus oli hyvin ammattimaista. Jalostussuunnitelmia tehtiin viiden vuoden jaksoille ja alueelliset jalostusvastaavat esittelivät laajuudeltaan suomalaista väitöskirjaa vastaavat jalostussuunnitelmansa hyväksyttäväksi kollegioille, jotka muodostuivat erilaisista akateemisista asiantuntijoista, kuten jalostustieteilijöistä, eläinlääkäreistä ja biologeista. Jalostussuunnitelmat sisälsivät pääsuvut linjoittain, tyyppi, rakenne, yhdistelmät, eikä ollut juurikaan mahdollista rekisteröidä koiria ilman sen sisällyttämistä tähän suunnitelmaan. Pentujen kehitys dokumentoitiin kuukausittain. Valitettavasti nämä neuvostoajan dokumentit lienevät suurelta osin kadonneet.

Vuonna 1952 rotu jaettiin kahteen haaraan, raskasluisen ja massiiviseen vuoristokoiraan jota kutsuttiin transkaukasianpaimenkoiraksi ja kevytrakenteisempaan aroalueen koiraan jota kutsuttiin kaukasianpaimenkoiraksi. 1976 rodut yhdistettiin takaisin yhdeksi roduksi. Kaukasianpaimenkoiran rotunimisuoennos muutettiin 20.3.2012 Suomen Kennelliitossa kaukasiankoiraksi.

Tämän jälkeen sääntely jalostuksen osalta vapautui ja yksityiskenneleitten määrä lisääntyi räjähdysmäisesti. Suurelta osaltaan vanhat linjat hävitettiin ja jalostus pohjautui kaupallisiin intresseihin. Näinä aikoina lisääntyi myös näyttelyharrastus ja koirien ulkonäköön alettiin kiinnittää enemmän huomiota. Tänä päivänä näyttelyharrastus ohjaa jalostusta voimakkaimmin, mutta vielä löytyy runsaasti koiria, jotka tekevät samaa työtä kun esi-isänsä vuosisatojen takana.

Suurin muutos alkuperäiseen kaukasialaiseen työkoiraan on koiran koon ja massan kasvu. Rodulle on myös pyritty aikaansaamaan massiivista päätä, ja myös alkuperäinen värien kirjo tuntuu kärsivän muoti-ilmiöistä.

FCI hyväksyi rodun vuonna 1984 ja vahvisti rotumääritelmän 23.8.1984. Rodun kotimaaksi katsotaan Venäjä. Nykyisin kaukasiankoira on suosittu vahti- ja seurakoira Venäjällä ja entisen Itä-blokin maissa. Rotu on tunnettu myös Länsi-Euroopassa ja mm. Yhdysvalloissa. Ensimmäiset kaukasialaiset on rekisteröity Suomessa vuonna 1988. Samana vuonna rekisteröitiin myös ensimmäinen kaukasiankoiran pentue Suomessa. Suomen kanta pohjautuu Eestistä ja Venäjältä tuotuihin koiriin. Joitain koiria on tuotu myös Saksasta, Puolasta ja viime aikoina myös Latviasta, Liettuasta ja Valko-Venäjältä. Rekisteröinnit Suomessa ovat nousseet 1990-luvun aikana yli 50 kappaleeseen vuosittain ja 2000-luvulla koiria on rekisteröity kolmena vuotena yli 100 kappaletta. Ennätys rekisteröinneissä on 120 kappaletta vuodelta 2004.

Suomessa rotua käytetään perhe- ja aluevartiointikoirana. Rodulla on taipumusta itsenäiseen päätöksentekoon ja se suojelee reviiriään hyvinkin voimakkaasti. Rodun suosio on lievästi noususuuntainen, ja rodulla on mahdollisuus jopa yleistyä ja toimia turvaa tarjoavina perhekoirina.

2. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Kaukasiankoiran rotujärjestönä Suomessa toimii Suomen palveluskoiraliitto ry. Rotuyhdistyksenä toimii Suomen kaukasianpaimenkoirat ry. Suomen Kaukasianpaimenkoirat ry perustettiin Järvenpäässä syksyllä 2005 ja merkittiin yhdistysrekisteriin 8.9.2005. Yhdistyksen kotipaikka on Helsinki ja sen toiminta-alueena on koko maa. Yhdistys hyväksyttiin jäseneksi Suomen Palveluskoiraliittoon sekä Helsingin Seudun Kennelpiiriin loka-marraskuussa 2005. Aiemmin rotuyhdistyksenä toimi Venäläiset Owzarkat ry (1993-2005). Tämä yhdistys toimi myös keskiaasiankoirien ja etelävenäjänpaimenkoirien rotuyhdistyksenä.

Kaukasiankoirien jalostustoimintaa ohjaa jalostustoimikunta, joka toimii hallituksen alaisuudessa. Jalostustoimikuntaan on kuulunut kolme jäsentä. Jalostustoimikunta yhdessä hallituksen kanssa laati jalostussuosituksen rodulle, ja tämä suositus hyväksyttiin yksimielisesti yhdistyksen vuosikokouksessa 2008 ja on pieniltä osin päivitetty tähän jalostuksen tavoiteohjelmaan. Tämän suosituksen määräyksiä ja ohjeita pidetään raameina jalostussuosituksia esitettäessä ja nämä ehdot määrittelevät myös pääsyn pentuvälityslistalle. Jalostustoimikunta kokoontuu tarvittaessa, ja esittelee asiat hallituksen päätettäväksi. Yhdistyksellä on myös pentuvälittäjä, joka välittää tietoja pentuvälitykseen ilmoitetuista pentueista.

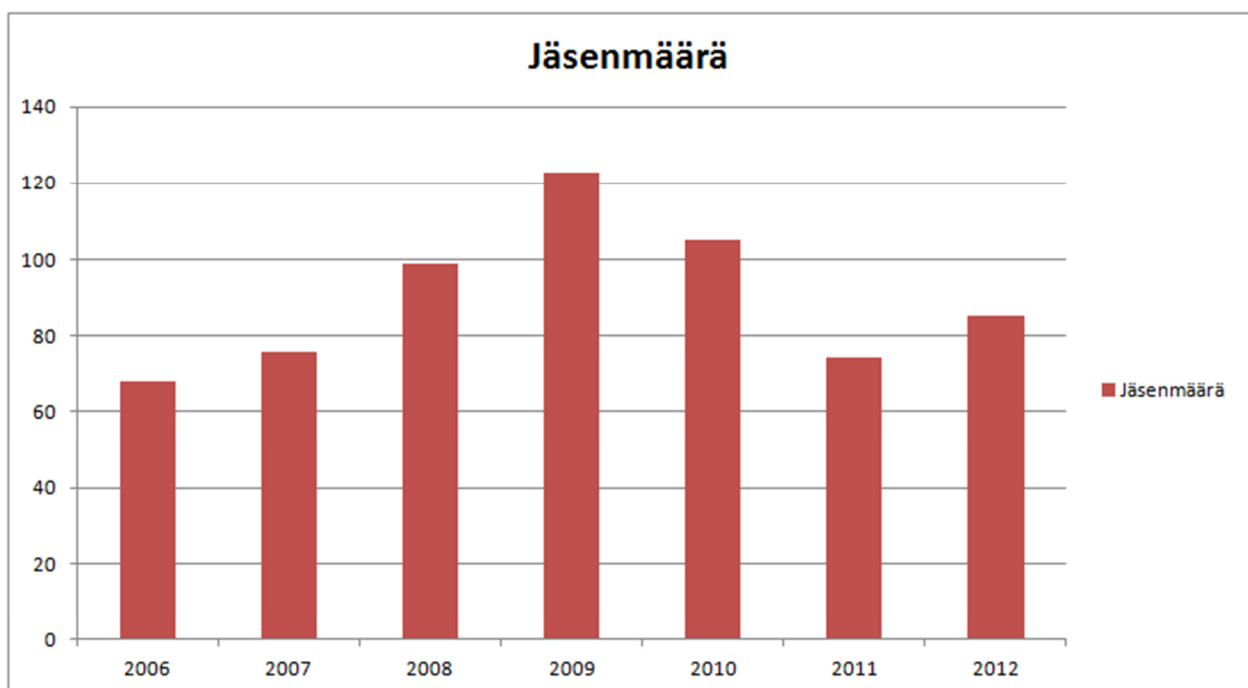
Pentulistalle pääsyn kriteerit on esitelty jalostussuosituksen kohdassa 6: muita ohjeita ja suosituksia. Yhdistyksen kasvattajalistalle pääsyn vaatimuksena on kennelneuvojan tai kunnan eläinlääkärin kirjoittama hyväksytty tarkastusraportti, joka on voimassa kolme vuotta. Yhdistys julkaisee verkkosivuillaan ja lehdessä jalostusuroslistaa. Listalle pääsyyn vaaditaan terveystarkastukseen vastaamista ja jalostussuosituksen kaikkien kohtien täyttyminen. Terveystarkastus jalostusuroksille liite 2.

Yhdistys julkaisee Kaukasialainen – lehteä neljä kertaa vuodessa. Lehdessä julkaistaan mm. terveystulokset, luonnetestitulokset, näyttelyarvostelut, jalostustarkastustulokset, jalostusuroslista sekä mahdollisuuksien mukaan tietoa tuontikoirista ja ulkomaalaisten kasvattajien esittelyjä. Näin ollen yhdistyksen jäsenet eivät ole riippuvaisia internetyhteyksistä. Esittelyjä suomalaisilta kasvattajiltakin on pyydetty, mutta syystä tai toisesta innostusta ei ole ollut. Lehdessä pyritään myös julkaisemaan asiantuntija-artikkeleita erilaisista koiranjalostuksesta ja –pitoon liittyvistä asioista sekä meneillään olevista terveystutkimuksista esim. Helsingin Yliopistolla. Yhdistyksellä on myös omat kotisivut osoitteessa www.kaukasianpaimenkoira.com. Osa materiaalista löytyy vanhoilta kotisivuilta osoitteesta www.caucasian.fi. Yhdistyksellä on myös facebook-profiili “Suomen Kaukasianpaimenkoirat ry”, jota seuraa paljon myös ei-jäseniksi kuuluvia rodusta kiinnostuneita ihmisiä.

Yhdistys järjestää vuosittain jalostustarkastuksen, luonnetestin ja epävirallisen näyttelyn, Top Ovcharka Shown, johon kutsutaan aina rodun alkuperämaista pitkän linjan asiantuntijatuomareita. Pyrkimyksenä on ollut käyttää DOSAAF:in asiantuntijoina toimineita tuomareita, joilla on vahva kokemus myös jalostus- ja käyttökoira-asioista. Näyttelyn yhteydessä he pitävät myös joko tuomarikoulutuksen tai luennon. Heidän haastattelunsa julkaistaan Kaukasialainen-lehdessä yhdessä kuvallisten arvostelujen kanssa. Yhdistys pyrkii myös järjestämään vuosittain kestävyyskokeen, jossa juostaan kevyttä ravia keskeytyksettä 10 kilometrin matka.

Yhdistyksen jäsenmäärän kehitys näkyy kuvassa 1. Jäsenmäärä oli alkuun tasaisessa kasvussa, minkä jälkeen vuonna 2010 alkoi notkahdus, joka kuitenkin on nyt kääntynyt uuteen jäsenmäärän kasvuun. Rodun nimimuutoksen seurauksena on tarkoitus muuttaa myös yhdistyksen nimi vuonna 2013 Suomen Kaukasiankoirat ry:ksi.

Kuva 1. Jäsenmäärä 2006-2012

3. RODUN NYKYTILANNE

3.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

3.1.1. Populaation rakenne ja sukusiitos

Sukusiitos

MMT Katariina Mäki 14.12.2011

Sukusiitoksessa uros ja narttu ovat toisilleen läheisempää sukua kuin serkukset. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkus-parituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämismuotoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksin-kertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettynä eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haitta-vaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitos-asteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymis-vaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitos-taantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu tismalleen saman taustainfon perusteella. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Ensimmäiset kaukasiankoirat rekisteröitiin Suomen koirarekisteriin vuonna 1988, ja niitä on rekisteröity 14.2.2013 mennessä 1 391 yksilöä. Suomen koirakanta on peräisin pääasiassa Venäjältä ja Virosta, mutta kantaan nähden tuontikoiria on lukumääräisesti ollut kovin vähän (taulukko 1). Rekisteröinneissä tähänastinen huippu on vuodelta 2005, kun Suomen rekisteriin lisättiin peräti 119 yksilöä, näistä vain kolme oli ulkomaan tuonteja. Vuonna 2012 ulkomaantuonteja oli vain kolme. Sukusiitosaste näytti välillä lähtevän nousuun, mutta on palannut takaisin alle 2 % (taulukko 1). Vuoden 2012 sukusiitosprosentti on kennelliiton jalostustietojärjestelmän mukaan 1,73 %. On tärkeää huomata, että sukusiitosprosentti on laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta. Populaation koko on kuitenkin maassamme verrattain pieni ja tästä syystä on erittäin toivottavaa tuoda maahan uutta jalostusmateriaalia ja lisätä tuontisperman käyttöä, jottei sukusiitosaste käänny uudelleen nousuun. Kaukasiankoira on hyvin yleinen rotu niin Venäjällä kuin entisen Itä-blokin maissa. Erinomaista jalostusmateriaalia löytyy käytettäväksi maantieteellisesti kohtuullisen läheltä ja hyvin monelta eri sukulinjalta.

Taulukko 1. Vuositolasto – rekisteröinnit 13 viime vuoden ajalta (2000 – 2012). Taulukko: koiranet

Vuositolasto - rekisteröinnit

	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Pennut (kotimaiset)	66	58	22	83	86	54	95	116	68	73	94	52	72
Tuonnit	3	6	3	5	6	9	8	3	5	5	5	1	7
Rekisteröinnit yht.	69	64	25	88	92	63	103	119	73	78	99	53	79
Pentueet	10	8	5	12	13	6	14	18	11	13	16	8	11
Pentuekoko	6,6	7,2	4,4	6,9	6,6	9,0	6,8	6,4	6,2	5,6	5,9	6,5	6,5
Kasvattajat	9	8	4	9	11	6	13	14	9	11	14	6	9
Jalostukseen käytetyt eri urokset													
- kaikki	9	8	4	11	11	6	11	17	11	10	15	7	7
- kotimaiset	7	5	2	5	5	4	5	10	8	6	11	5	3
- tuonnit	1	3	2	5	4		5	6	3	3	3	2	4
- ulkomaiset	1	0	0	1	2	2	1	1	0	1	1	0	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 1 kk	3 v	3 v 7 kk	4 v 2 kk	3 v 11 kk	4 v 1 kk	4 v 9 kk	4 v 4 kk	4 v 7 kk	5 v	3 v 8 kk	2 v 9 kk	3 v 7 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut													
- kaikki	10	8	5	12	13	6	14	18	11	12	16	8	10
- kotimaiset	9	5	3	10	11	4	11	15	10	7	13	5	7
- tuonnit	1	3	2	2	2	2	3	3	1	5	3	3	3
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 3 kk	4 v 5 kk	5 v 1 kk	4 v 7 kk	3 v 9 kk	3 v 9 kk	3 v 3 kk	3 v 8 kk	4 v 2 kk	3 v 9 kk	3 v 5 kk	3 v 10 kk	4 v 3 kk
Isoisät	16	14	9	18	22	11	23	22	16	19	22	11	14
Isoäidit	16	16	9	20	22	12	22	25	17	19	23	10	14
Sukusiitosprosentti	1,73 %	2,29 %	0,81 %	1,42 %	1,91 %	0,04 %	4,29 %	3,66 %	3,42 %	3,45 %	2,95 %	7,48 %	1,51 %

3.1.2. Jalostuspohja

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun [perinnöllisestä monimuotoisuudesta](#). Rodun monimuotoisuutta voidaan arvioida myös molekyyligeneettisesti, esimerkiksi immuunijärjestelmää säätelevien DLA-haplotyyppien lukumäärän ja heterotsygotian perusteella.

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geeniversioiden (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät geeniversionsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin

yksittäisestä geeniversiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä geeniversiota ole (Mäki, 2011).

Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään puolet syntyvistä koirista, tai pentuekoko huomioiden se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 2 rodun keskimääräisellä pentuekoolla. Jos rodun pentuekoko on vaikkapa 5, jalostukseen tulisi käyttää 40 % rodun koirista. (Mäki, 2011). Kaukasiankoirilla viiden viimeisen vuoden pentuekoko on ollut n. kuusi pentua, joten jalostukseen tulisi tämän mukaan käyttää kolmasosaa rodun koirista. Taulukossa 2 on merkitty jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen prosentuaaliset osuudet. Tehollinen populaatiokoko näyttää prosentuaalisesti ensi silmäyksellä hyvältä, mutta jälleen kerran on muistettava, että jalostuskoirien lukumääriin perustuva laskenta, joka ei huomioi koirien sukulaisuussuhteita ja epätasaisia jälkeläismääriä, antaa huiman yliarvion todellisesta tilanteesta (Taulukko 2.).

Monimuotoisuutta turvaava rajoitus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa 5 % ja suurilukuisissa 2-3 % suhteessa rodun neljän vuoden rekisteröinteihin. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana keskimäärin 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Yhdessäkään rodussa ei yhdellä yksilöllä saisi olla enempää kuin 100 jälkeläistä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % suhteessa neljän vuoden rekisteröinteihin (Mäki, 2011).

Tehollinen populaatiokoko

MMT Katariina Mäki

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Rodun monimuotoisuutta voidaan arvioida myös molekyyligeneettisesti, esimerkiksi immuunijärjestelmää säätelevien DLA-haplotyyppien lukumäärän ja heterotsygotian perusteella.

Tehollinen koko kertoo kuinka monen yksilön geeniversioita tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun perinnöllinen vaihtelu koostuu 50 eri koiran geeniversioista. Mitä pienempi tehollinen koko, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa, ja sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Tehollinen koko arvioidaan aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla neljä ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enimmillään neljä kertaa jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärää. Paras tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen. Jos aineisto ei ole sukupuiltaan tarpeeksi täydellinen, voidaan käyttää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentaa, joka on käytössä myös Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä. Tämä antaa kuitenkin tehollisesta koosta suuren yliarvion, koska siinä oletetaan, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät.

Jos sukusiitosasteen kasvunopeuteen perustuva tehollinen koko on alle 50 - 100, rodusta häviää geeniversioita niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Silloin on keskityttävä säilyttämään mahdollisimman monen yksilön geenejä käyttämällä niitä kertaalleen jalostukseen. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

Taulukko 2. Vuositolasto – jalostuspohja 13 viime vuoden ajalta (2000 – 2012). Taulukko: koiranet

Koiranetin jalostuspohja per sukupolvi -luvut on laskettu nelivuotisjaksoilta. Viimeinen kussakin jaksossa mukana oleva vuosi on se, jonka kohdalla tieto näkyy. Esimerkiksi vuoden 2008 luvut on laskettu vuosien 2005–2008 ajalta.

Vuositolasto - jalostuspohja

	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Per vuosi													
- pentueet	10	8	5	12	13	6	14	18	11	13	16	8	11
- jalostukseen käytetyt eri urokset	9	8	4	11	11	6	11	17	11	10	15	7	7
- jalostukseen käytetyt eri nartut	10	8	5	12	13	6	14	18	11	12	16	8	10
- isät/emät	0,90	1,00	0,80	0,92	0,85	1,00	0,79	0,94	1,00	0,83	0,94	0,88	0,70
- tehollinen populaatio	13 (65%)	11 (69%)	6 (60%)	16 (67%)	16 (62%)	8 (67%)	17 (61%)	24 (67%)	15 (68%)	15 (58%)	21 (66%)	10 (62%)	12 (55%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0%	5%	0%	8%	18%	13%	4%	8%	15%	12%	14%	19%	3%
- nartuista käytetty jalostukseen	3%	0%	15%	13%	10%	16%	12%	12%	24%	24%	18%	15%	28%
Per sukupolvi (4 vuotta)													
- pentueet	35	38	36	45	51	49	56	58	48	48	42	33	29
- jalostukseen käytetyt eri urokset	26	25	24	34	39	34	34	34	24	24	23	19	17
- jalostukseen käytetyt eri nartut	28	28	25	36	42	40	46	46	38	38	33	26	23
- isät/emät	0,93	0,89	0,96	0,94	0,93	0,85	0,74	0,74	0,63	0,63	0,70	0,73	0,74
- tehollinen populaatio	36 (51%)	36 (47%)	33 (46%)	47 (52%)	55 (54%)	50 (51%)	55 (49%)	55 (47%)	42 (44%)	42 (44%)	38 (45%)	31 (47%)	27 (47%)
- uroksista käytetty jalostukseen	4%	10%	12%	11%	11%	10%	10%	12%	15%	12%	14%	15%	13%
- nartuista käytetty jalostukseen	6%	9%	13%	12%	12%	15%	17%	19%	21%	22%	23%	25%	27%

DNA-tutkimukset

DNA-tason tutkimuksia kaukasiankoirien perinnöllisestä monimuotoisuudesta on tehty hyvin vähän ja ne ovat olleet hyvin suppeita sekä otoksen, että alueellisen kattavuuden osalta. Tuloksesta ei siis voi päätellä mitään suomen kannan monimuotoisuudesta, mutta tulokset olivat mielenkiintoisia suhteessa vastaaviin tutkimuksiin muilla roduilla.

MHC perhe on tärkein immuunipuolustuksen geenialue. MHC geeniperhe, jota koiralla kutsutaan myös DLA:ksi, on geeniryppäs, jonka geenit tekevät erilaisia immuunipuolustuksen kannalta tärkeitä proteiineja. Alueella on genejä erittäin tiheässä ja yksittäisistä geneistä on olemassa kymmeniä tai jopa satoja erilaisia variaatioita. DLA-alueelta on tunnistettu lukuisia riskitekijöitä erilaisiin autoimmuunisairauksiin ihmisillä ja joillakin koiraroduilla. Alueen homotsygotia eli saman geenimuodon (alleelin) periytyminen molemmilta vanhemmilta, on yhdistetty eri lajeilla sukupuuttoriskiin ja yleisesti elinvoimaisuuden alentumiseen. DLA-tutkimuksissa tarkastellaan usein myös kolmen merkittävän immuunipuolustuksessa tärkeän geenin muodostamia haplotyyppejä eli vierekkäisten geenien alleelien muodostamia yhdistelmiä, jotka periytyvät sellaisenaan jälkeläisille.

Vuonna 2007 julkaistiin Manchesterin ja Liverpoolin yliopistojen sekä Novosibirskin maataloustieteellisen yliopiston DLA-tutkimus Venäläisistä koirista, jossa oli mukana myös kuusi kaukasiankoiraa. Aineisto on liian pieni edes venäläisen populaation tilanteen arvioimiseksi millään tasolla, mutta mielenkiintoista on, että tutkimuksessa löydettiin kaukasialaisilta useampia haplotyyppejä kuin suuresta osasta länsimaissa yleisiä rotuja, joissa tutkimusaineisto on kymmeniä koiria. Kuudelta koiralta löydettiin yhdeksän erilaista haplotyyppiä ja vain yksi koira oli homotsygootti aikaisemmin tunnistamattoman haplotyyppin suhteen. Mielenkiintoista oli myös, että rodusta löytyi haplotyyppejä, joita ei ole muilla roduilla aiemmin tunnistettu.

Tutkimuksessa todettiin myös kahden sukulaisrodun, keskiaasiankoiran ja aboriginaalin kaukasian susikoiran (jälkimmäinen ei FCI-rotu) olevan myös poikkeuksellisen monimuotoisia. Keskiaasialaisilta löydettiin 28 erilaista haplotyyppiä 48 tutkitusta koirasta, joista vain kaksi oli homotsygootteja. Kaukasian susikoirilta löydettiin 12 koirasta yhdeksän haplotyyppiä ja kaksi koiraa oli homotsygootteja. Yleisesti ottaen DLA-alueen suhteen homotsygootteja on n. 30 % puhdasrotuisista koirista ja n. 40-50 koiran aineistosta löytyy n. 5-9 haplotyyppiä.

DLA (MHC) -kompleksin geenien alleelit ja haplotyyppit liittyvät useisiin immunologisiin ongelmiin, erityisesti autoimmuunisairauksiin ja ne on yhdistetty lähes jokaiseen ihmisen autoimmuunisairauteen ja useisiin koirilla. On edullista säilyttää populaatiossa mahdollisimman paljon erilaisia haplotyyppjä tasaisesti jakaantuneena (Kennedy, 2007).

Toinen tutkimus tehtiin Moskovalaisessa yliopistossa 2006 hieman suuremmalla aineistolla ja siinä tutkittiin aina emältä periytyvien mitokondrioiden mikrosatelliteja eli DNA:n toistojaksoja, jotka eivät koodaa proteiineja, toisin kuin edellä mainittu DLA-alue. Tällöin ei ole luultavaa, että mikrosatelliitteihin kohdistuisi minkäänlaista valintapainetta. Tutkimuksessa kaukasiankoiria oli 29, keskiaasiankoiria 29 ja kaukasian susikoiria 26. Kaukasialaisella oli näistä alhaisin geneettinen monimuotoisuus (65,3%) verrattuna keskiaasialaisiin (82,5%) ja kaukasian susikoiriin (87,7 %). Tulos ei kuitenkaan ole huono, sillä vastaavasti useiden kymmenien muiden rotujen mitokondriaalisen monimuotoisuuden asteeksi on havaittu 37 – 77 %. Tässä tutkimuksessa käytettiin vain Moskovan alueen kenneliä kaukasialaisia, joten tulosta ei voi laajemmin yleistää rotuun muualla (Ryabinina, 2006; Leroy, 2009).

Taulukko 3. Käytetyimmät jalostusurokset 15 vuoden ajalta (1998-2012)

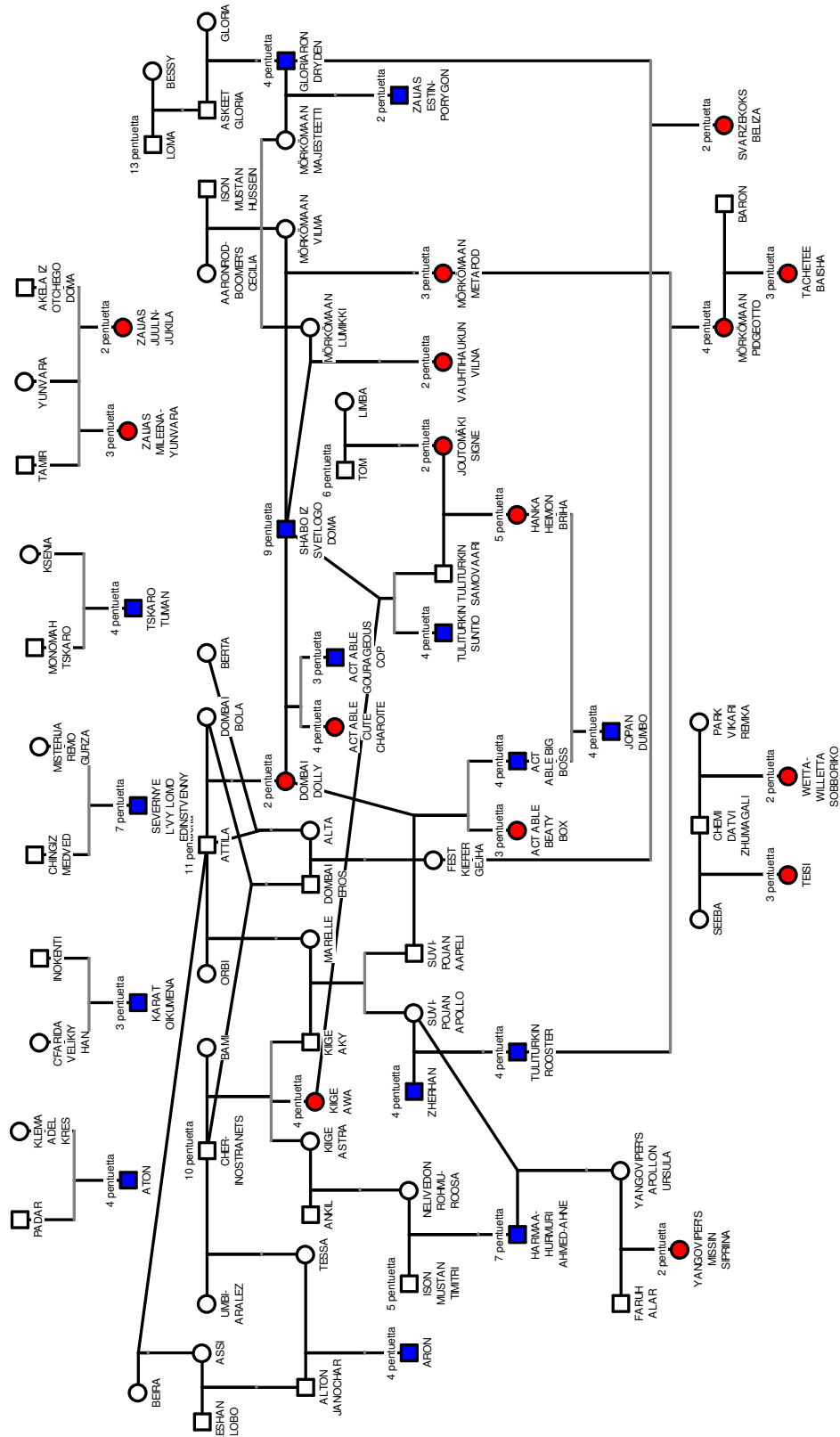
		Syntymä- vuosi	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Uros		Pentueita	Pentuja	%-osuus ▼	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Shabo Iz Svetlogo Doma	1996	8	55	5,26%	5%	28	182	8	55
2	Harmaa-Hurmuri Ahmed-Ahne	1999	7	43	4,11%	9%	3	19	7	43
3	Tuliturkin Suntio	1998	4	36	3,44%	13%	2	15	4	36
4	Gloriaron Dryden	1997	4	36	3,44%	16%	11	96	4	36
5	Severnye L'vy Lomo Edinstvenny	2006	6	33	3,16%	19%	4	26	7	37
6	Aron	2001	3	31	2,97%	22%	3	22	4	39
7	Tskaro Tuman	2003	4	30	2,87%	25%	2	8	4	30
8	Jopan Dumbo	2005	4	30	2,87%	28%	1	4	4	30
9	Karat Oikumena	2006	4	29	2,78%	31%	2	14	4	29
10	Zherhan	1997	4	26	2,49%	33%	12	64	4	26
11	Act Able Big Boss	1998	4	26	2,49%	36%	10	67	4	26
12	Tuliturkin Rooster	1998	4	25	2,39%	38%	8	52	4	25
13	Aton	1997	4	22	2,11%	40%	6	45	4	22
14	Act Able Gourageous Cop	1999	3	21	2,01%	42%	1	13	3	21
15	Zaijas Estin-Porygon	2000	2	20	1,91%	44%	0	0	2	20

15 vuoden 1998 – 2012) on käytetty 18 urosta tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista.

Taulukko 4. Käytetyimmät jalostusnartut 15 vuoden ajalta (1998-2012)

		Syntymä- vuosi	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Narttu		Pentueita	Pentuja	%-osuus ▼		Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Zaijas Mileena-Yunvara	1998	3	32	3,07%		6	45	3	32
2	Hanka Heimon Briha	2001	5	31	2,98%		7	52	5	31
3	Tachetee Baisha	2005	4	29	2,78%		1	7	4	29
4	Teisi	2003	3	26	2,49%		3	12	3	26
5	Svarzekoks Beliza	2003	2	26	2,49%		0	0	2	26
6	Mörkömaan Pidgeotto	2002	4	25	2,39%		7	43	4	25
7	Kiige Awa	1994	4	24	2,30%		13	99	4	24
8	Act Able Cute Charoite	1999	4	23	2,20%		4	23	4	23
9	Ww Yangoviper's Missin Sipriina	2004	2	22	2,11%		1	5	2	22
10	Dombai Dolly	1993	2	22	2,11%		15	92	2	22
11	Mörkömaan Metapod	2000	3	21	2,01%		7	46	3	21
12	Vauhtihaukun Vilna	2000	2	21	2,01%		1	12	2	21
13	Act Able Beaty Box	1998	3	21	2,01%		1	13	3	21
14	Wetta-Willetta Sobboriko	2002	2	19	1,82%		0	0	2	19
15	Zaijas Juulin-Jukila	2002	2	18	1,72%		3	28	2	18

Kuvassa 2 on sukupuun muodossa esitetty 15 viime vuoden aikana eniten käytettyjen jalostuskoirien sukulaissuhteet. Kuvan yläreunassa on viisi koiraa, joille ei neljän sukupolven sisällä löytynyt yhteisiä esivanhempia muiden suosittujen jalostuskoirien kanssa. Kuvan alalaidassa on erillinen pienempi sukupuu, joka yhdistää kaksi jalostusnarttua. Kaikki muuta 23 eniten jalostukseen käytettyä koiraa löytyvät ”suuresta” sukupuusta. Samoin sukupuusta ilmenee, että valtaosalla niiden takaa löytyy kaksi hyvin paljon aikoinaan käytettyä jalostusurosta ainakin kerran. Huomattavaa on myös, että eniten käytettyjen listalle on päässyt koiria jopa neljässä alenevassa polvessa.

Kuva 2. 15 viime vuoden (1998-2012) aikana eniten käytettyjen jalostuskoirien sukulaissuhteet. Ympyrät ovat narttuja ja neliöt uroksia. Käytetyimmät nartut on merkitty punaisella ja urokset sinisellä värillä.

3.1.3. Rodun populaatiot muissa maissa

Vahvin koirakanta on entisen Neuvostoliiton alueella, mutta emme onnistuneet saamaan rekisteröintitietoja. Vanhan JTO:n mukaan Venäjällä on rekisteröity vuosittain n. 5 000 kaukasiankoiraa ja tilanne lienee samansuuntainen tänä päivänä. Varsin yleisiä kaukasiankoirat ovat entisissä Itä-Blokin maissa Puolassa, Unkarissa, Tsekeissä ja myös Romaniassa. Valitettavasti näistä maista ei ole saatavilla rekisteröintistatistiikkaa, mutta rekisteröinnit liikkuvat sadoissa yksilöissä. Ruotsissa ja Norjassa rekisteröidään pari pentuetta vuosittain. Virossa rekisteröinnit ovat tippuneet huomasti viimeisien vuosien aikana.

Taulukko 5. Eestin rekisteröinnit vuosina 2000-2005

Vuosi	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Rekisteröinnit	100	63	16	40	47	19	25	32	34	30	32	23	16	2

3.1.4. Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Kaukasiankoiria on Suomessa rekisteröity 14.2.2013 mennessä kaikkiaan 1 391 yksilöä. Suomen koirakanta on peräisin pääasiassa Venäjältä ja Virosta, mutta kantaan nähden tuontikoiria on lukumääräisesti ollut kovin vähän (taulukko 1). Vuosittain rekisteröidään keskimäärin n. 77 koiraa, joista tuontikoiria vain alle viisi yksilöä. Vuonna 2012 ulkomaantuonteja oli vain kolme. Sukusiitosaste näytti välillä lähtevän nousuun, mutta on palannut takaisin alle 2 % (taulukko 1). Vuoden 2012 sukusiitosprosentti on kennelliiton jalostustietojärjestelmän mukaan 1,73 %. On tärkeää huomata, että sukusiitosprosentti on laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta. Populaation koko on maassamme verrattain pieni ja tästä syystä on erittäin toivottavaa tuoda maahan uutta jalostusmateriaalia ja lisätä tuontisperman käyttöä, jottei sukusiitosaste käänny uudelleen nousuun. Kaukasiankoira on hyvin yleinen rotu niin Venäjällä kuin entisen Itä-blokin maissa. Erinomaista jalostusmateriaalia löytyy käytettäväksi maantieteellisesti kohtuullisen läheltä ja hyvin monelta eri sukulinjalta.

Ulkomailta on tuotu viimeisen viiden vuoden aikana 3-6 koiraa vuosittain. Tällä hetkellä suurin osa koirista tuodaan Venäjältä, jossa korvat typistetään kaikilta yksilöiltä. Koiria saa myös typistämättöminä joistain kenneleistä etukäteisvarauksella. Typistämättömiä koiria ei kuitenkaan saa myydyksi Venäjällä, joten varauksen peruuttamisen pelossa, niitä ei aina ole mahdollista saada. Tuontikoirien jalostuskäyttö on ollut melko vähäistä. Osasyynä tähän voidaan pitää korvien typistämisestä johtuvaa näyttely- ja koekieltoa, joka koskee myös jalostustarkastusta ja luonnetestiä. Hyvätkin tuontikoirat saattavat jäädä pois jalostuskäytöstä niiden rajallisten esilletuontimahdollisuuksien vuoksi. Osa tuontikoirista ei saa lainkaan virallista rekisteritodistusta (Export Pedigree*), jolla ne voitaisiin rekisteröidä Suomen Kennelliiton rekisteriin. Rekisteritodistuksetonta koiraa ei voi Suomessa käyttää jalostukseen. Lisääntyvässä määrin koiria tuodaan etenkin Puolasta.

*Virallinen Englanninkielinen rekisteritodistus, jolla koira voidaan rekisteröidä Suomen Kennelliittoon.

Kaukasiankoirien tehollinen populaatiokoko Suomessa on pieni. Tähän seikkaan tulee jalostustoimikunnan ja kasvattajien kiinnittää jatkossa erityistä huomiota. Haluttaessa tarkastella kaukasiankoirien populaation kokoa ja rakennetta nykypäivänä, on tarkasteltava mm. rodun rekisteröintimäärien kehitystä aikaisemmilta vuosilta. Populaation perinnölliseen monimuotoisuuteen vaikuttaa eniten se, mitä ja minkä sukuisia yksilöitä käytetään jalostukseen ja miten paljon kutakin jalostuskoiraa käytetään. Yksittäisen jalostusyksilön ja sen perimän osuus koirakannassa ei saa nousta kohtuuttoman suureksi (ns. matadorijalostus). Suotavinta olisi käyttää paljon eri koiria, jotka täyttävät perusvaatimukset niin että mitään koiraa ei kuitenkaan käytetä liikaa. Tehollinen populaatiokoko on sitä suurempi, mitä suurempaa osaa rodun kannasta käytetään jalostukseen. Rodun geneettinen pohja pienenee ja sisäsiittoisuuden mukanaan tuomat riskit kasvavat silloin kun käytetään paljon samoja tai lähisukuisia koiria (=tehollinen populaatiokoko pienenee). Tämän riskejä ovat erilaisten sairauksien yleistyminen ja yleisesti rodun elinvoimaisuuden väheneminen.

Tehollinen populaatiokoko lasketaan kaavalla $Ne = 4 * Nu * Nn / (2 * Nu + Nn)$, jossa Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä. Kaava olettaa koirille tasaiset jälkeläismäärät. Kaava antaa yliarvion tehollisesta populaatiokoosta, koska se ei huomioi jalostuskoirien epätasaisia jälkeläismääriä eikä koirien sukulaisuussuhteita.

Tärkeää on kiinnittää huomiota myös urosten ja narttujen lukumäärän suhteeseen jalostuksessa. Ideaalitulanteessa uroksia ja narttuja käytetään lukumääräisesti yhtä paljon. Kaukasiankoirilla suhdeluku isät/emät on 0,93, joten uroksia ja narttuja käytetään hyvin tasapuolisesti. Yleisimmin ns. matadoriuroksia käytetään koiranjalostuksessa aivan liikaa populaation kokoon nähden ja tämä aiheuttaa sen, että sukupuolten välinen jalostukseen käytettävien yksilöiden suhde vääristyy. Tämän seurauksena näiden yksittäisten urosten perimä siirtyy jälkipolville yliedustettuna. Kaukasiankoirillakin on esiintynyt jossain määrin matadorijalostusta, mihin pienen koirakannan huomioon ottaen ei olisi varaa, etenkin eniten käytetyt jalostusurokset ovat suurimmalta osin läheistä sukua toisilleen (kuva 2).

Samoja yhdistelmiä on toistettu ennen voimassa olevia jalostussuosituksia seuraavasti:

Act Able Courageous Cop – Act Able Beaty Box 3 kertaa
 Shabo iz Svetlogo Doma – Aaronrod-Boomer's Cecilia 2 kertaa
 Shabo iz Svetlogo Doma – Mörkömaan Vilma 2 kertaa
 Harmaa-Hurmurin Ahmed-Ahne – Ringa 2 kertaa
 Act Able Bis Boss – Gloria Gutta Athena 2 kertaa
 Suvi-Pojan Aatu – Ninja 2 kertaa
 Aarnold – Tsuyush 2 kertaa
 Suhmuran Valluvalpio – 2 kertaa

Jalostussuosituksien (toukokuu 2008 alkaen) mukaan yhdistelmän saa uusia vain, mikäli ensimmäisessä pentueessa on alle neljä pentua. Tämä seikka huomioiden, samoja yhdistelmiä on uusittu jalostussuosituksien vastaisesti seuraavasti.

Jopan Eppu – Hanka Heimon Briha 3 kertaa
 Karat Oikumena – Tachetee Baisha 3 kertaa
 Severnye L'vy Lomo Edinstvenny – Teisi 2 kertaa
 Severnye L'vy Lomo Edinstvenny – Ostanovka 2 kertaa
 Zaijas Estin-Pidgeotto – Zaijas Juulin-Jukila 2 kertaa
 Lystikkään Ares – Kardiinin Tina 2 kertaa
 Riski-Neidon Rytinä-Ripe – Sändi 2 kertaa

Eniten käytettyjen koirien jälkeläisiä viiden viimeisen vuoden ajalla on esitetty taulukoissa 6 ja 7. Jalostussuosituksiemme mukaan jälkeläisten määrä ei saa ylittää 5%:ia viiden viimeisen vuoden rekisteröintimäärästä.

Taulukko 6. Eniten käytettyjen urosten jälkeläisten määrä 2008-2012.

#	Uros	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus ▼	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	SEVERNYYE L'VY LOMO EDINSTVENNY	6	34	10,97%	11%	4	26	7	37
2	JOPAN DUMBO	4	30	9,68%	21%	1	4	4	30
3	KARAT OIKUMENA	4	29	9,35%	30%	2	14	4	29
4	ARON	2	20	6,45%	36%	3	22	4	39
5	LYSTIKKÄÄN ARES	2	17	5,48%	42%	2	12	2	17

Taulukko 7. Eniten käytettyjen narttujen jälkeläisten määrä 2008-2012.

#	Narttu	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	TACHETEE BAISHA	4	29	9,35%	1	7	4	29
2	WW YANGOVIPER'S MISSIN SIPRIINA	2	22	7,10%	1	5	2	22
3	TEISI	2	19	6,13%	3	12	3	26
4	KARDIININ TINA	2	17	5,48%	2	12	2	17
5	HANKA HEIMON BRIHA	3	15	4,84%	7	52	5	31

Eniten käytettyjen jalostuskoirien listalle on mahdollista päästä yhdellä suurellakin pentueella (13-15 pentua) tai kuten taulukossa 4 (eniten käytetyt jalostusnartut) kahdella normaalikokoisella. Oleellista luonnollisesti on kuinka suurelta osin näitä jälkeläisiä käytetään tulevaisuudessa jalostukseen. Koirien jalostukseen käyttöikä on pysynyt melko samana, ollen tällä hetkellä hieman yli 4 vuotta (taulukko 1.) Jalostustietokannasta saatavat jalostuspohjaa per sukupolvi kuvaavat tilastot pitävät siis tältä osin hyvin paikkansa, sillä niissä käytetään neljää vuotta sukupolven välinä. Suurimmat terveysongelmat kaukasialaisilla liittyvät lonkka- ja kyynärniveliin eikä rodussa esiinny merkittävästi muita myöhemmällä iällä puhkeavia sairauksia. Nelivuotiaan koiran jalostuskäyttö on sen puolesta varsin perusteltua.

Suomen koirakantaa ajatellen samojen yksilöiden tai lähisukuisten yksilöiden liikakäytön raja on hyvin alhaalla ja sukusiitosprosentti voi äkkiä nousta jyrkästi tulevan koirasukupolven ollessa enemmän ja enemmän lähisukulaisia keskenään tuoden riskin peittyvien sairaus- ja alttiusgeenien esilletulolle. On kuitenkin muistettava, että Suomen koirakanta on hyvin pieni esimerkiksi Venäjän kantaan verrattuna ja uutta verta on nopeasti ja helposti saatavilla. Vaikka jalostusmateriaalia on saatavilla runsaasti ulkomailta, vaikuttaa Suomessa syntyneiden pentujen perinnölliseen monimuotoisuuteen, terveyteen ja muihin ominaisuuksiin vain täällä tehdyt jalostuspäätökset. On siis syytä pitää tarkasti silmällä jalostuspohjan rakennetta ja tiedotettava asiasta jäseniä ja rohkaista noudattamaan jalostussuosituksia.

3.2. Luonne ja käyttäytyminen

3.2.1. Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Lyhyt historiaosuus: Kaukasiankoiran katsotaan polveutuvan Kaukasian muinaisista koirista. Rotu on levinnyt Kaukasian vuoristoalueille ja Etelä-Venäjän aroille. Rodun kehitykseen ovat vaikuttaneet luonnonvalinnan lisäksi Kaukasian alueella eläneet kansat. Historian mukaan näitä koiria on käytetty vartioimaan ja suojelemaan kotieläimiä ja asumuksia pedoilta ja saalistajilta. Ensimmäinen maininta Armenian tsaari Tigran II:n armeijan suurista molossikoirista on peräisin 100-luvulta eKr. Valikoiva rodunjalous alkoi Neuvostoliitossa 1920-luvulla. Jalostuksessa painotettiin seuraavia tärkeitä rotuominaisuuksia: fyysinen voima, itsevarmuus, pelottomuus, erittäin tarkka kuulo ja hyvä näkö sekä tiheä, vedenpitävä karvapeite. Näiden ominaisuuksien ja kestävyuden johdosta kaukasiankoira tulee toimeen kaikenlaisissa sääoloissa, jopa kaikkein vaativimmissa.

Käyttäytyminen / luonne: Tasapainoinen, aktiivinen, itsevarma, peloton ja itsenäinen. Omistautunut ja uskollinen omistajalleen, erinomainen vartiokoira. Synnynnäinen varautuneisuus vieraita kohtaan. *Huom! Viimeinen lause puuttuu kokonaan virallisesta versiosta, mutta löytyy rodun kotimaan alkuperäisestä rotumääritelmästä.*

Vakavat virheet: itsevarmuuden puute

Hylkäävät Virheet: vihaisuus tai liiallinen arkuus. Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen

3.2.2. Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. – linjoihin

Rotu ei ole jakautunut selkeästi käyttö- ja näyttelylinjoihin. Rodusta voidaan käyttöominaisuuksien mukaan kuitenkin erottaa neljä erilaista koiratyyppeä. Entisen Neuvostoliiton alueella koirat jaetaan karkeasti vartio-, suojelu-, taistelu- ja näyttelykoiriin. Vartiokoirat suorittavat pääasiassa alueenvartioimistehtäviä ja ne koulutetaan reagoimaan pienimmästäkin ärsykkeestä. Vartiointitehtävissä olevalle koiralle on riittävä reagoitokyky oltava vieraan ihmisen tai eläimen läsnäolo (jopa ilman uhkaa) sen vartioimalla alueella. Suojelukoirat koulutetaan toimimaan uhkan kohdistuessa koiraan tai sen ohjaajaan. Koirien reagoitokyky on korkeampi kuin vartiokoulutetuilla.

Taisteluturnauksia järjestetään yhä jonkun verran rodun alkuperäisalueilla. Taistelut eivät ole kuitenkaan verrattavissa länsimaisiin (esim. pitbullien) koiraturnajaisiin. Paimentolaisten järjestämät turnaukset ovat enemmänkin näyttöluontoisia, joissa pyritään selvittämään työkoirien ominaisuuksia taistella laumaa turvatessaan saalistajia (susia) vastaan. Koirat saavat hyvin harvoin vakavia vammoja kyseisissä taisteluissa, sillä ottelu keskeytetään heti kun jompikumpi koirista osoittaa alistumisen merkkejä. Koirat ovat paimentolaisille elinkeinon elinehto ja erityisesti johtajakoiran loukkaantuminen tietää yleensä suuria menetyksiä karjan lukumäärästä saalistajille. Yhdistyksemme ei hyväksy koirataisteluiden järjestämistä mihinkään tarkoituksiin.

Näyttelykoiria ei luonnollisesti kouluteta mihinkään edellä mainituista tehtävistä. Monissa maissa jalostus onkin jo eriytynyt näyttely- ja työlinjaisten koirien osalta. Näyttelytarkoituksiin jalostetut koirat ovat työlinjaisia huomattavasti säyseämpiä, sosiaalisia ja helpompia käsitellä. Ulkoisilta ominaisuuksiltaan eri linjat alkavat poiketa toisistaan melkoisesti. Näyttelykoirien rakenne on usein ylikorostetun raskas ja karhumainen. Alkukantaiset ominaisuudet näyttelykoirissa on yhä, mutta niiden esiin tuleminen on vähäisempää kuin puhtaasti työlinjaisilla. Tilanne siis sama kuin monella muullakin rodulla: Näyttelyorientoitunut jalostus passivoi koirien käyttöominaisuuksia. Suomessa pääosa jalostuksesta suuntaa näyttelykoirien tuottamiseen.

3.2.3. PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

PEVISA:ssa ei ole mainintaa luonteen osalta. Tämän PEVISA:n valmisteluaikana kartoitimme mahdollista luonteen arvioinnin lisäämistä PEVISA:an, mutta koska Suomessa ei ole tällä hetkellä rodullemme soveltuvaa luonteen tai käyttöominaisuuksien testausmenetelmää käytössä ja koska olemme pienen populaation vuoksi riippuvaisia tuontikoirista, jotka useimmiten ovat typistettyjä, luovuimme ajatuksesta. Typistetut koirat eivät voi osallistua näyttelyihin eivätkä luonnetestiin tai MH-luonnekuvaukseen tai edes jalostustarkastukseemme. Eläinsuojelulain 7 §: ”Eläimille suoritettavat toimenpiteet. Leikkaus tai muu siihen verrattava kipua aiheuttava toimenpide saadaan eläimelle suorittaa vain, jos se on eläimen sairauden tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi tarpeellista.” ja myöhemmin: ”Maa- ja metsätalousministeriö voi kieltää sellaisten eläinten käyttämisen kilpailuissa tai pitämisen näytteillä, joille on suoritettu leikkaus tai toimenpide, jonka suorittaminen on tämän lain nojalla kielletty.” Tätä pykälää on vielä tarkennettu maa- ja metsätalousministeriön asetuksella: ”2) näytteillä pitämisellä koiranäyttelyä ja muuta vastaavaa tilaisuutta, jossa arvostellaan koirien ulkomuotoon, käyttöön tai jalostukseen liittyviä ominaisuuksia. Vuonna 2001 tai sen jälkeen syntynyt koira, jolle on suoritettu leikkaus tai muu siihen verrattava kipua aiheuttava toimenpide eläimen ulkonäön muuttamiseksi, ei saa osallistua kilpailuihin eikä sitä saa pitää näytteillä.”

3.2.4. Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Koska Suomessa ei ole käytössä rodunomaista koetta tai testiä kaukasiankoiralle, olemme käyttäneet luonnetestiä, vaikka se ei varsinaisesti sovellu rodulle. Vaihtoehtoisesti koirien kokonaan testaamatta jättäminen olisi vielä huonompi vaihtoehto ja testi kuitenkin antaa tärkeää informaatiota myös kaukasiankoiran käyttäytymisestä oman reviirin ulkopuolella. Testi on osattava tulkita rodun kannalta ja sen

avulla kuitenkin kykenee erottamaan esimerkiksi ääripäät yliaggressiivisuuden ja arkuuden osalta. Luonnetestin arvosteluohje löytyy liitteestä 2.

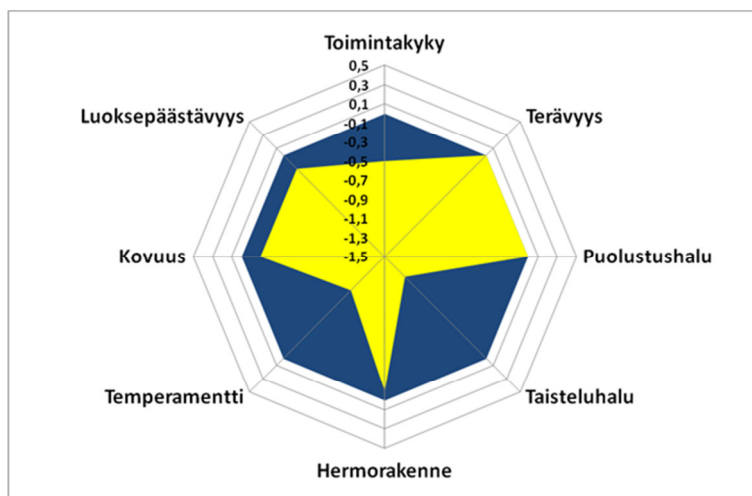
Rotumme menetettyä 2006 palveluskoirakoe-oikeutensa, on luonnetestin läpäiseminen hyväksytysti (75p) edellytyksenä koiran muotovalion arvon saavuttamiselle. Tämä vaade luonnollisesti ohjaa erityisesti näyttelykaukasialaiset testiin, joten se saattaa myös vinouttaa kuvaa rotumme luonneominaisuuksien tilasta. Suomen Kaukasianpaimenkoirat ry on vuodesta 2007 alkaen järjestänyt vuosittain luonnetestin omalle rodulleen. Vuosina 2010-2012 olemme käyttäneet samoja tuomareita, Jorma Lankista ja Sami Heikkilää, jotta tulokset olisivat mahdollisimman vertailukelpoisia.

17.10.2010 Orimattilassa pidetyn luonnetestin tuomarihaastattelussa Jorma Lankinen ja Sami Heikkilä arvioivat testattujen koirien luonnetta ja totesivat, että pehmeys on lyönyt jalostuksessa yli ja tuonut mukanaan arkuutta. Pidättyväinen saa olla, mutta pidättyväisyys ei saa tulla arkuuden, vaan välinpitämättömyyden kautta. Koiran pitäisi olla välinpitämätön nimenomaan ihmistä kohtaan, ei maailmaa. Testatuissa koirissa oli mukana myös pari yliystävällistä, mikä ei myöskään kuulu rotuun. Luoksepäästävyyydessä -1 (selvästi pidättyväinen) on vielä ok rodulle. Lankinen kertoi, että kaukasiankoiria on testattu 70-80 -luvulta asti ja hänen mielestään taso on säilynyt suhteellisen samana. Hän on nähnyt myös yli 200 pisteen kaukasiankoiria, mutta epäili, ettei se ole enää tyypillinen rotunsa edustaja. Hänen näkemänsä yli 200 pisteen koirat ovat olleet avoimen aggressiivisia, mutta toisaalta ne eivät ole ottaneet turhasta paineita. Kaukasiankoiran profiilista Lankinen totesi, että se saa olla pidättyväinen, toimintakyvyn on oltava suhteellisen korkea, eikä koira saa olla mielitelevä.

Sekä Lankinen että Heikkilä totesivat, että luonnetesti ei sovi kaukasiankoiralle, se on ihan turha vaatimus valionarvoa varten. Rotumääritelmän mukainen koira ei välttämättä saa 75 pistettä. Myös testausympäristö on rodulle väärä, mutta reviiritietoiselle rodulle oma piha olisi ehkä liikaa. Kaukasiankoira ei ilmennä luonnetestissä taistelutahtoa. Heikkilä totesi, että joillain muilla roduilla on sama tilanne kuten esimerkiksi vinttikoiralla tai ajokoiralla, joka ajaa 3vrk jänistä, mutta ei leiki luonnetestissä. Kuitenkaan ei voi sanoa, ettei rodulla olisi taistelutahtoa.

Otteita Jorma Lankisen kaukasiankoirista tekemästä yhteenvedosta 2010.

Verrattaessa kaukasiankoiria muihin testattuihin rotuihin on ero selkeä. Alla olevassa kaaviossa on testattavat ominaisuudet muunnettu niiden voimakkuutta kuvaavalle asteikolle (1-5) (kuva 3).. Kaavion sininen alue kuvaa kaikkia testattuja rotuja ja keltainen kaukasiankoiria. Ero muihin testattaviin rotuihin näkyy selvästi. Vain terävyyden ja puolustushalun saavuttaessa koko materiaalin tason ja muiden ominaisuuksien jäädessä selkeästi keskiarvon alapuolelle.

Kuva 3. Kaukasiankoira verrattuna muihin rotuihin luonnetesti tulosten perusteella. Kuva: Jorma Lankinen.

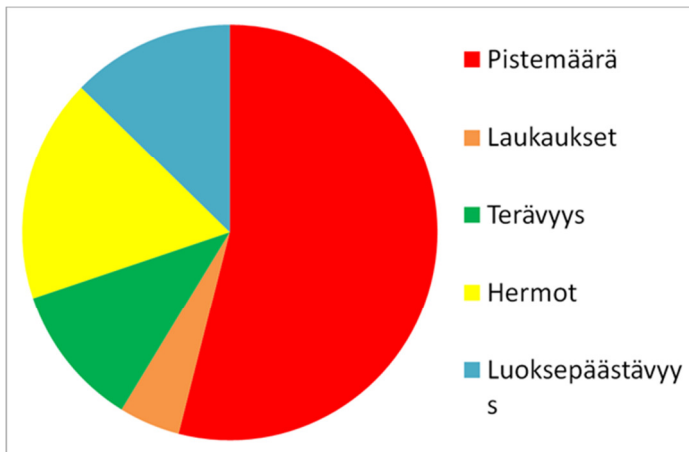
Kaavio kuvaa mielestäni selkeästi laumanvartijatyyppisen koiran luonnetestituloksen oletusta. Kun laumanvartijalta ei voida edellyttää vieraalla paikalla selkeää itsenäistä toimintaa, vieraan kanssa leikkimistä,

eikä vilkkautta - voidaan oletusarvoisesti vähentää loppupistemäärästä satakunta pistettä muihin rotutyyppeihin verrattaessa.

Luonteiden testaus on ehdottomasti myös kaukasiankoiran jalostukselle ensiarvoisen tärkeää, mutta hyväksytyn testituloksen edellyttäminen valionarvoon on kyseenalaista. Rodunomaisesti käyttäytyvä kaukasiankoira ei mielestäni välttämättä saavuta tätä rajaa. Korkeita pistemääriä saavuttava yksilö ei useinkaan omaa laumanvartijalle tyypillistä luonnetta, ja näitä tämä valionarvosääntö palkitsee. Samoin jalostukselle vaaralliset ominaisuudet, kuten liiallinen pehmeys jäävät helposti huomioimatta.

Hylkäykset

Testatuista kaukasiankoirista 32% päätyy hylättyyn lopputulokseen (kuva 4). Hylkäyksen syitä on monia: alle 75 pistettä, negatiivinen terävyys, negatiivinen hermorakenne, ampuma-alttius sekä negatiivinen luoksepäästävyys. Nämä jakautuvat rodulle seuraavan kaavion mukaisesti:

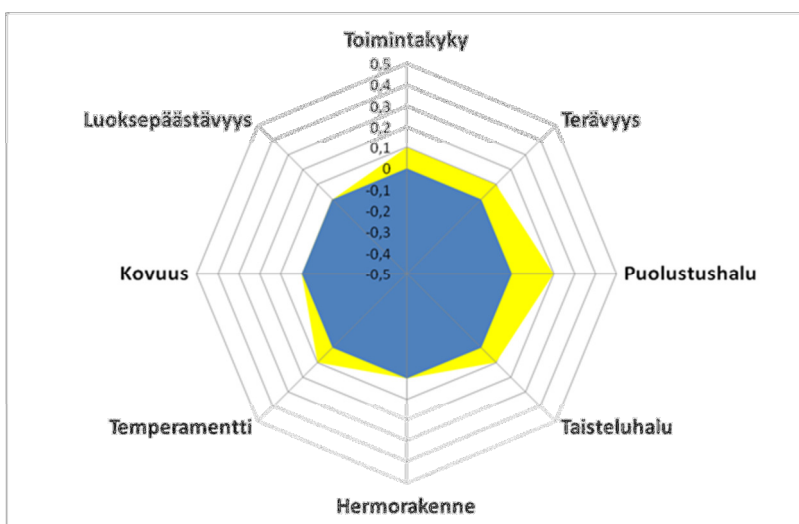

Kuva 4. Kaukasiankoirien hylkäysten syyt luonnetestissä. Kuva: Jorma Lankinen.

Kuten kaaviosta nähdään, on yleisin hylkäyksen syy alhainen pistemäärä. Mistä tämä johtuu, jää helposti kokonaan huomioimatta.

Kaukkari Vs Muut Laumanvartijat

Kaukasiankoiraa muihin itä-euroopan laumanvartijoihin verrattaessa on se näistä testitulostensa perusteella jonkin verran edellä. Alla vertailu jossa sinisellä muiden laumanvartijoiden tulokset ja keltaisella kaukasiankoiran erotus niihin (kuva 5). Huomaa myös ensimmäisestä kaaviosta eroava asteikko.

Kuva 5. Kaukasiankoira verrattuna muihin laumanvartijoihin luonnetestin perusteella. Kuva: Jorma Lankinen.

Vuoden 2010 erikoisnäyttelytuomarimme, eläinlääkäri Genadij Grinko, joka toimii jalostusvastaavana suuressa, yli 300 kaukasiankoiraa käsittävässä teollisuudelle vartiokoiria jalostavassa jalostuskeskuksessa, totesi tuomarihaastattelussa suomalaisesta luonnetestistä seuraavaa.

Luonnetesti oli hänelle jo ennestään tuttu Venäjällä vierailleen palveluskoiraihmissen kautta ja hän totesi, että palveluskoiraa ja laumanvartijaa ei tulisi testata samoilla testeillä, ne ovat niin erilaisia luonteeltaan ja ominaisuuksiltaan. Kaukasiankoiran kannalta meidän luonnetestimme on yksinkertaisesti eläinrääkkäystä. Näkemystään hän perusteli sillä, että reviiroidonaisuena koirana kaukasiankoiralta ei voi edes odottaa reaktiota vieraalla alueella ja Venäjällä, jossa vartiokoiria ei kuljeteta mihinkään vaan ne pysyvät pääasiassa omalla reviiirillään, stressaa koira yleensä jo pelkästä automatkasta. Testi, jossa koira kasvavassa määrin paineistetaan vieraalla alueella ilman että se saa omasta reviiiristä sille luontaisesti tulevaa ”potkua”, ei anna oikeaa kuvaa koiran ominaisuuksista. Grinkon mielestä kaukasiankoira on aina testattava sen omalla reviiirillä tai koulutuskentällä, joka on sille tuttu.

Koska koira voi osallistua luonnetestiin vasta täytettyään 2 vuotta, ilmoitamme rekisteröinteihin suhteutetun luonnetestimäärän 2010 tai sitä ennen rekisteröidyistä koirista. On huomattava, että kaukasiankoira kehittyy hitaasti ja moni haluaa tuoda koiran testattavasti selvästi vanhempana kuin 2-vuotiaana. Etenkin 2010 syntyneiden osalta testausprosentti voi nousta huomattavastikin (Taulukko 8).

Taulukko 8. Luonnetestattujen koirien osuus vuosittain rekisteröidyistä koirista.

vuosi	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Rekisteröinnit yht.	25	88	92	63	103	119	73	78	99	53	79
luonnetestattu	1	10	7	14	5	25	14	8	7	4	15
% rekisteröidyistä	4,0	11,4	7,6	22,2	4,9	21,0	19,2	10,3	7,1	7,5	19,0

Taulukko 9. 2000 - 2007 testatut koirat. Näiden lisäksi yhdeksän koiran testi keskeytettiin.

Arvosana	Toiminta- kyky I	Terävyys II	Puolustus- halu III	Taistelu- tahto IV	Hermo- rakenne V	Temperamentti VI	Kovuus VII	Luokse- päästävyys VIII
+3	1	17	24	2	-	19	10	58
+2	6	9	15	14	10	64	1	26
+1	44	59	29	-	72	3	56	-
-1	34	0	19	51	10	3	-	5
-2	7	3	3	20	-	3	23	2
-3	-	4	2	5	-	-	2	1
Yht.	92	92	92	92	92	92	92	92

Taulukko 10. Yhteenveto luonnetestituloksista vuosina 2008 – 2012. Lisäksi kuuden koiran testi keskeytettiin.

Arvosana	Toiminta- kyky I	Terävyys II	Puolustus- halu III	Taistelu- tahto IV	Hermo- rakenne V	Temperamentti VI	Kovuus VII	Luokse- päästävyys VIII
3		17	14			6	4	27
2	3	5	8	5	1	38		17
1	18	25	13		44	1	32	1
-1	20	1	11	25	3	3		1
-2	7		1	18			12	2
-3			1					
Yht.	48	48	48	48	48	48	48	48

Luonnetestitulosten yhteenveto tulosten keskiarvoilla

Toimintakyky	-1	on pieni
Terävyys	+1	pieni, ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua
Puolustushalu	+2	suuri, hillitty
Taisteluhalu	-1	pieni
Hermorakenne	+1	hieman rauhaton
Tempperamentti	+2	kohtuullisen vilkas
Kovuus	+1	hieman pehmeä
Luoksepäästävyys	+3	hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin

Laukauspelottomuus yhteenveto

+++ laukausvarma	21	43,75 %
++ laukauskokematon	21	43,75 %
+ paukkuärtyisä	3	6,25 %
- laukaussaltis	3	6,25 %
-- laukausarka		
yhteensä	48	

Muotovalionarvovaatimuksen vuoksi yhteenvetotaulukot antavat kuvan pääasiassa näyttelyissä käyvien koirien luonteesta luonnetestituloksien keskiarvoilla tulkittuna. Testattujen koirien määrä on kovin pieni koirakantaan verrattuna.

Huomionarvoiseksi seikaksi voidaan ehkä kuitenkin katsoa testitulosten suuret poikkeavuudet keskenään. Tulos on varmasti suurelta osin otannan pienuudesta sekä erilaisista testiolosuhteista johtuva, mutta se herättää myös kysymyksen kantamme luonnekirjon tilasta. Puhtaasti rotumääritelmässä listattuihin ominaisuuksiin verrattuna pohdinnan arvoisia ovat saadut arvot osa-alueissa: pehmeys, puolustushalu, hermorakenne, tempperamentti ja luoksepäästävyys. Rotumääritelmän mukaisesti olisi toivottavaa suurempi puolustustahto, tasapainoisempi hermorakenne ja välinpitämättömmämpi tempperamentti.

Kaukasiankoiralle ei ole vielä tehty luonnetestiin ihanneprofiilia testattujen koirien vähyys vuoksi. Yhdistyksellämme on kuitenkin tavoitteena luoda rotuprofiili luonnetestiin, jotta testitulokset olisivat koiran omistajille helpommin ymmärrettävissä ja keskenään vertailtavissa rodun sisällä. Tarkoituksenamme on ohjata ihmisiä tulkitsemaan testiä oikein, korjata testiin liittyviä virheellisiä käsityksiä ja turvata se, että testiä vähemminkin tuntevat saavat informaatiota koiransa rotutyypillisistä ominaisuuksista. Valtaosa ihmisistä tulkitsee tällä hetkellä testin niin, että mitä suurempi kokonaispistemäärä, sen parempi.

Luonnetestiprofiilin laatimisen osalta on käyty keskusteluja luonnetestityöryhmän vetäjän, Lea Kilpeläisen kanssa. Kilpeläinen toimi yhdistyksemme järjestämässä luonnetestissä päätuomarina syyskuussa 2007. Hän toivoi, että saisimme ensin kasvatettua testausprosenttia, minkä vuoksi olemme järjestäneet vuosittain oman luonnetestin rodullemme ja julkaisseet siihen liittyviä artikkeleita lehdessämme. Seuraavaksi yhdistyksemme luonnetestitoimikunnan on tärkeä rakentaa luonnetestityöryhmän avustuksella rodullemme ns. ihanneprofiili, jonka hyväksytämme jäsenistöllämme. Ihanneprofiilin vahvistamisen myötä toivomme saavamme helpommin verrattavissa olevaa tietoa koirakantamme henkisten ominaisuuksien tilasta ja pystymme tarvittaessa myös reagoimaan saamiimme tuloksiin. Rotuprofiilia varten olemme videokuvanneet kaikki yhdistyksen luonnetestit vuodesta 2007 alkaen. MH-luonnekuvauksissa ei ole toistaiseksi käynyt kaukasiankoiria.

Yllä mainituista syistä Suomen Kaukasianpaimenkoirat ry:n hallitus on päättänyt esittää vuoden 2013 aikana vuosikokoukselle ja rotujärjestölle vaaditun pisterajan (75p) poistamista muotovalionarvosäännöistä ja ehdottaa, että muotovalionarvoon riittäisi luonnetestin läpimeno. Keskeytettyä suoritusta ei hyväksytä.

JALOSTUSTARKASTUKSET 2008 – 2012

Jalostustarkastuksessa tuomari arvioi koiran luonnetta, esim. arkuutta ympäristölle (paikka, alusta, äänet) ja ihmisille. Arvioinnissa huomioitiin erityisesti suhtautumista vieraisiin ihmisiin myös aggressiivisuuden,

liiallisen luottavaisuuden sekä miellyttämisen suhteen. Koiran tulee olla avoin tai hieman varautunut, muttei aggressiivinen, arka tai liian luottavainen. Jalostustarkastettuja oli noin 6,5 % ajankohdan kaukasiankoirakannasta (taulukko 11).

Taulukko 11. Yhteenveto jalostustarkastustuloksista 2008 – 2012.

YHTEENVETO JALOSTUSTARKASTUKSISTA 2008 - 2012													
	tyyppi	koko	luusto	pää	purenta/hampaat	etuosa	ylä- alalinja	takaosa	karvan laatu	liikkeet	lihaksisto	luonne	jalostuskäyttö
Erinomainen	10	20	24	10	21	11	10	9	16	9	12	15	
Hyvä	9	4		6	3	9	10	12	6	11	9	7	ok 22
Tyydyttävä	4			7		4	4	2	2	4	3	2	ei 2
Heikko	1			1				1					
	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24

LUONNEKUVAUKSET:

Erinomainen = vastaa rodun ihannetta

Hyvä = erittäin lievästi arka ympäristölle (paikka, alusta, äänet), epävarma, liian luottavainen vieraille

Tyydyttävä = flegmaattinen, omistajaan liaksi tukeutuva tai liian epäluottavainen omistajaa kohti

Heikko = voimakkaasti arka ympäristölle (paikka, alusta, äänet), voimakkaasti flegmaattinen, hallitsemattomasti aggressiivinen/totaalinen aggressiivisuuden puuttuminen

Jalostustuomarin mainitsemia lisäyksiä:

KOIRAN JALOSTUSKÄYTÖSSÄ HUOMIOITAVIA SEIKKOJA:

LUONNE:

Luonne on super

Pidättyväinen vieraita kohtaan

Hieman varovainen

Hieman arka, mutta pystyy hillitsemään itsensä, ei mene paniikkiin

Hieman liian avoin vieraille

Kennelliiton näyttelyissä luonteeseen on ruvettu kiinnittämään enemmän huomiota koiran luonteeseen. Näyttelyarvostelulomaketta on uudistettu ja siitä löytyvät seuraavat arvosteltavat kohdat: Suhtautuminen tuomariin (rodunomainen lähestyttäessä / väistää / vihainen) ja yleisesti: (vastaus kyllä tarvittaessa: pelokas / vihainen koirille). Negatiiviset merkinnät lähetetään rotuyhdistykselle, mutta emme ole saaneet tällaisia tietoja. On mahdollista ettei tällaisia merkintöjä ole tehtykään.

Kennelliiton rekisterissä on 466 näyttelyarvostelua vuosina 2009 - 2012. Yhdistykselle lähetetyistä arvostelulomakkeista poimimme vuosien 2008 – 2012 arvostelut, joissa luonteesta mainittiin yhteensä 181 näyttelyarvostelussa. Luonnetta arvosteltiin siis 39 % kokonaismäärästä käyttäen Suomen Kaukasianpaimenkoirat ry:n saamia kopioita arvostelulomakkeista. Arvosteluista 83 % oli positiivisia ja 17% oli negatiivisia tai muuten epätyypillisiä rodun käyttäytymiselle. Negatiiviseksi on luokiteltu mm. maininta tarvitsee lisää kokemusta. Olemme keränneet kaikki luonteeseen ja kehäkäyttäytymiseen viittaavat maininnat näyttelyarvosteluista vuosilta 2008-2012 taulukoihin (liite 1).

Kaikissa maissa testataan koiria, esimerkiksi Suomessa luonnetestin avulla ja jalostustarkastuksessakin luonnetta arvioidaan ilman varsinaista testiä. Venäjällä on useitakin erilaisia testejä, esimerkiksi KS-vartiotesti sekä ”venäläinen luonnetesti”, joka mittaa lähinnä koiran sosiaalisuutta ihmistä kohtaan. Eri maiden testit ovat kuitenkin keskenään niin erilaisia, että käytännössä on mahdotonta vertailla eri maiden populaatioiden luonne-eroja.

Sukupuolten välisiä eroja löytyy, esimerkiksi nartut ovat yleensä nöyrempiä omistajaa kohtaan kuin urokset. Periaatteessa sekä urosten että narttujen kuuluu haluta puolustaa itseään muita koiria vastaan eikä alistua. Usein kaukasiankoirat näyttelyssä reagoivat lähinnä oman rotuisiinsa suuriin, vahvaluontoisiin koiriin. Muut koirat näyttelyalueella jäävät yleensä huomiotta.

3.2.5. Käyttö- ja koeominaisuudet

KAUKASIANKOIRAN alkuperäinen tehtävä on ollut suojella karjalaumaa tunkeilijoilta ja petoeläimiltä ja toimia kylien ja omaisuuden vartijana. Alkuperäisalueen sotaisan historian takia se on toiminut myös sotakoirana. Paimentavana koirana kaukasialaista ei käytetty, vaan koiran tehtävänä oli lauman turvaaminen. Stalinin vallan aikana rotua alettiin käyttää myös neuvostoarmeijan palveluksessa sota- ja aluevartijana. Tänä päivänä näyttelyharrastus ohjaa jalostusta voimakkaimmin. Rodun alkuperäisalueella, Kaukasuksessa, kaukasiankoirat tekevät kuitenkin pitkälti samaa työtä kun esi-isänsä vuosisatojen takaa. Nykyään kaukasiankoiraa käytetään Suomessa yhä enemmän myös turkistarhojen, aidattujen teollisuusalueiden ja kiinteistöjen vartijana.

Kaukasiankoira on itsenäinen ja älykäs koira, joka reagoi uhkaavaan tilanteeseen oman harkintansa mukaisesti, ei ihmisen käskystä. Sen synnynnäinen reviiritietoisuus on vahva ja rodun yksilöt vartioivat perhettään ja elinpiiriään voimakkaasti. Ne eivät saa omalla alueellaan väistää mitään, mutta luontaisesti reagoitukynnyksen kuuluu olla korkea. Varta vasten vartiokoiraksi koulutetun koiran reagoitukynnys luonnollisesta on matalampi.

Laumanvartijat pyrkivät ensisijaisesti karkottamaan tunkeilijan haukkumalla. Vartiointi- ja haukkumistaipuvaisuuden vuoksi koira ei sovellu ympäristöön, jossa se voi olla häiriöksi naapureille. Ympäristö, jossa on liikaa virikkeitä (vahdittavaa) saattaa myös aiheuttaa kovan stressin koiralle ja se voi esiintyä mm. aggressiivisuutena. Ollessaan oman reviirinsä ulkopuolella koiran kuuluu olla avoin tai välinpitämätön vieraita ihmisiä kohtaan.

Rodulla ei ole Suomessa testiä, jolla voitaisiin mitata sen rodunomaista luonnetta tai työominaisuuksia. Rotu on vahvasti reviirisidonnainen ja se tulisi testata omalla reviirillä. Parhaiten koiran aluevartijan ominaisuudet tulevat esiin omaa reviiriä vartioidessa oli se sitten piha tai muu sille osoitettu alue. Laumanvartijan ominaisuudet tulevat esille, kun se saa toimia oman esimerkiksi lammaslauman vartijana. Suomessa jokamiehen oikeuden mahdollistama vapaa kulku toisen mailla vaikeuttaa kaukasiankoiran käyttöä laumanvartijatehtävissä. Omalla reviirillä suoritettavia testejä ei ole Suomessa käytössä. Meillä on lanseerattu viime aikoina susi- ja karhutestejä. Ajatuksena mielenkiintoinen, mutta käytännössä testiä ei edelleenkään tehdä omalla reviirillä, joten reviirisidonnaisen koiran käyttäytyminen ei pääse oikeuksiinsa.

Vaaran uhatessa hälytyksen tekevät nartut ja nuoret koirat. Niiden tarkoitus on haukkumalla ja tarvittaessa tappelemalla ajaa vihollinen pois, ei seurata niitä kauas. Yleensä sudet laittavat nuoret yksilöt eturintamaan harhauttaakseen koiria ja koetellakseen niiden voimia. Taitavimmat tappelijat koettavat samalla viedä laumasta lampaita ja jahdata ne niin pitkälle kuin mahdollista. Tätä varten Kaukasian susikoirilla on oma taktiikkansa: kaikkein taitavimmat yksilöt tarkkailevat tilannetta jostain korkealta ja puuttuvat siihen vain, jos nartut ja nuoret koirat eivät pärjää. Taistelu alkaa siten, että vastustaja isketään voimakkaalla rintaiskulla jaloiltaan ja samanaikaisesti sitä tartutaan niskasta, jolloin se ei voi käyttää enää omia hampaitaan, mitä seuraa voimakkaita tapporavistuksia. Yleensä tämä riittää murtamaan heikomman tai pienemmän vastustajan selkärangan, samanvahvuisen ja -kokoisen vastustajan on joko tapeltava tai paettava. Tietysti koirat käyttävät erilaista taktiikkaa erilaisia vastustajia kohtaan. Esim yhteentörmäys suuren karhun kanssa voi koitua sen kuolemaksi pelkästä tassun iskusta. Sellaisen kohdatessaan koirat toimivat laumana ja yrittävät hätistää karhun pois karjan läheltä ja kiinnittää aseensa kanssa liikkuvan paimenen huomion. (Serdyukov et. al.).

Sudetkaan eivät halua välttämättä kohdata koiria vaan yrittävät kiertää karjan, jota vartioi tehokkaat laumanvartijat. Normaalisti koirat taistelevat susia vastaan vain harvoin, ne eivät pyri vain voittamaan vastustajaa vaan turvaamaan karjan olemassaolon. Nuoren koiran tapellessa paimenet arvioivat samalla sen ominaisuuksia työhön ja huomioivat silloin vain ja ainoastaan sen luonnetta (Serdyukov et. al.). Tästä voimme päätellä, että yksittäisen kaukasiankoiran kuuluisi vieraalla reviirillä karhun kohdatessaan väistää sitä, eikä antautua kohtalokkaaseen taisteluun.

Laumanvartijakoirien käyttöä alkuperäistehtävissään on kartoitettu Suomessa laajemminkin. Helsingin Yliopistolla projektin tutkijana toimii MSc. Teet Otsavel. Väitöskirjatutkimus: ”Laumanvartijakoirien käyttö susi- ja muiden petovahinkojen ennaltaehkäisyssä Suomen kotieläintiloilla” – Prevention of wolf and other large carnivore damages in Finnish livestock herd using livestock guardian dogs (LGD). Tutkimuksen myötä yhdistyksemme toivoo saavansa käsityksen laumanvartijakoirien todelliselle työtarpeelle Suomessa. Todellisten, rodulle aikanaan hyvinkin tyypillisten työtehtävien suorittaminen on erittäin keskeistä näiden arvokkaiden työominaisuuksien säilymisen kannalta rodussa. Lisätietoa tutkimuksen tarkemmasta sisällöstä kiinnostuneille: teet.otsavel@helsinki.fi

Käyttöominaisuudet pyritään säilyttämään käyttämällä jalostukseen kaikilta osin rodunomaisia yksilöitä. Rodunomaisten testien puuttuessa ensimmäinen tehtävä on sulkea pois jalostuksesta arat ja yliaggressiiviset koirat. Nämä koirat on erotettavissa jalostustarkastusten ja luonnetestien avulla. Muiden rodunomaisten ominaisuuksien arvioiminen on pitkälti kasvattajan vastuulla. Tästä syystä tuomme vuosittain rodun jalostusasiatuntijoita rodun kotimaasta, joita kaikilla on mahdollisuus päästä tapaamaan ja kuulemaan järjestämämme erikoisnäyttelyn, Top Ovcharka Shown, yhteydessä. Rotutietoutta jaamme myös jäsenlehdessä niille, jotka eivät pääse näihin tapahtumiin.

Työskentelyominaisuuksia mittaavien rodunomaisten testien puuttuessa on myös haastavaa arvioida rodun 10-15 vuoden aikana tapahtuneita muutoksia luonteessa, joten tässäkin ainoaksi luonteen arviointimenetelmäksi jää luonnetestit, joissa käy hyvin pieni prosentti rodun kannasta. Kohdassa 4.2.2 eriteltyjen luonnetestitulosten perusteella rodun käytöksessä ei ole havaittavissa suuria muutoksia.

Rotua ei Suomessa käytetä virkakoirina, mutta rodun kotimaassa, Venäjällä, sitä käytetään yleisesti virkakoirana. Venäjällä kaukasiankoiria toimii yleisesti työkoirina niin teollisuuden, poliisin kuin tullinkin käytössä. Kaukasiankoiralla ei ole voimassa olevia palveluskoirakoeoikeuksia, oikeudet menetettiin vuonna 2006 ja ennen PK-oikeuksien menettämistäkin jälkikokeissa on saanut tuloksen yksi kaukasiankoira.

Rodun alkuperäisen, rodunomaisen käyttäytymistarpeen tyydyttämiseksi koiralle on tarjottava mielekästä vartiointityötä. On erityisen tärkeää, että ympäristössä ei ole liikaa muuttuvia tekijöitä (kaupunki, taajama, kerrostalo), jotta koira ei stressaannu liioista ärsykkeistä ja muutu yliaggressiiviseksi.

Oman reviirinsä ulkopuolella kaukasiankoiran kuuluu käyttäytyä välinpitämättömästi tai avoimesti ympäristöönsä. Ärsytyskynnyksen kuuluu olla niin korkea, etteivät normaalit kohtaamistilanteet hankaloita koiran, omistajan tai ympäristön elämää. On muistettava, että esimerkiksi säännöllinen lenkkimaasto muodostuu ajan kanssa koiran ”omaksi reviiriksi”, jolloin omistajan on osattava ennakoida koiran käytös.

3.2.6. Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Jalostustoimikunnan tiedossa ei ole eroahdistusongelmista kärsiviä. Itsenäisenä rotuna kaukasialainen ei liene tähän taipuvainen. Muutoin 2006 ja 2012 tehdyistä terveystarkastuksista selvisi seuraavaa. Tiinehtymisongelmia oli kahdella nartulla. Toinen ei antanut uroksen astua ja toinen keinosiemennettiin liian paksun immenkalvon vuoksi. Synnytysongelmien ja pentukuolleisuuden osalta kerrottiin seuraavaa:

- 1 pentu poikittain, jouduttu leikkaamaan
- 2 pentuetta / kummassakin pentueessa 2 kuollutta pentua
- myöhästynyt synnytys, 5/13:sta pennusta kuoli
- 1 pentu kuollut kohdussa, 3 syntyi elävänä
- ensimmäisessä pentueessa supistusheikkouden takia kuoli 6/14 pentua, keisarinleikattu 5. pennun syntymän jälkeen, toinen synnytys normaali, 1 kuollut pentu

Syntyneiden pentujen vioista tai epämuodostumista, eikä pentujen hoitoon liittyvistä ongelmista raportoitu. Yhdellä uroksella raportoitiin, ettei spermassa ole siittiöitä ja yhdellä uroksella esiintyi eturauhasvaivoja n. kuusivuotiaasta lähtien.

Rodun elekieli on hyvin kehittynyt, mutta monelta muulta rodulta kaukasiankoiran hienovaraiset signaalit saattavat jäädä huomaamatta. Suhtautuminen vieraisiin koiriin on omalla reviirillä lähtökohtaisesti torjuva, jopa aggressiivinen. Mutta taitavalla koirankäsittelyllä on mahdollista saada kaukasialainen hyväksymään vieraita koiria reviirillään ja uusia tulokkaita laumaan. Jotkut urokset ovat hyvin urosaggressiivisia, mutta aggressiivisuus kohdistuu usein samaa tai vastaavaa rotua olevaan urokseen. Nartuilla esiintyy myös aggressiivisuutta, mutta vähemmässä määrin.

Kaukasiankoiran suhtautuminen vieraisiin ihmisiin omalla reviirillä on lähtökohtaisesti varautunut, jopa aggressiivinen. Mutta jo kasvattajan luota alkaneella huolellisella sosiaalistamisella on usein myönteinen vaikutus koiraan. On yksilöitä, joilla vartiointivietti on siitä huolimatta niin voimakas, ettei se suvaitse vieraita ihmisiä reviirillään. Omistajan läsnäololla on suuri merkitys siihen, hyväksyykö koira tulijan vai ei. Kaukasiankoiran ei kuulu päästää reviirilleen ketään omistajan poissa ollessa. Vartiointikäyttäytyminen voimistuu selvästi myös hämärän aikaan.

Vuosina 2008-2012 luonnetesteissä testatuista 48 koirasta laukausalttiita oli kolme, laukausarkoja ei yhtään. Rodussa esiintyy jonkun verran alusta-arkuutta ja arkuutta ylipäättään ihmisiä kohtaan, mikä ilmenee yleensä väistämisenä tai jos koiralla on riittävästi terävyyttä, jopa pelkopuremisena. Rotuyhdistyksessä ei ole tiedossa ikään liittyviä käytöshäiriöitä.

Rodunomainen rakenne ei altista sairauksille. Korkea kipukynnys ”piilottaa” terveysongelmia. Rodun terveyskyselyjen perusteella ainoat merkittävät ongelmat on lonkka- ja kyynärniveldysplasia. Periaatteessa kivulias nivelrikko voisi olla aggressiota aiheuttava syy.

3.2.7. Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Arkuutta ei tunnisteta ja arkaa koiraa voidaan käyttää vahingossa jalostukseen (tulkitaan väärin koiran käytöstä). Arat ja yliaggressiiviset saatava pois jalostuskäytöstä. Luonteen ääripäitä pyritään tunnistamaan jalostustarkastuksen ja luonnetestin avulla. Lisäksi erikoisnäyttelyssämme vieraaksi kutsuttuja rodun asiantuntijatuomareita ohjeistetaan huomioimaan luonne erityisen voimakkaasti arvostelussa ja koirien sijoituksessa. Lisäksi jalostuskoirille suositellaan luonnetestiä ja jalostustarkastusta.

Kaukasiankoira on hyvin haastava rotu. Ilman asianmukaista sosiaalistamista ja kasvatusta kaukasialainen voi olla todella hankala asuinkumppani. Koira vaatii johdonmukaisen ja määrätietoisen koulutuksen, mutta rauhallisen otteen kouluttajalta.

3.3. Terveys ja lisääntyminen

3.3.1. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Lonkkaniveldysplasia eli lonkkien kasvuhäiriö

Kaukasiankoirilla esiintyy lonkkien kasvuhäiriötä, mikä voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Kaukasiankoirilla ei ole riittämättömän kuvausaineiston vuoksi käytössä jalostusarvoindeksiä, joten PEVISA-ohjelmassa tarkastellaan jalostusyksilöiden lonkkakuvaustuloksia, jotka kertovat vain kyseisen yksilön ilmiästä. Jalostusindeksien avulla voidaan paremmin ennustaa yksilön ja suunnitellun pentueen geneettistä alttiutta, mutta pelkkien vanhempienkin kuvaustuloksiin perustuva jalostusohjelma on tuottanut selkeitä tuloksia (taulukko 13 ja 14).

Lonkat kuvataan niin, että koira makaa selällään, jalat vedetään suoraksi ja painetaan alaspäin (dorsaalisesti), polvet painetaan kokonaan yhteen (adduktio) ja lonkat kierretään sisäänpäin. Polvilumpioiden pitäisi näkyä edestäpäin rtg-kuvassa. Jos kaukasialainen on hyvässä lihaskunnossa, tarvitaan jalkojen oikeaan

kuvausasentoon saamiseksi avuksi usein vahva henkilö etenkin urosten kohdalla. Julkiset kuvaustulokset kertovat suurelta osin lonkkanivelten anatomiasta, kun puhtaasti nivelrikosta kertova tulos annetaan vain koiran omistajalle.

Silmämääräiseenkin ilmiasuun on syytä kiinnittää huomiota. Lonkat ovat vain yksi osa kokonaisuutta ja ilmiasu voi kertoa muusta vaivasta. Esim. A-lonkkaiseksi kuvattu koira, jolla ei ole terveet liikkeet, saattaa kärsiä jostain muusta ongelmasta.

Rodun kotimaassa, missä on ehdoton enemmistö rodun edustajista, ei ole kuvauspakkoa ja onkin vielä melko harvinaista, että koiria kuvataan. Eläinlääkäri Genadij Grinko, joka toimii suuren Pietarilaisen vartiokoirakeskuksen jalostusvastaavana kuvauttaa jalostuskoirat. Keskuksessa on tällä hetkellä enää n.300 kaukasialaista, mutta Suomen mittakaavan verrattuna sekin on huomattava määrä. Hän kommentoi seuraavaa koirien suurimmista terveysongelmista: ”Suurimmat ongelmat ovat lonkat ja kyynärnivelet. Lonkkakuvatut koirat arvostellaan saksalaisen mallin mukaan (normal, fast normal, nochzugelassen jne). Ja vaikka heikkolonkkaisimmat koirat (E) oireilevat, oireilevat myös A-lonkkaiset koirat. Kaukasialaisen lonkat kuuluu olla hieman löysät, lihakset pitävät lonkan kasassa.”

Taulukko 12. Ennen Pevisa-ohjelmaa (vuosina 1991-1998) on lonkkakuvattu 82 kaukasianpaimenkoiraa.

	A	B	C	D	E	yht.
kpl	8	16	25	31	2	82
% kuvatuista	9,8	19,5	30,5	37,8	2,4	100

Vuoden 2013 loppuun asti voimassa oleva PEVISA (perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma) edellyttää rekisteröitäviltä koirilta vanhempien lonkka- ja kyynärnivelkuvausta. Kuvauksen voi suorittaa aikaisintaan kun koira on 18 kk ja rekisteröinnin ehtona on lonkkakuvaustulos A-D. Uudessa PEVISA:ssa raja-arvo säilyy samana. Jalostussuositusten mukaan D-lonkkaiselle tulisi kuitenkin käyttää tervettä kumppania. D-lonkkaisten koirien sulkeminen kokonaan pois jalostuksesta vähentäisi potentiaalisen jalostusmateriaalin määrä viidenneksellä, mikä näin pienen populaation kohdalla on melko radikaali vähennys. Koska lonkkatilastot ovat voimassa olevan PEVISAn aikana selkeästi parantuneet, emme näe tarpeelliseksi vielä kiristää kriteerejä. Suosittelemme edelleen kuitenkin käyttämään

Koiran lonkkanivelen kasvuhäiriö

ELL Anu Lappalainen

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston/nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä makroskooppisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutuminen on täydellistä ja lonkkaniveletkin stabiloituvat. Yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa yleensä nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Näistä osa on ns. suurivaikutteisia geenejä (engl. major gene). Periytymisaste vaihtelee eri tutkimuksissa välillä 0.1–0.6. Ympäristöllä on vaikutusta kasvuhäiriön ilmiäsuun. Useissa tutkimuksissa on todettu runsaan ravinnonsaannin olevan yhteydessä lonkkavikaan. Ruokinta ei aiheuta dysplasiaa, mutta se tuo vian esiin geneettisesti alttiilla koirilla. Tämä pätee myös toisin päin, optimaalisella ruokinnalla lonkkanivelen kasvuhäiriö ei tule näkyviin tai on lievempää. Myös liian raju liikunta kasvuajana voi pahentaa muutoksia.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä. Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhypely”, ylösnousuvaikkeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksateleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä. Oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla röntgenkuvissa sairaiksi todettujen yksilöiden karsimiseen jalostuksesta. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiäsuunkin perustuvan jalostusvalinnan pitäisi johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa arvostelussa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

A ei muutoksia	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset. Lonkkamaljakon kraniolateraalinen reuna piiryy terävänä ja on lievästi pyöristynyt. Nivelrako on tiivis ja tasainen. Norbergin asteikko vetoasennossa noin 105° (suosituksena).
B lähes normaali / rajatapaus	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat vähän epäyhdenmukaiset ja Norbergin asteikko vetoasennossa lähellä 105°, tai reisiluun pään keskus on mediaalisesti lonkkamaljakon dorsaalireunaan nähden ja reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset.
C lievä	Reisiluun pää ja lonkkamalja eivät ole yhdenmukaiset, Norbergin asteikko on noin 100° ja/tai lonkkamaljakon kraniolateraalinen reuna on vähän mataloitunut. Epätasaisuutta tai korkeintaan lieviä nivelrikkomuutoksia lonkkamaljan kraniaali-, kaudaali- tai dorsaalireunassa tai reisiluun päässä tai kaulassa.
D kohtalainen (keskivaikea)	Selvää epätasaisuutta reisiluun päässä ja lonkkamaljakossa, subluksaatio. Norbergin asteikko on suurempi kuin 90° (vain suosituksena). Lonkkamaljakon kraniolateraalireuna tasaantunut ja/tai nivelrikon merkkejä.
E vaikea	Selvästi dysplastinen lonkkanivel. Esim. luksaatio tai selvä subluksaatio, Nordbergin asteikko alle 90°, selvä lonkkamaljakon kraniaalireunan tasaantuminen, reisiluun pään epämuotoisuus (sienimäinen, tasaantunut) tai muut nivelrikkomuutokset.

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 6 vuoden ikään saakka. Tämän jälkeen arvostelussa on otettava huomioon koiran ikä ja erityisesti sekundäärinivelrikko.

Taulukko 13. Lonkkakuvaustulokset 15 vuoden ajalta (1997-2011). Lähde koiranet.

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
1997	46	1	2	3	8	0	14
1998	53	5	1	4	8	2	20
1999	62	3	2	2	15	1	23
2000	85	5	7	5	11	0	28
2001	60	2	4	3	7	0	16
2002	87	4	5	7	15	1	32
2003	93	9	4	7	8	1	29
2004	69	7	5	8	12	5	37
2005	138	11	6	11	29	1	58
2006	59	1	4	2	7	3	17
2007	83	11	3	7	6	2	29
2008	91	8	3	4	4	3	22
2009	72	11	3	5	5	0	24
2010	47	3	1	0	0	1	5
2011	69	9	1	1	1	0	12
Yhteensä	1114	90	51	69	136	20	366

Taulukko 14. Lonkkakuvatut koirat ja tulokset prosentteina 15 vuoden ajalta (1997-2011). Lähde koiranet.

Vuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E
1997	30%	7%	14%	21%	57%	0%
1998	38%	25%	5%	20%	40%	10%
1999	37%	13%	9%	9%	65%	4%
2000	33%	18%	25%	18%	39%	0%
2001	27%	12%	25%	19%	44%	0%
2002	37%	12%	16%	22%	47%	3%
2003	31%	31%	14%	24%	28%	3%
2004	54%	19%	14%	22%	32%	14%
2005	42%	19%	10%	19%	50%	2%
2006	29%	6%	24%	12%	41%	18%
2007	35%	38%	10%	24%	21%	7%
2008	24%	36%	14%	18%	18%	14%
2009	33%	46%	12%	21%	21%	0%
2010	11%	60%	20%	0%	0%	20%
2011	17%	75%	8%	8%	8%	0%
Yhteensä	33%	25%	14%	19%	37%	5%

Kyynärniveldysplasia

Kaukasiankoirilla esiintyy suurena ja nopeakasvuisena rotuna jonkin verran kyynärnivelen dysplasiaa ja massiivisella rodulla se on usein elämän laatua huonontava tekijä. Kyynärniveldysplasian perinnöllisyysastetta ei kaukasiankoirilla tunneta, mutta yleensä se on koirilla lonkkaniveldysplasiaa alhaisempi ja vaihtelee 10%:sta vajaan 40%:iin. Tärkein ympäristötekijä on liian energiapitoisen ruoan antaminen voimakkaimman kasvun aikana ja sen seurauksena liian nopea kasvu. Myös valmiiksi tasapainotetun ravinnon täydentäminen lisäravinteilla (esim. fosfori, kalsium) voi altistaa kyynärniveldysplasialle.

Kyynärnivelen kasvuhäiriöt

Ell Anu Lappalainen

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan fragmentoituminen, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytymisen mekanismit ovat epäselvät. Periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Yksi näistä geeneistä saattaa olla ns. suurivaikutteinen geeni. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykasityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä. Toisin sanoen optimaalisella ruokinnalla voidaan mahdollisesti estää kasvuhäiriön kehittyminen yksilöllä, jolla on siihen perinnöllinen taipumus.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4–7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat sekundaarisesta nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyy yleensä aina jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteeseen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Pohjoismaissa kyynärnivelnäköarvioinnin perustuu sekundaarisiin nivelrikon merkkeihin. On huomattava, että jo 1. asteen muutos tarkoittaa sitä, että koiralla on kyynärnivelen kasvuhäiriö ja siitä johtuvia nivelrikkomuutoksia. Ruotsissa kyynärnivelen kasvuhäiriö on vähentynyt roduissa, joissa kyynärniveliä kuvataan. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että siellä käytetään näissä roduissa jalostukseen vain vähän muita kuin kyynärnivelen suhteen terveitä koiria. Jalostusarvoindeksit (BLUP-indeksit) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa arvostelussa käytetään IEWG:n esittämää kansainvälistä kyynärniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

0	Ei muutoksia.
1 lievät muutokset	Lievät nivelrikkomuutokset (artroosi) yleensä ensiksi kyynärpään ulokkeen (processus anconaeus) yläpinnassa (2 mm vahvuuteen saakka).
2 kohtalaiset muutokset	Edellä mainittuja muutoksia 5 mm saakka ja/tai muutoksia värttinäluun nivelosassa, varislisäkkeessä (processus coronoideus) ja/tai lievää epämuotoisuutta.
3 voimakkaat muutokset	Edellisen ylittävät rappeutumismuutokset/voimakas epämuotoisuus. Kiinnittymätön processus anconaeus.

Jalostuksessa pitäisi kyynärnivekten muutoksien lisäksi kiinnittää huomiota muiden nivelten kasvuhäiriöihin ja ennen kaikkea välttää liian raskaiden koirien suosimista. Nopeasti kehittyvät pennut voivat saavuttaa jo nuorena mainetta näyttelykehissä, mutta olisi suotavaa välttää koirien "broilerisoitumista". 2013 päättyvässä PEVISA:ssa on ollut kyynärien kuvauspakko ilman raja-arvoa. 2014 alkavassa PEVISA:ssa kiristämme kyynärien osalta vaatimuksia ja pelkän kuvauspakon sijaan asetamme raja-arvon. Tuleva raja-arvo on 2.

Taulukko 15. Kyynärkuvaustulokset 15 vuoden ajalta (1997-2011). Lähde koiranet.

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	Yhteensä
1997	46	5	3	0	0	8
1998	53	10	3	1	0	14
1999	62	15	4	0	2	21
2000	85	18	4	0	0	22
2001	60	11	3	1	0	15
2002	87	23	7	1	0	31
2003	93	23	2	4	0	29
2004	69	22	7	5	3	37
2005	138	39	6	11	2	58
2006	59	11	2	1	3	17
2007	83	21	4	3	1	29
2008	91	19	3	0	2	24
2009	72	20	4	0	0	24
2010	47	5	0	0	0	5
2011	69	6	6	1	0	13
Yhteensä	1114	248	58	28	13	347

Taulukko 16. Kyynärkuvatut koirat ja tulokset prosentteina 15 vuoden ajalta (1997-2011). Lähde koiranet.

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3
1997	17%	62%	38%	0%	0%
1998	26%	71%	21%	7%	0%
1999	34%	71%	19%	0%	10%
2000	26%	82%	18%	0%	0%
2001	25%	73%	20%	7%	0%
2002	36%	74%	23%	3%	0%
2003	31%	79%	7%	14%	0%
2004	54%	59%	19%	14%	8%
2005	42%	67%	10%	19%	3%
2006	29%	65%	12%	6%	18%
2007	35%	72%	14%	10%	3%
2008	26%	79%	12%	0%	8%
2009	33%	83%	17%	0%	0%
2010	11%	100%	0%	0%	0%
2011	19%	46%	46%	8%	0%
Yhteensä	31%	71%	17%	8%	4%

3.3.2. Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

PEVISA-tutkimuksien lisäksi kaukasiankoirille ei juuri tehdä muita virallisia terveystutkimuksia. Jalostustietokannasta löytyy 1998-2013) yksi polvitutkittu koira (terve), 4 sydämen osalta tutkittua (kaikki terveitä), 11 silmätutkittua (8 tervettä ja yksi kutakin: distichiasis, PPM ja sisäänpäin kiertyneet luomet). Näin ollen muiden merkittävien sairauksien esiintyvyyden kartoittamiseksi on luotettava seuraaviin lähteisiin.

Kaukasiankoirien terveyttä on kartoitettu vuonna 2000 Eläinlääketieteellisen tiedekunnan, kliinisen eläinlääketieteen laitoksella tehdyssä syventäviin opintoihin kuuluvassa tutkimuksessa (liite 3). Tutkimuksessa tilastoitiin vuosina 1993-2000 yliopistollisessa eläinsairaalassa tutkitut koirat ja kaukasiankoiria kyseisellä ajalla oli ollut 21. Tässä tutkimuksessa esiintyi vain yksittäisiä erilaisia sairauksia.

Hannes Lohen koirien geenitutkimusryhmä järjesti syksyllä 2006 terveystutkimuksen, jonka perusteella on kerätty tietoa PEVISA:n ulkopuolella olevista sairauksista. Kyselyyn vastattiin 38 koiran osalta ja niiden vastaukset on kerätty taulukkoon (liite 4).

Rotuyhdistys teki terveystutkimuksen 2012 nettilomakkeella ja lähettämällä terveystutkimuksen kaikille yhdistyksen jäsenille (liite 5). Vastauksia tuli 42, joista viisi oli samoista koirista kuin Hannes Lohen terveystutkimukseen vastanneista. Näin ollen näiden kahden kyselyn perusteella terveystietoa on päällekkäisyyksien vähentämisen jälkeen 75 koirasta. Eläinlääketieteellisen tiedekunnan tutkimuksen koirat eivät ole tässä luvussa, sillä emme voi tarkistaa päällekkäisyyksiä tuntematta koirien nimiä. Kyselyn vastaukset on kerätty taulukkoon (liite 6).

Näiden perusteella merkittävin muu sairaus on korvatulehdus (13 koiraa 75:stä). Useiden korvatulehdusten ja ihottumien taustalla oletettiin olevan allerginen tausta ja yksi koira oli allergiatestatu laajasti. Allergiatestin tulos oli lähinnä laaja heinäallergia (Heinäratamo, pujo, nokkonen). Venäläis- ja Ukrainalaisasiantuntijoiden mukaan korvatulehduksia ei esiinny heillä ja heidän teoriansa syyksi on korvien typistäminen. Kuitenkin

kuuden vuoden aikana korvatulehduksien määrä on laskenut kymmenestä kolmeen, joten katsomme jäsenistön tiedottamisen esimerkiksi mahdollisista allergisista taustoista riittävän.

Seuraavaksi yleisimmin esiintyy hot spot:ia (2006 5 kpl ja 2012 3 kpl), mikä johtunee tuuheasta karvasta ja kosteudesta ja esiintyy usein niskassa, naamassa, hännän tyvessä ja takajaloissa. Taipumus siihen voi olla myös perinnöllinen ja liittyy monella rodulla myös lisääntyneeseen allergiaoireistoon. Jalostustoimikunnan tiedossa on niin harvoja tapauksia, ettei johtopäätöksiä tästä voi kaukasiankoiran kohdalla vielä tehdä. Vain yhdellä koiralla esiintyi sekä korvatulehduksia, että iho-oireita.

Erilaisia syöpiä esiintyi yhteensä 2006 ja 2012 tehdyissä kyselyissä neljä kappaletta: nisäkasvaimesta alkanut syöpä 7v6kk iässä, leukemia 3v2kk iässä, keuhkosityöpä 7v iässä sekä luusyöpä 4 v iässä. Kennelliiton kuolintilaston perusteella syöpiä on kuitenkin todettu useamminkin (10 kpl 104 vastanneesta), mutta kuutta niistä ei ole eritelty tarkemmin. Emme siis voi päätellä, onko jokin tietty syöpätyyppi yleisempi, mutta yhtään samaa syöpätyyppiä ei ole ilmoitettu esiintyvän useammalla kuin yhdellä koiralla.

Muut sairaudet olivat yksittäistapauksia.

3.3.3. Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukossa 16 on lueteltu koirien kuolinsyyt ajalta 1988-2013. Taulukossa on varjostettuna merkitty kuolinsyyntä kategoria, esim. hermostollinen sairaus tai kasvainsairaus ja sen alla eriteltynä tarkempi kuolinsyy, mikäli sellainen on ilmoitettu.

Keskimääräinen ikä kuolinsyytaulukon mukaan 4 vuotta 11 kuukautta. On toki mahdoton arvioida, ilmoitetaanko herkemmin luonnollisen kuoleman vai sairauteen kuolleiden tiedot Kennelliiton järjestelmään, mutta taulukko antaa jotain viitettä rodun keskimääräisestä eliniästä. Yleisin kuolinsyy tämän mukaan on luusto- ja nivelsairaus (19 kpl) ja keskimääräinen elinikä on kolme vuotta. Toiseksi yleisin kuolinsyy on vanhuus (10 kpl) ja kasvainsairaudet (10 kpl). Vanhuuteen kuolleiden koirien keski-ikä taulukon mukaan on 9 vuotta 8 kuukautta ja kasvainsairauksiin kuolleiden 6 vuotta 7 kuukautta. Kasvainsairauksista syöpä on yleisin (6 kpl) ja keskimääräinen elinikä 7 vuotta, 6 kuukautta. Neljänneksi yleisimmät kuolinsyyt ovat tapaturmat ja liikennevahingot (8 kpl) ja huolestuttavasti lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi (8 kpl). On toki mahdoton tässä päätellä kuinka suurelta osin ongelma johtuu koiran perusluonteesta ja kuinka suurelta osin taitamattomasta koiran kasvatuksesta ja sosiaalistamisesta, mutta ainakin tarkennetuista syistä salakavaluus ja arvaamattomuus (3 kpl) voi viitata koiran arkaan perusluonteeseen. Aggressiivisuus on ilmoitettu lopetusyhteyksi vain yhdelle koiralle.

Taulukko 17. Kaukasienkoirien kuolinsyytilasto. Koiranet.

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hermostollinen sairaus	0 vuotta 9 kuukautta	1
Immunologinen aivo-/aivokalvontulehdus	0 vuotta 9 kuukautta	1
Immunologinen sairaus	3 vuotta 4 kuukautta	1
Kadonnut	4 vuotta 0 kuukautta	3
Kasvainsairaudet, syöpä	6 vuotta 7 kuukautta	10
Hermoston kasvain	0 vuotta 10 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	7 vuotta 6 kuukautta	6
Luun tai nivelten kasvain	10 vuotta 8 kuukautta	1
Maksan, munuaisten tai suoliston kasvain	6 vuotta 4 kuukautta	1
Pernan, sydämen tai verisuonijärjestelmän kasvain	3 vuotta 2 kuukautta	1
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	5 vuotta 4 kuukautta	3
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	6 vuotta 3 kuukautta	12

Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	3 vuotta 3 kuukautta	8
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	3 vuotta 2 kuukautta	3
Pitovaikeudet	5 vuotta 2 kuukautta	1
Salakavaluus tai arvaamattomuus	2 vuotta 9 kuukautta	3
Vihaisuus	3 vuotta 4 kuukautta	1
Luusto- ja nivelsairaus	3 vuotta 0 kuukautta	19
Lonkkaniveldysplasia ja sen seurauksena kehittyvä nivelrikko	3 vuotta 8 kuukautta	3
Luusto- ja nivelsairaus	2 vuotta 3 kuukautta	10
Muu luuston tai nivelten kasvuhäiriö	1 vuotta 0 kuukautta	4
Polven ristisidevaurio	9 vuotta 9 kuukautta	2
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	4 vuotta 11 kuukautta	3
Mahalaukun kiertyminen	4 vuotta 10 kuukautta	2
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	5 vuotta 1 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	3 vuotta 2 kuukautta	2
Selkäsairaus	1 vuotta 3 kuukautta	1
Spondyloosi, nikamien luusilloittuma, nikamien yhteenluutuminen	1 vuotta 3 kuukautta	1
Sisäeriterauhasten sairaus	2 vuotta 10 kuukautta	1
Kilpirauhasen vajaatoiminta	2 vuotta 10 kuukautta	1
Sydänsairaus	5 vuotta 3 kuukautta	4
Muu sydämen sairaus tai vajaatoiminta	9 vuotta 0 kuukautta	1
Sydänsairaus	4 vuotta 0 kuukautta	3
Tapaturma tai liikennevahinko	2 vuotta 11 kuukautta	8
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	9 vuotta 8 kuukautta	10
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	1 vuotta 9 kuukautta	1
Kohtutulehdus, pyometra	1 vuotta 9 kuukautta	1
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	5 vuotta 5 kuukautta	17
Kaikki yhteensä	4 vuotta 11 kuukautta	104

3.3.4. Lisääntyminen

Vuonna 2006 tehdyn terveystarkastukseen vastattiin 38 koiran osalta. Näistä koirista yhdellä nartulla oli synnytyksessä polttoheikkoutta ja pentukuolleisuutta, joka saattoi johtua suuresta pentueesta ja pitkittyneestä synnytyksestä. Tätä synnytystä seurasi vielä kohtutulehdus. Kohtutulehduksia oli ollut kahdella muullakin koiralla. Valeraskauksia oli esiintynyt neljällä koiralla ja yhdellä oli ollut kystia sekä rakkuloita kohdussa, joka johti kohdun poistoon.

2012 tehdystä kyselystä vastanneista (42) kaksi oli vastannut jo aiempaan kyselyyn (valeraskauksia), eikä niitä ole huomioitu uudelleen seuraavassa yhteenvedossa. Tiinehtymisongelmia oli kahdella nartulla. Toinen ei antanut uroksen astua ja toinen keinosiemennettiin liian paksun immenkalvon vuoksi. Synnytyso ongelmien ja pentukuolleisuuden osalta kerrottiin seuraavaa:

- 1 pentu poikittain, jouduttu leikkaamaan
- 2 pentuetta / kummassakin pentueessa 2 kuollutta pentua
- myöhästynyt synnytys, 5/13:sta pennusta kuoli
- 1 pentu kuollut kohdussa, 3 syntyi elävänä

- ensimmäisessä pentueessa supistusheikkouden takia kuoli 6/14 pentua, keisarinleikattu 5. pennun syntymän jälkeen, toinen synnytys normaali, 1 kuollut pentu

Syntyneiden pentujen vioista tai epämuodostumista, eikä pentujen hoitoon liittyvistä ongelmista raportoitu. Yhdellä uroksella raportoitiin, ettei spermassa ole siittiöitä ja yhdellä uroksella esiintyi eturauhasvaivoja n. kuusi vuotiaasta lähtien. Keskimääräinen pentuekoko vuosittain on esitetty taulukossa 18.

Taulukko 18. Vuositilasto – pentuekoko 13 viime vuoden ajalta (2000 – 2012). Taulukko: koiranet

Vuositalasto - rekisteröinnit

	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Pentuekoko	6,6	7,2	4,4	6,9	6,6	9,0	6,8	6,4	6,2	5,6	5,9	6,5	6,5

3.3.5. Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Rotumääritelmä on vielä uusimpienkin muutosten jälkeen hyvin toimivaa käyttökoiraa vastaava ja koirat kohtuullisen hyvin rotumääritelmän mukaisia. Poikkeamat rotumääritelmästä eivät yleensä ole sairauksille altistavia. Kuitenkin on huomattava, että yhä suurikokoisemmat koirat ovat usein jalostuksen tavoitteena maailmanlaajuisesti, mihin usein liittyy huulien ja silmäluomien löysyys. Erityisesti roikkuvat silmäluomet voivat olla infektioille altistavia. On myös tutkimuksia siitä, että liian suorat polvikulmaukset voisivat altistaa ristisideongelmille, mutta todettuja tapauksia on liian vähän, jotta voisimme rotukohtaista päätelmää tehdä.

3.3.6. Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Kaukasiankoirien keskeisimmät terveysongelmat ovat lonkka- ja kyynärniveldysplasia.

Eläinlääkäri Genadij Grinko, joka toimii suuren Pietarilaisen vartiokoirakeskuksen jalostusvastaavana kuvauttaa jalostuskoirat. Keskukseksa on tällä hetkellä n.300 kaukasialaista ja hän kommentoi seuraavaa koirien suurimmista terveysongelmista: ” Suurimmat ongelmat ovat lonkat ja kyynärnivelet. Lonkkakuvatut koirat arvostellaan saksalaisen mallin mukaan (normal, fast normal, nochzugelassen jne). Ja vaikka heikkolonkkaisimmat koirat (E) oireilevat, oireilevat myös A-lonkkaiset koirat. Kaukkarin lonkat kuuluu olla hieman löysät, lihakset pitävät lonkan kasassa. Koirilla esiintyy jonkun verran vatsalaukun kiertymää.”

3.4. Ulkomuoto

3.4.1. Rotumääritelmä

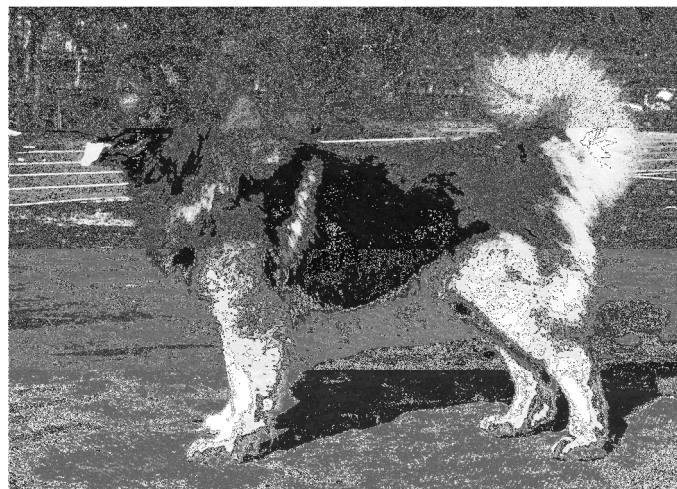
Rodun kotimaa on Venäjä ja alkuperäinen rotumääritelmä täten RKF:n venäjäksi kirjoittama. FCI lähettää Kennelliitolle englanninkielisen käännöksen, josta suomennos tehdään. Näiden käännösten aikana rotumääritelmään on tullut virheitä, joten pyynnöstämme Irina Poletaeva on yhdessä Venäjän rotuyhdistyksen kanssa tehnyt suomennoksen suoraan alkuperäisestä rotumääritelmästä. Alla oleva rotumääritelmä on virallinen FCI:n rotumääritelmä, mutta olemme merkinneet punaisella tekstillä sinne tekstin niin kuin sen kuuluisi alkuperäisen venäläisen rotumääritelmän mukaan olla. Virallisessa suomennoksessa oleva virheellinen teksti on jätetty näkyviin, mutta merkitty sulkuihin.

Suomen Kennelliitto-
Finska Kennelklubben ry

KAUKASIANKOIRA
(KAVKAZKAÏA OVTCHARKA)
Alkuperämaa: Venäjä

1/5

Käyttötarkoitus: Laumanvartija ja vahtikoira.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 2 pinserit, snautserit, molossityypiset ja sveitsinpaimenkoirat. Alaryhmä 2.2 vuoristotyyppiset molossit

Käyttökoetulosta ei vaadita.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Kaukasiankoiran katsotaan polveutuvan Kaukasian muinaisista koirista. Rotu on levinnyt Kaukasian vuoristoalueille ja Etelä-Venäjän aroille. Rodun kehitykseen ovat vaikuttaneet luonnonvalinnan lisäksi Kaukasian alueella eläneet kansat. Historian mukaan näitä koiria on käytetty vartioimaan ja suojelemaan kotieläimiä ja asumuksia pelloilta ja saalistajilta. Ensimmäinen maininta Armenian tsaari Tigran II:n armeijan suurista molossikoista on peräisin 100-luvulta eKr. Valikoiva rodunjalostus alkoi Neuvostoliitossa 1920-luvulla. Jalostuksessa painotettiin seuraavia tärkeitä rotuominaisuuksia: fyysinen voima, itsevarmuus, pelottomuus, erittäin tarkka kuulo ja hyvä näkö sekä tiheä, vedenpitävä karvapeite. Näiden ominaisuuksien ja kestävyuden johdosta kaukasiankoira tulee toimeen kaikenlaisissa sääoloissa, jopa kaikkein vaativimmissa.

YLEISVAIKUTELMA: Kaukasiankoira on rakenteeltaan tasapainoinen, kookas, voimakas koira, jolla on järeä luusto ja voimakas lihaksisto. Mittasuhteiltaan se on hieman korkeuttaan pitempi. Sukupuolileima on selvä. Urokset ovat maskuliinisia, niiden säkä on korostunut ja pää suhteessa suurempi kuin nartuilla. Ne ovat myös massiivisempia, suurempia ja usein rungoltaan narttuja lyhyempiä. Pitempikarvaisen muunnoksen uroksilla on selvä kauluri.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Rungon pituus on 3–8 % säkäkorkeutta suurempi. Eturaajojen pituus on noin 50–52% säkäkorkeudesta. Kallon ja kuono-osan pituuden suhde on 3:2.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Tasapainoinen, aktiivinen, itsevarma, peloton ja itsenäinen. Omistautunut ja uskollinen omistajalleen, erinomainen vartiokoira. *Synnynnäinen varautuneisuus vieraita kohtaan. Huom! Viimeinen lause puuttuu kokonaan virallisesta versiosta.*

PÄÄ

KALLO-OSA: Pää on suuri ja massiivinen, poskiluut leveät. Ylhäältä katsottuna pää on leveän kiilan muotoinen

Kallo: Jykevä ja leveä, otsa on lähes litteä ja otsauurre on selvä mutta ei syvä. Kulmakaaret ovat kehittyneet mutta eivät ulkonevat. Niskakyhmy on vähäinen.

Otsapenger: Havaittava mutta ei voimakas.

KUONO-OSA:

Kirsu: Musta ja suuri mutta ei ulkoneva, sieraimet hyvin avoimet. (Valkoisilla ja kellanruskeilla koirilla lumikirsu on hyväksyttävä) Yksivärisillä, täplikäillä ja kirjavilla koirilla musta **maski** (kirsu) on toivottava mutta ei pakollinen; (geneettisesti sininen tai maksanruskea kirsu ei ole hyväksytty). *Huom! Musta kirsu on pakollinen kaikilla paitsi valkoisilla ja fawn korilla. Kyseinen lause kuuluisi olla väri, mistä maksi puolestaan on jäänyt kokonaan pois.*

Kuono: Leveä ja syvä, vähitellen kirsua kohti kapeneva; voimakkaat leuat. Erittäin syvä ja silmien alta hyvin täyteläinen. Kuononselkä on leveä, kuonon ja kallon ylälinjat yhdensuuntaiset.

Huulet: Paksut, tiiviit ja hyvin pigmentoituneet.

Leuat / hampaat: Hampaat ovat vahvat ja valkoiset, etuhampaat tiiviissä suorassa linjassa. Täysi hampaisto, leikkaava tai tasapurenta. Virheeksi ei katsota katkenneita, vahingoittuneita tai irronneita etu- tai kulmahampaita, jotka eivät vaikuta purennan tehokkuuteen, myöskään **kahden** P1-hampaan puuttuminen ei ole virhe. *Huom! Virallisessa versiossa sanotaan että P1 hampaiden puuttuminen ei ole virhe lukumäärästä riippumatta.*

Posket: Hyvin kehittyneet poskiluut, voimakkaat purulihakset.

Silmät: Keskikokoiset ja soikeat, kaukana toisistaan mutta eivät liian syvällä sijaitsevat, asennoltaan vinot. Väriltään tummanruskeasta pähkinäruskeaan. Silmäluomet mustat ja tiiviit. Silmien ilme on vakava, valpas ja tarkkaavainen.

Korvat: Kohtuullisen kokoiset, paksut, kolmiomaiset ja riippuvat, korkealle ja leveälle kiinnittyneet. Korvien sisäreunat ovat tiiviisti poskenmyötäiset. Alkuperämaassa korvat perinteisesti typistetään. (Huom. Suomessa typistyskielto.) Typistetyt ja typistämättömät korvat ovat samanarvoiset.

KAULA: Keskipitkä ja voimakas, matalalle kiinnittynyt, poikkileikkaukseltaan pyöristynyt. Kauluri on korostunut, erityisesti uroksilla.

RUNKO: Kauttaaltaan erittäin hyvin kehittynyt; leveä, lihaksikas ja hyvin tasapainoinen.

Säkä: Selvästi erottuva, keskipitkä. Säkä on hieman lantiota korkeammalla.

Selkä: Suora, leveä ja tiivis.

Lanne: Lyhyt, leveä ja hieman kaartuva.

Lantio: Kohtuullisen pitkä, leveä, pyöristyvä, laskee hieman kohti hännäntyveä.

Rintakehä: Pitkä ja leveä, hyvin kaartuvat kylkiluut. Rintakehä on kauttaaltaan syvä ja poikkileikkaukseltaan leveän soikion muotoinen. Myös taimmat kylkiluut ovat pitkät. Selvä eturinta.

Alalinja ja vatsa: Vatsaviiva on kohtuullisen ylösvetäytynyt.

HÄNTÄ: Korkealle kiinnittynyt, sirpinmuotoinen tai kiertynyt. Levossa häntä ulottuu kintereisiin, koiran ollessa valpas häntä voi kohota selkälinjan yläpuolelle.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Yleisvaikutelma: Lihaksikkaat ja edestä katsottuna suorat ja yhdensuuntaiset, kohtuullisen kaukana toisistaan.

Lavat: Lihaksikkaat, kohtuullisen pitkät, leveät. Lavan ja olkavarren välinen kulmaus on noin 100°. Lavat ovat tiiviisti rungonmyötäiset.

Olkavarret: **Kohtalaisen pitkät**, vahvat ja lihaksikkaat, tiivisasentoiset. *Huom! Määritelmä 'kohtalaisen pitkät' puuttuu viralliestä versiosta kokonaan.*

Kyynärpäät: Tiiviisti rungonmyötäiset, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

Kyynärvarret: Suorat, erittäin voimakkaat, kohtuullisen pitkät, lihaksikkaat, poikkileikkaukseltaan pyöreät.

Välikämmenet: Lyhyet, järeät, edestä ja sivusta katsottuna lähes pystysuorat.

Etukäpälät: Suuret, muodoltaan pyöreät. Hyvin kaareutuneet, varpaat tiiviisti yhdessä.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Takaraajat ovat takaa katsottuna suorat, yhdensuuntaiset ja kohtuullisen kaukana toisistaan. Sivusta katsoen polvi- ja kinnerkulma ovat riittävän voimakkaat. Takaraajat eivät saa asettua kovin taakse.

Reidet: Leveät, lihaksikkaat ja kohtuullisen pitkät.

Polvet: Riittävästi kulmautuneet.

Sääret: Leveät, lihaksikkaat ja kohtuullisen pitkät.

Kintereet: Leveät ja kuivat, riittävästi kulmautuneet ja tiiviit, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

Välijalat: Voimakkaat, eivät pitkät; sekä edestä että sivusta katsoen lähes pystysuorat.

Takakäpälät: Suuret, muodoltaan pyöreät. Hyvin kaareutuneet, varpaat tiiviisti yhdessä.

LIIKKEET: Vapaat, joustavat ja kiireettömät, takaosan askeleessa on voimakas työntö. Hyvä raajojen koordinaatio ja tiiviit nivelet. Tyypillinen liikkumistapa on ravi. Liikkeessä säkä ja takaosa ovat samalla tasolla ja selkälinja on suhteellisen vakaa.

NAHKA: Paksu, riittävän joustava ja poimuton.

KARVAPEITE

Karva: Peitinkarva on suoraa, karheaa **ja ei ihon myötäinen** (pöyheää), aluskarva hyvin kehittynyt. Sekä peitinkarvan että aluskarvan tulee olla vähintään 5 cm pitkää. Päässä (ja eturaajoissa) **sekä etu- ja takaraajojen etupuolella** karva on lyhyempää ja paksumpaa. Koko häntää peittää tiheä, paksu ja tuuhea karva. Pidempi peitinkarva muodostaa "hapsut" korviin, kaulan ympärille kaulurin (ja reisien takaosaan housut) **sekä "hapsut" eturaajojen takapuolelle että "housut" reisien takaosaan.** *Huom! Peitinkarvan ei kuulu olla täysin pystyssä vaan ilmava. Lisäksi lyhyempää karvaa kuuluu olla kaikkien raajojen etupuolella ja pidempi karva raajojen takapuolella.*

Väri: Mikä tahansa yksivärinen, laikullinen tai täplikäs paitsi ei musta (yksivärinen musta, haalistunut musta tai musta yhdistyneenä johonkin muuhun väriin), geneettinen sininen eikä maksanruskea.

Koko ja paino

Säkäkorkeus: Uroksen ihannekorkeus 72–75 cm, vähintään 68 cm. Nartun ihannekorkeus 67–70 cm, vähintään 64 cm. Myös suuremmat koot hyväksytään kunhan rakenne on tasapainoinen.

Paino: Uroksen vähimmäispaino 50 kg, nartun 45 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

VAKAVAT VIRHEET:

liian kevyt tai raskas rakenne

itsevarmuuden puute

puutteellinen sukupuolileima

pää: pieni suhteessa runkoon, kevyt, kapea, pitkä tai karkea; kulmikas tai omenapää

voimakas otsapenger

kuono-osa: laskeva tai nouseva kuononselkä, terävä kuono

liian pienet tai harvat hampaat; etuhampaat eivät suorassa linjassa; kaikki poikkeamat normaalista hammaskaaviosta (paitsi P1-hampaiden puutokset)

riittämättömät poskiluut

suuret, ulkonevat tai hyvin vaaleat silmät; avoimet tai löysät silmäluomet; näkyvä sidekalvo

suuret, ohuet tai liian alas kiinnittyneet korvat

köyry tai notko ylälinja; pitkä, köyristyvä tai painunut lanneosa; takakorkeus

runko: neliömäinen, liian lyhyt, liian pitkä; kauttaaltaan kapea; liian korkearaajainen; rintakehä liian lyhyt, litteä tai kapea rintakehä; lyhyt tai jyrkkä lantio

töpöhäntä

heikko luusto, lihaksisto ja nivelet

puutteelliset raajojen kulmaukset

käyrät eturaajat

tasapainottomat liikkeet

puutteellinen takaosan työntö liikkeessä

kihara tai hyvin pehmeä karva, hyvin lyhyt peitinkarva, aluskarvan puuttuminen

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

vihaisuus tai liiallinen arkuus

selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen

kaikki poikkeamat vaaditusta purennasta

hammaspuutokset: minkä tahansa muun kuin M3- tai P1-hampaiden puuttuminen

entropium

herasilmät, siniset tai vihertävät silmät, keskenään eriväriset silmät

typistetty häntä

jatkuva peitsaaminen, liikkeet on pystyttävä kehässä arvostelemaan

musta väri yksivärisenä tai yhdistelminä (haalistunut musta, mustat pilkut, laikut tai satula) paitsi maskissa

geneettinen sininen tai ruskea kaikissa sävyissään

sinertävänharmaa tai ruskea pigmentti kirsussa, huulissa ja silmäluomissa

punaruskeat (tan) merkit mustilla, sinisillä tai ruskeilla koirilla

koko alle alarajan

uroksen selvä narttumaisuus

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Kaukasiankoirien rotumääritelmän mukainen koira on kaikin puolin toimiva työkoira, eikä rotumääritelmässä esiinny esim. Kennelliiton listaamia epäterveitä piirteitä. Rotu on etenkin kotimaassaan hyvin runsaslukuinen ja monimuotoinen niin ulkonäön, luonteen kuin perimän suhteen, joten luonnollisesti vaihtelu on suurta jokaisen rotumääritelmän piirteen suhteen. Täysin rodunomaisia koiria on kuitenkin runsaasti ja jalostusta ajatellen materiaalia on täysin riittävästi.

3.4.2. Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Kaukasiankoirat saavat näyttelyissä pääosin erinomaisia laatuarvosteluja. Kussakin näyttelyssä on useimmiten 1-3 koiraa esille. Voittajanäyttelyssäkin on ollut viime vuosina vain 4-9 koiraa ja pohjoismaiden voittajassa vain 18 koiraa. Alla on taulukoitu kolmen viimeisen vuoden pentueiden näyttelykäynnit (taulukko 18).

Taulukko 19. kolmen viimeisen vuoden pentueiden näyttelykäynnit.

rekisteröity	pentueet	pennut	urokset	nartut	näyttelyissä	keskim arvostelu
2010	5	22	12	9	6	erin.
2011	8	58	33	25	11	erin
2012	9	62	31	30	2	erin.
2013 tammik.	1	4	2	2		

Yhdistys järjestää vuosittain epävirallisen näyttelyn, Top Ovcharka Show:n, johon kutustaan tuomareiksi Venäjältä ja Ukrainasta pitkän linjan DOSAAF-taustaisia asiantuntijoita. Tuomareillamme on näyttelytuomarioikeuksien lisäksi vahva kokemus rotumme työkoirajalostuksesta ja kasvatuksesta sekä koulutuksesta. Näin pyrimme varmistamaan koirien tason kokonaisvaltaisena yksilönä ja näyttelyissämme arvioidaan ulkomuodon lisäksi koiran luonne vahvalla painotuksella. Näyttelyssä on joka vuosi yli 20 kaukasiankoiraa esillä. Top Ovcharka Show on järjestetty vuosittain 2007 lähtien.

Syksyllä 2008 järjestettiin ensimmäinen kaukasiankoirien jalostustarkastus, jossa tuomari arvioi rakenteellisten seikkojen lisäksi koiran luonnetta, esim. arkuutta ympäristölle (paikka, alusta, äänet) ja ihmisille. Arvioinnissa huomioitiin erityisesti suhtautumista vieraisiin ihmisiin myös aggressiivisuuden, liiallisen luottavaisuuden sekä miellyttämisen suhteen. Koiran tulee olla avoin tai hieman varautunut, muttei aggressiivinen, arka tai liian luottavainen. Jalostukseen käytettäville koirille suositellaan jalostustarkastuksen suorittamista. Jokaisen kasvattajan pitäisi kyetä arvioimaan vähintään luonteen ääripäiden piirteitä ilman testauksia tai tarkastuksiakin. Jalostustarkastuskriteeristö ja arviointilomake on tehty yhteistyössä rotuasiantuntijoiden Irina Poletaevan ja Lidya Repinan kanssa. Jalostustarkastuskriteeristö on vielä toistaiseksi pidetty melko lempeänä, jotta saisimme aktivoitua ihmisiä osallistumaan niihin. Tämän vuoksi jokaiselle jalostustarkastetulle koiralle annetaan ohjeita asioista, joihin erityisesti on kumppania valittaessa kiinnitettävä huomiota. Liitteessä 7 on listattu kaikkien jalostustarkastettujen koirien tulokset tilastomuodossa ilman nimeä. Kunkin koiran tiedot ovat yhdistyksen kotisivuilla nähtävissä ja ne on myös julkaistu jäsenlehdessä. Yhteenvedona voidaan sanoa, että suurimmat puutteet ovat päässä, tyypissä ja takaosassa sekä liikkeissä. Sensijaan esim. luustoltaan kaikki ovat saaneet maininnan erinomainen. Jalostustarkastettuja oli noin 6,5 % ajankohdan kaukasiankoirakannasta. Jalostustarkastus on järjestetty vuosittain, lukuun ottamatta vuotta 2009, jolloin tapahtuma jouduttiin peruuttamaan sairastapauksen vuoksi (taulukko 20).

Taulukko 20. Luonteen arvioinnissa erinomainen vastaa rotumääritelmän luonnekuvausta ja muut arvosanat kertovat miltä osin poikkeaa ihanteesta:

Erinomainen = vastaa rodun ihannetta. Hyvä = erittäin lievästi arka ympäristölle (paikka, alusta, äänet), epävarma, liian luottavainen vieraille. Tyydyttävä = flegmaattinen, omistajaan liiaksi tukeutuva tai liian epäluottavainen omistajaa kohti Heikko = voimakkaasti arka ympäristölle (paikka, alusta, äänet), voimakkaasti flegmaattinen, hallitsemattomasti aggressiivinen/totaalinen aggressiivisuuden puuttuminen.

	Tyyppi	Koko	Luusto	Pää	Purenta/Hampaat	Etuosa	Ylä-	Alalinja	Takaosa	Karvan	Laatu	Liikkeet	Lihaksisto	Luonne
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
Erinomainen	10	20	24	10	21	11	10	9	16	9	12	15		
Hyvä	9	4		6	3	9	10	12	6	11	9	7		
Tyydyttävä	4			7		4	4	2	2	4	3	2		
Heikko	1			1				1						
Yhteensä	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24

Jalostustuomarin mainitsemia koirakohtaisia lisäyksiä koiran jalostuskäyttöön liittyen annettiin seuraavasti:

Uroksella oltava parempi pää ja karva, mittasuhteet huomioitava.

Nartulla pitäisi olla parempi rintakehä ja matalampi kinner.

Huomioitava luonne, päänmuoto, silmät ja jäntevyys.

Nartulla oltava hyvä pää.

Voi olla erinomainen jalostusuro kookkaalle, vahvalle nartulle.

Käytettävä korkealaatuista urosta, jotta säilytetään nartun korkea laatu.

Maskuliininen leima puuttuu.

Luonteen osalta lisämainintoja annettiin seuraavasti:

Luonne on super

Pidättyväinen vieraita kohtaan

Hieman varovainen

Hieman arka, mutta pystyy hillitsemään itsensä, ei mene paniikkiin

Hieman liian avoin vieraille

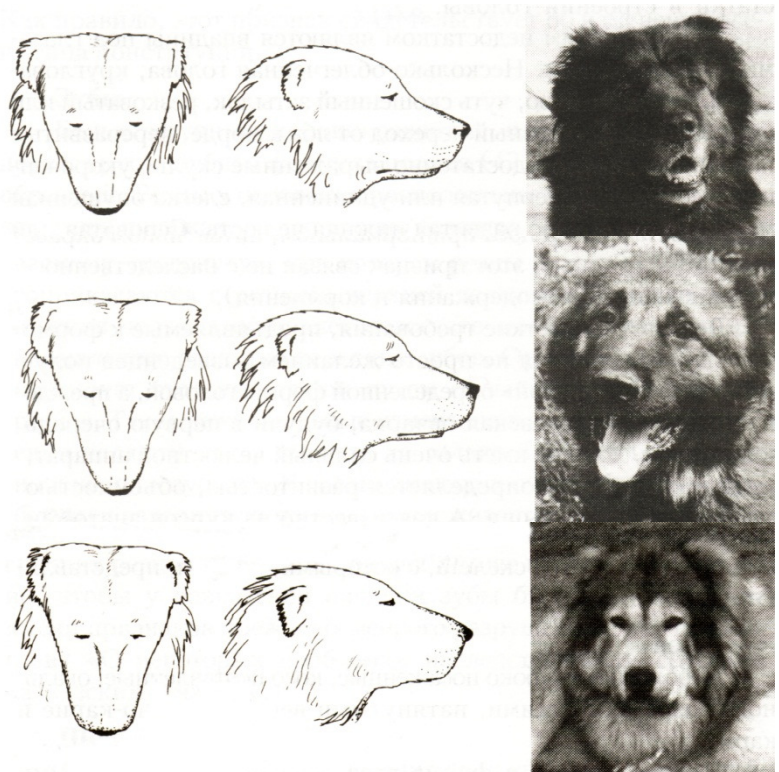
3.4.3. Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Tämä on tiivistelmä Irina Poletaevan kirjoittamasta ja Dmitry Poletaevin kääntämästä, neliosaisesta Kaukasialainen-lehdessä julkaistusta artikkelisarjasta, ”Kommentteja rotumääritelmään”. Artikkelisarja perustuu suurelta osin Venäläiseen asiantuntijakirjallisuuteen rodusta (Kalinin, Krasnovskaya). Kaukasiankoiran rakennetyyppi, kestävyys ja vaatimattomuus ovat kehittyneet vuosisatojen aikana karuissa olosuhteissa missä koirat ovat tehneet töitä vuorokauden ympäri niukalla ravinnolla. Koirilta on vaadittu suunnatonta kestävyyttä mutta tarvittaessa myös räjähtävää voimaa. Rakenne on muovautunut kestämaan pitkät vaellukset vaativassa maastossa ja samalla antamaan koiralle mahdollisimman hyvät edellytykset taistelussa petoja tai ihmistä vastaan.

Rodun yksilöitä arvioidessa on ensiarvoisen tärkeää arvioida rakennetta ja ominaisuuksia kokonaisuutena käyttötarkoitusta huomioiden. Koiran olisi tarpeellista täyttää työkäytön vaatimukset jotta se olisi jalostuksellisesti merkityksellinen yksilö. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä että pää ja liikuntaelimistö olisivat riittävän kehittyneet. Rodun nykyinen rakenne ei merkittävästi poikkea alkuperäisestä vaikka ylilyöntejä esiintyy. Varsinkin nykymuodin aiheuttamaan liian suuren koon ja raskaan rakenteen ihannointiin pitää suhtautua riittävällä vakavuudella jotta käyttötarkoitukseen sopiva rakenne säilyy.

Kaukasiankoira on suurikokoinen ja vankkarakenteinen olematta kuitenkaan liian suuri tai raskas jolloin reaktionopeus ja liikkuvuus kärsisivät. Sopusuhtaisuus ja rungon mittasuhteet ovat tärkeämpiä kuin koko. Rungon mittasuhteiden arvioimiseksi on olemassa indeksi jonka laskentakaava on: $(\text{rungon vino pituus}) / (\text{säkäkorkeus}) * 100$. Toivottu indeksi on uroksilla 102–106 ja nartuilla 102–108. Myös luuston kehittyneisyyttä mitataan indeksillä jonka laskentakaava on: $(\text{kämmenten ympärysmitta}) / (\text{säkäkorkeus}) * 100$. Toivottu luuston indeksi on uroksilla 20–22 ja nartuilla 19–22.

Pää on kaukasiankoiran tärkeimpiä työkaluja joten sen merkitys on huomattava. Pää on suuri suhteessa runkoon. Pään pituuden tulisi olla 39–40% säkäkorkeudesta ja kuonon 36–38% koko pään pituudesta. Kallo on leveä, lihaksikas ja poskiluut ovat hyvin kehittyneet. Purulihakset ovat voimakkaasti kehittyneet ja leuka on voimakas. Kuono on tyvestä leveä, tilava, hyvin täyttynyt silmien alta ja kapenee hieman kirsua kohden. Huulet ovat tiiviit. Otsapenger ei ole ilmeinen. Pää muistuttaa ylhäältä katsottuna leveää tylppää kiilaa. Pään rakenteen tulee mahdollistaa huomattava puruvoima. Silmät ovat pienet, soikion muotoiset, vinosti asettuneet ja silmäluomet ovat tiiviit. Silmien asento, koko ja muoto ovat yhteydessä rodulle tyypillisiin anatomisiin piirteisiin kallon rakenteessa. Korvat ovat korkealle asettuneet, pienet ja riippuvat. Hampaat ovat suuret, vahvat ja hyvin kehittyneet. Hampaisto on täydellinen ja purenta on tiivis saksipurenta. Etuhampaat ovat leveässä rivissä. Riittämättömästi kehittynyt ja heikko alaleuka voi aiheuttaa erilaisia ongelmia ja virheitä purentaan ja hampaistoon (kuva 6).

Kuva 6. Pään yleisimmät tyypit. Kalinin, V. et al.

Kaula on voimakas ja lyhyt. Kaulan pituus on yleensä yhtä pitkä kuin pään pituus. Kaulan on kyettävä välittämään hyökkäyshetkellä takajaloista saakka välittyvä voimakas impulssi. Liian pitkä, ohut tai heikko kaula on kyvytön kestämaan kamppailun huomattavan suurta kuormitusta.

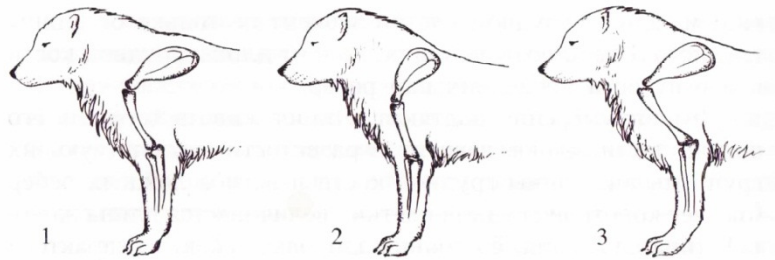
Säkä on leveä, lihaksikas ja selvästi selkälinjan yläpuolella erottuva. Lavan tulisi olla riittävän leveä, pitkä ja viistosti asettunut. Hyvin kehittynyt lihaksisto ja toivottava anatominen rakenne takaavat riittävän joustavuuden ja liikkeiden mekaniikan. Selkä on leveä, suora ja lihaksikas. Vatsa on kohtuullisesti kuroutunut. Häntä on korkealle asettunut, sirpin muotoinen, koukkumainen tai renkaaksi kiertynyt. Hännän asento on tiiviissä yhteydessä lantion rakenteeseen. Alas asettunut häntä on monesti yhteydessä vinoon lantioon.

Lanne on lyhyt, leveä ja hieman kupera. Toivottava lanteen pituuden ja rintalastan pituuden suhde on 1:2. Liikkeessä parhaan joustavuuden takaamiseksi olisi lanteen oltava hyvin lihaksikas ja hieman kupera. Tällainen rakenne antaa kaukasiankoiralle vahvan ylälinjan jota tarvitaan liikkeiden taloudellisen kasvattamiseksi mikä puolestaan on tarpeellista taistelun ja hyökkäyksien yhteydessä syntyvän voimakkaan rasituksen kestämiseksi.

Lantio on leveä, lihaksikas ja lähes vaakasuoraan asettunut. Lantion asento on yhteydessä rodulle tyypilliseen takaraajojen rakenteeseen joka koostuu niukahkoista nivelkulmauksista ja lyhyistä vivuista. Liian vino tai täysin suora lantio johtaa liikkeiden tuottavuuden laskuun koska takaraajojen liikkeen voima eikä suunta toteudu oikein. Liian kapea lantio ja siitä johtuva kapea takajalkojen asento ei tuo riittävää vakautta koiran keholle ja on näin ollen vakava puute.

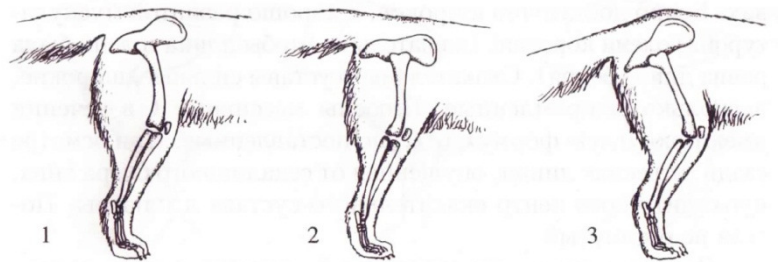
Rinta on leveä, syvä ja pyöreähkö. Rintakehän alalinja on kyynärpäiden tai niitä alemmalla tasolla jotta se tarjoaa tukea eturaajoille. Rintakehän tulisi olla pyöreähkö ja hyvin kehittynyt jotta se tarjoaa riittävän leveän ja tukevan asennon koiran etuosalle muttei tynnyrimäinen koska se vaikeuttaisi taloudellista liikkumista vaikeassa maastossa ja pitkillä matkoilla. Kapea rintakehä aiheuttaa ongelmia tasapainoon ja etujalkojen virheellisen asennon. Alikehittynyt rintakehä ei takaa riittävästi tilaa kriittisille sisäelimille.

Eturaajat ovat suorat ja yhdensuuntaiset. Jalan pituus maasta kyynärpäähän on hieman yli puolet säkäkorkeudesta. Toivottavaa on että olkavarren pituus on sama kuin lavan ja näiden välinen kulma olisi noin 100 astetta. Korkearaajaisuuden indeksi on 50-54 ja laskenta kaava on: (eturaajan korkeus maasta kyynärpäähän) / (säkäkorkeus) * 100. Välikämmenet ovat lyhyet, massiiviset ja pystysuorat. Toivottavaa on että välikämmenen ympärysmitta olisi uroksilla vähintään 14-17cm ja nartuilla 13-16cm (kuva 7).

Kuva 7. Eturaajojen rakenne: 1 oikeanlainen rakenne; 2 suora olkapää; 3 terävä olkapääkulmaus. Kalinin, V. et al.

Takaraajat takaa katsottuna suorat ja yhdensuuntaiset. Sivusta katsottuna hieman suoristuneet polvikulmaukset. Reiden oltava riittävän leveä hyvin kehittyneellä lihaksistolla. On toivottavaa että sääriluupituus on sama reisiluun kanssa. Asento ei ole taakse vedetty. Takaraajat kaukasiankoiralla omaavat niille ominaisen rakenteen, joka mahdollistaa tehokkaan äkillisen kiihdytyksen petoeläimen kiinniottamista ja sitä vastaan kamppailemista varten. Korostuneet kulmaukset oikeanpituisten luiden yhteydessä voi olla merkki jänteistön riittämättömästä voimakkuudesta jolloin koiran takapää liikkuu ikään kuin puoli-istuen. Pitkät luut tai korostuneet kulmaukset eivät ole ominaisia kaukasiankoiralle. On toivottavaa että reisi olisi rauhallisesti seistessä kiinnittynyt lantioon 100 asteen kulmassa horisonttiin nähden ja että polvikulmaus reisi- ja sääriluun välillä olisi 150 astetta. Hyvin kehittynyt lihaksisto takaraajoissa on erittäin tärkeää (kuva 8)

Kuva 8. Takaraajojen rakenne: 1 oikeanlainen rakenne; 2 suorat takakulmaukset, liian suoristuneet polvi- ja kinnerkulma; 3 luisu lantio Kalinin, V. et al.

Käpälät ovat sekä edessä että takana kookkaat, soikeat ja tiiviit.

Liikkeet ovat verkkaiset ja vapaat. Tyypillinen liikuntatapa on lyhyt ravi joka muuttuu raskaaksi mutta nopeaksi laukaksi. Raajojen nivelet suoristuvat vapaasti. Ylälinja on tiivis ja joustaa liikkeessä. Säkä ja lantio ovat liikkeessä samalla korkeudella. Tämänkaltainen nopea mutta lyhytaikainen laukka on tarpeen petoeläimen jahtaamisessa.

Karvapeite on suora ja karkea. Pohjavilla on vahvasti kehittynyt ja pääväriä vaaleampaa. Päässä ja raajojen etupuolella karva on lyhyttä ja tiiviisti ihonmyötäistä.

3.4.4. Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Suomessa eniten koiria on samaan aikaan nähtävissä rotuyhdistyksen vuosittaisessa Top Ovcharka Show:ssa, missä koiria on useampia kymmeniä, kun esim. toiseksi suosituimmassa näyttelyssä, voittajanäyttelyssä, yleensä alle kymmenestä vajaan kahteenkymmeneen. Top Ovcharka Shown:n tuomareina toimivat pääsääntöisesti entisen DOSAAF:in jalostusasiantuntijat, joilla on myös näyttelytuomarioikeudet ja vahva käyttökoiratausta. Tästä syystä referoimme tässä kohdassa heidän yhteenvetoaan Suomessa näkemistään koirista.

Irina Davydova (2009): Kokonaisuudesta jäi hyvä vaikutelma. Erityisesti haluaisin mainita oikein rakentuneet, hyvät rungot ja raajat. Venäjän pienissä näyttelyissä löytyy enemmän huomautettavaa raajoista kuin täällä. Lyhentyneeseen kyynärvarteeseen on kiinnitettävä huomiota. Ongelma saattaa johtua siitä, miten pentue kasvatetaan. Uskon, että jos pennun pääkasvukausi sattuu meidän pimeään aikaan eli talvella, jolloin valoisaa on vain vähän aikaa, saattaa se vaikuttaa kasvuun. Useilla koirilla oli hyvä runko, mutta päässä ongelmia kuten korkea otsanrakenne. Jos koiralla oli parempi runko, oli sen päässä huomautettavaa. Monella oli puutteellinen kuonon tilavuus. Pään rakenne tulisi ottaa huomioon jalostuksessa, se on hyvin näkyvä puute.

Gendij Grinko (2010): Jalostuksessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota päähän, sen ilmeikkyyteen ja toisaalta liikkeisiin. Pieni kehä antaa edun koirille, joilla lyhyet takaraajat. Isossa kehässä vasta nopeassa ravissa näkyy oikeat liikkeet. Lantiot taas lyhenevät kävelyvauhdissa-hitaassa ravissa.

Vadim Kacnelson (2011): Hänen edellisellä vierailullaan Suomessa 2007 urokset olivat näyttävämpiä. Narttuihin hän oli tyytyväinen. Koirat olivat tukevampia nyt, osa passiivisia. Entisellä Neuvostoalueella oli hyvin vähän sellaisia. Yleensä sellaiset koirat jotka väistävät, kun tuomari kävelee kohti, poistettiin kehästä. Tämä on yhtä vakava virhe kun aggressio. Pahin virhe mitä rodun suhteen on tehty, on viimeisen 15v aikainen kehitys, että kaukasialaisista on tullut mastiffityypisiä, liian raskaita. Tästä ei enää voi syyttää Punaista Tähteä. Koirille annetaan jopa kasvuhormonipiikkejä. 2kk ikäinen pentu voi painaa jopa 15kg! Sen jälkeen pennulle annetaan niin paljon ruokaa kun se suinkin syö. Muutamassa kk koira saadaan täysin invalidiksi. Hormonit tekevät pahaa myös immuunijärjestelmälle. Näiden koirien jälkeläiset saattavat olla aivan kääpiökokoisia, joilla on ongelmia esim. kilpirauhasessa. Koska suurten kenneleitten omistajat ovat hyvissä väleissä RKF:n kanssa, heille näyttelytulokset tulevat tilauksesta... Ihannekoko Vadimin mielestä uroksella 75-77cm korkeus, nartulla alle 70cm. Rakenne on sitten tärkeämpi kuin koko.

Yhdistyksen 2012 tekemän terveyskyselyn perusteella koirien säkäkorkeus on seuraava: Urokset, ilmoitettu 16 kpl, joko virallisesti tai epävirallisesti mitattuja: 62-70 cm 2 kpl, 71-80 cm 8 kpl ja 81-90 cm 6 kpl. Nartut, ilmoitettu 14 kpl, joko virallisesti tai epävirallisesti mitattuja: 63-70 cm 12 kpl ja 71-72 cm 2 kpl.

Lidya Repina (2012): Ontuvat koirat. En tiedä, mistä johtui, ehkä lonkista. Toinen asia on huonot päät: pyöreät kallot ja silmät, kapeat kuonot ja alas asettuneet korvat. Rodunomaisuuden puuttuminen on suurin virhe.

Muotovalionarvoon tällä hetkellä tarvitaan läpäisty luonnetesti ja +75 pisterajan ylitys. Osa rodunomaisista koirista ei saavuta tätä pisterajaa ja osa ei-rodunomaisista saattaa ylittää sen kirkkaasti. Suunnittelemme pisterajan poiston anomista vuonna 2013. Tästä tarkemmin luonneosiossa.

4. YHTEENVETO Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutumisesta

4.1. Käytetyimpien jalostuskoirien taso

2009-2013 voimassa olleen PEVISA:n aikana rekisteröityjen urosten tasoa arvioidaan tänä aikana käytettyjen koirien sekä syntyneiden jälkeläisten terveystulosten perusteella. 2009-2013 välisenä aikana jalostukseen käytettyjä uroksia on 22 kappaletta. Osa pentueista ovat kuitenkin niin nuoria, ettei niille ole vielä voinut tehdä virallisia PEVISA-tutkimuksia 18 kk:n ikärajan vuoksi. Samoin osa jälkeläisistä on vielä liian nuoria osallistumaan vielä luonnetestiin, jonka alaikäraja on 2 vuotta (taulukko 21).

Taulukko 21. Urosten jälkeläistilasto 2009-2013

#	Uros	Luonne-testi	Jäkel. Luonne-testitulkokset	Lonkat	Kynnär-nivelet	Synt. vuosi	Pennut	Yhteensä	Vuoden polvessa	Lonkat		Kynnär-nivelet		Tutkittu		Sairas	
										Tutkittu	Sairas %	Tutkittu	Sairas %	Tutkittu	Sairas %	Tutkittu	Sairas %
1	Severnye L'vy Lomo	-	-	BB	11	2006	7	35	0	26	10	1	29 %	10 %	2	29 %	20 %
2	FIN MVA EE MVA V-07 EEV-08	-	159 0, 54, 69, 115	BB	11	2005	4	30	2	4	9	3	30 %	33 %	3	30 %	33 %
3	Jopan Durbo	-	95, 50, 112	BB	0	200644	4	29	4	14	4	0	14 %	0 %	4	0	14 %
4	Karat Okumena	-	103 84, 99, 130	DD	0	2003	3	20	0	23	8	7	40 %	88 %	8	1	40 %
5	FIN MVA Niro Wolf	-	-	DD	0	2003	2	17	0	12	7	7	41 %	100 %	7	1	41 %
6	Lystikkään Ares	-	-	99 BB	0	2007	3	15	0	0	3	0	20 %	0 %	3	2	67 %
7	Jopan Eppu	-	-	AA	0	2008	1	12	0	11	1	1	92 %	9 %	11	7	64 %
8	PMJV-09 PMV-09 Tundra	-	-	DD	10	2005	1	10	0	0	0	0	0 %	*	1	0	0 %
9	Zaijas Herra Ihme	-	-	DD	0	2007	1	10	0	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %
10	FI MVA Jopan Eetu	-	80 -	CB	0	2007	1	9	0	1	1	1	11 %	100 %	1	0	11 %
11	Tachetee Hakor	-	-	CC	0	2009	1	8	8	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %
12	Jopan Fifi-Firesoul	-	-	AA	0	2009	1	8	0	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %
13	Riski-Neidon Rytinä-Ripe	-	-	CC	0	2008	1	8	0	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %
14	Tulenheimon Ilja	-	0 -	DD	0	2005	2	8	0	9	2	1	25 %	50 %	2	0	25 %
15	FI MVA Tulenheimon Jutta	-	117 -	BB	11	2007	1	7	7	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %
16	Hranitel Gor Magnum	-	85 -	CC	22	2007	1	7	7	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %
17	Pasha Daur Don	-	-	CC	10	2009	1	7	0	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %
18	Gorky Echinus	-	-	BB	0	2010	1	6	6	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %
19	Jopan Gollat	-	44 -	BC	0	2009	1	4	0	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %
20	Grabaun's Emilio	-	-	CC	0	2009	1	4	0	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %
21	Gordey Iz Grada Velikogo	-	-	BC	0	2002	1	4	0	1	0	1	25 %	0 %	1	0	25 %
22	JV-10 V-10 Elvis	-	44, 0	AA	0	2007	1	2	0	2	0	2	100 %	0 %	2	0	100 %
		-	-	AA	0	2009	1	2	0	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %

2009-2013 voimassa olleen PEVISA:n aikana rekisteröityjen narttujen tasoa arvioidaan tänä aikana käytettyjen koirien sekä syntyneiden jälkeläisten terveystulosten perusteella. 2009-2013 välisenä aikana jalostukseen käytettyjä uroksia on 28 kappaletta. Osa pentueista ovat kuitenkin niin nuoria, ettei niille ole vielä voinut tehdä virallisia PEVISA-tutkimuksia 18 kk:n ikärajan vuoksi. Samoin osa jälkeläisistä on vielä liian nuoria osallistumaan vielä luonnetestiin, jonka alaikäraja on 2 vuotta. Olemme keränneet kuitenkin kaiken saatavilla olevan tiedon taulukkoon 22.

Taulukko 22. Narttujen jälkeläistilasto 2009-2013

#	Narttu			Kynär- nivelet	Synt. vuosi	Pennut		Vuoden alkana	Toisessa polvessa	Lonkat		Tutkittu %	Sairas %	Kyynä- nivelet	Tutkittu %	Sairas %																		
				Lonkat		Pennut		Yhteensä		Tutkittu		Sairas		Tutkittu		Sairas																		
1	FIN MVA Hanka Heimon Bräha	99, 129, 117, 99, 85, 0, 97, 83 113, 173, 142, 207, 159	AB	0	2001	5	31	0	52	12	4	39 %	33 %	12	9	39 %	75 %																	
2																		FIN MVA Tachetee Baisha	95	DC	0	2005	4	29	4	7	6	1	21 %	17 %	6	0	21 %	0 %
3																		Teisi	-	AA	0	2003	3	26	0	12	5	2	19 %	40 %	5	0	19 %	0 %
4																		BALTV-03 Mörkömaan Pidgeotto	-	84, 23, 95, 83, 112	AB	0	2002	4	25	0	43	6	4	24 %	67 %	6	0	24 %
5	FIN MVA Ww Yangoviper's Missin Sipriina	83	-	AA	0	2004	2	22	0	5	1	1	5 %	*	2	0	9 %	*																
6	Kardinin Tina	-	-	AA	0	2005	2	17	0	12	7	7	41 %	100 %	7	1	41 %	14 %																
7	Blossom	-	-	DD	0	2006	2	14	7	2	1	0	7 %	*	1	0	7 %	*																
8	Fatkon Emäsika	-	-	DD	10	2005	2	14	6	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*																
9	Jopan Cora	-	-14, 80	AA	0	2004	2	14	0	32	8	1	57 %	12 %	8	0	57 %	0 %																
10	Zaijas Jukilan-Tempest	-	-	DD	0	2008	1	13	0	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*																
11	FI MVA Mörkölauman Hagar	142	-	BB	0	2005	1	12	0	11	1	92 %	9 %	11	7	92 %	64 %																	
12	Ostanoška	-	-	AA	10	2004	2	10	0	12	4	0	40 %	0 %	4	1	40 %	25 %																
13	Zaijas Jukilan-Stydi	-	-	DD	0	2007	1	10	0	0	0	0	0 %	*	1	0	10 %	0 %																
14	Ronja	-	-	DD	0	2008	1	9	0	1	1	11 %	100 %	1	0	11 %	0 %																	
15	Ananda	-	-	BC	10	2009	1	8	8	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*																
16	Sändi	-	-	DD	0	2006	2	8	0	9	2	1	25 %	50 %	2	0	25 %	0 %																
17	FIN MVA Jopan Dushanka	173	12, 162	AA	0	2005	1	8	0	7	1	0	12 %	0 %	1	0	12 %	0 %																
18	Jopan Elvira	-14	0 AA	0	2007	1	7	0	4	6	2	86 %	33 %	6	3	86 %	50 %																	
19	Turva Turrin Raiza	-	-	AA	0	2010	1	7	7	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*																
20	Tulenheimon Fanny	12	-	AA	0	2009	1	7	7	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*																
21	Honda	-	-	BB	0	2008	1	7	0	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*																
22	FIN MVA SEMVA Z-Zheiba Sholom Aleihem	128	190	AA	0	2004	2	5	0	0	1	1	20 %	100 %	1	0	20 %	0 %																
23	Afina Pallada Iz Grada Velikogo	-	-	BC	0	2007	1	4	0	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*																
24	Rebekka	-	-	ED	0	2008	1	4	0	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*																
25	Gordost Imperii Iz Sokolnognezda	-	128	CC	10	2004	2	4	0	0	2	2	50 %	100 %	2	0	50 %	0 %																
26	FI MVA JV-09 Jopan Frida	109	-	AA	0	2008	1	2	2	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*																
27	C.I.B FIMVA SEMVA DK MVA NO MVA Tachetee Baroness	83	44, 0	CB	0	2005	1	2	0	2	0	100 %	0 %	2	0	100 %	0 %																	
28	Udacha	-	-	AA	23	2008	1	1	0	0	0	0	0 %	*	0	0	0 %	*																

4.2. Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Taulukko 22. Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Geenipohjan laajentaminen Suomessa nykyisestään	Jalostussuositus: jälkeläisten määrä ei saa ylittää 5% 5-vuoden rekisteröinneistä ja uusintayhdistelmiä vain jos 1. pentueessa on alle 4 pentua.	Ennen edellistä JTO:ta isä/emä-suhde oli useana vuotena n. 0,7. Uuden JTO:n aikana luku nousi n. 0,9:ään ja on tällä hetkellä 0,93. Ennen edellistä JTO:ta sukusiitosprosentti pahimmillaan yli 7, nyt 1,73.
Kaikki jalostuskoirat kuvataan PEVISA-ohjelmamme mukaisesti. Lonkka- tai kyynärniveldysplastiselle koiralle käytetään parempaa, mieluiten tervettä parituskumppania. 50% koirakannasta kuvataan kyynärien ja lonkkien osalta. Yhä tehokkaammin kerätään tietoa myös muista rodussa mahdollisesti esiintyvistä sairauksista ja vioista	PEVISA-ohjelma. Jalostussuositukset. Joukkokuvaukset. Tiedotus. Terveyskyselyt.	Tiedossa 1 pentue, jonka vanhemmat on kuvattu astutuksen jälkeen, eivätkä ole täyttäneet PEVISA-vaatimuksia, jolloin kasvattaja ei rekisteröinyt niitä. 2010 4/5, 2011 4/8 ja 2012 9/9 pentueesta on käytetty D-lonkkaiselle koiralle tervettä kumppania. Tavoite vain osin toteutunut. Kuvausprosentteja ei ole saatu nousuun. Terveyskyselyyn saatiin hieman enemmän vastauksia kuin 6 vuotta sitten Hannes Lohen kyselyyn, mihin oltava varsin tyytyväinen.
Testata aikuisten koirien luonnetta ja yhteiskuntakelpoisuutta suomalaisella luonnetestillä.	Yhdistyksen 1- tai 2-päiväiset luonnetestit, joissa etusija kaukasialaisilla.	Testimäärät eivät ole nousseet.
Korjata seuraavia puutteita: Väärät kuonon ja pälaen pituuden mittasuhteet, pyöreä kallo, liian kapea kallo ja kuono, liian voimakas otsapenger, liian alas kiinnittyneet korvat, pyöreät ja avoimet silmät, liian löysät huulet sekä liian kevyt alaleuka. Epäselvä sukupuolileima päätä katsottaessa. Kapeat etu- sekä takaosat, ranteiden liiallinen löysyys, ”pihtikinttuisuus” ja liian vähäiset kulmaukset.	Vuosittainen tuomarikoulutus avoin yleisölle ja asiantuntijoiden tuominen Venäjältä ja Ukrainasta sekä heidän haastattelujensa julkaiseminen jäsenlehdessä.	Ei mainittavaa muutosta pään osalta. Jalkojen osalta on nähtävissä muutosta.
Saada koiria laumanvartijatytöhön aluevartiotehtävien ohella myös Suomessa.	Tavoitteena on informoida kotieläinkasvattajia rotumme työkapasiteetista ja käytöstä.	Yhdistyksen resurssit ovat riittäneet vain jäsenlehdessä tehtävään tiedotukseen. Ei tietoa tämän kohdan toteutumisesta.
Koiria myydään vain rodun erityisvaatimukset ymmärtäville ihmisille ja sopiviin olosuhteisiin, joissa ne voivat toteuttaa alkuperäisiä käyttöominaisuuksiaan ilman, että se aiheuttaa ristiriitoja ympäristön kanssa.	Harkitsetko kaukasianpaimenkoiraa –esite, jota jaetaan kaikissa tapahtumissa ja joka löytyy yhdistyksen kotisivuilta. Tiedotus jäsenlehdessä, kotisivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Esim. facebook-sivujamme seuraa jäsenmäärään nähden kolminkertainen määrä ihmisiä.	Vaikeasti mitattava tavoite, mutta selvää on, että koiria päätyy edelleen väärään ympäristöön ja ihmisille, joilla ei ole tarvittavaa rotutietoutta. Osa vastuusta on kasvattajilla, mutta toivomme esim. sosiaalisen median kautta jaettavan valistuksen tavoittavan muitakin kuin jäseniämme.

5. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

5.1. Jalostuksen tavoitteet

Suomessa kaukasiankoiria käytetään alkuperäistyössään laumanvartijana sekä aluevartijana. Koiria on maatiloilla, yritysten tilojen ja turkistarhojen vartijoina. Paljon koiria on myös täysin kotikoirina. Jalostusta ohjaa aiempaa enemmän näyttelymenestys.

Taulukko 23. Jalostuksen tavoitteet.

	Säilytettävät hyvät puolet	Parannettavaa	5-vuoden tavoite	Toimenpide
Jalostuspohja	Rodun jalostuspohja säilytettävä vähintään samana: isä/emäsuhde 0,93. Sukusiitosprosentti säilytettävä alle 2%.ssa.	Kanta on pieni ja suomalaiset jalostuskoirat suurelta osin sukua toisilleen. Tuontikoirien määrä on kääntynyt laskuun	Jalostuspohjaa kuvaavat tunnusluvut näyttävät hyvältä, mikä johtunee osin siitä, että laskukaavat tarkastelevat vain muutamaa sukupolvea. Uutta verta on saatava, jotta tilanne säilyy nykyisellään.	Tiedotus Jalostussuosituks
Luonne	Käyttöominaisuudet säilytettävä.	Tarvittaisiin rotuprofiili luonnetestiin ja rodulle soveltuvampi luonteen arviointimenetelmä. Pitäisi keksiä miten typistettyjen tuontikoirien luonne voitaisiin arvioida rikkomatta eläinsuojelulakia. Arkojen koirien käyttö pitäisi saada loppumaan.	Rotuprofiilin luominen. Kaikki jalostukseen käytettävät typistämättömät koirat joko luonnetestataan tai jalostustarkastetaan.	Suositus, että kaikki jalostukseen käytettävät typistämättömät koirat joko luonnetestataan tai jalostustarkastetaan. Yhdistys jatkaa luonnetestien järjestämistä. Kehitetään rotuprofiili luonnetestiin.
Terveys	2012 kaikissa pentueissa, joiden toinen vanhemmista oli D-lonkkainen, oli valittu terve kumppani.	Terveystutkimusten määrää saatava ylemmäs. Lonkka- ja kyynärniveldysplasian kuvausprosentti vain n. 30% populaatiosta.	Lonkka- ja kyynärniveldysplasian tutkimusprosentti nousee n.30% → 50% Lonkka- tai kyynärniveldysplastiselle koiralle käytetään parempaa, mieluiten tervettä parituskumppania. Yhä tehokkaammin kerätään tietoa myös muista rodussa mahdollisesti esiintyvistä sairauksista ja vioista	PEVISA-ohjelma. Jalostussuosituks. Joukkokuvaukset. Tiedotus. Terveyskyselyt.
Rodunomaisuus	Rodunomaisuuden säilyttäminen ulkomuodossa ja rakenteessa.	Korjata seuraavia puutteita: Väärät kuonon ja pääläen pituuden mittasuhteet, pyöreä kallo, liian kapea kallo ja kuono, liian voimakas otsapenger, liian alas kiinnittyneet korvat, pyöreät ja avoimet silmät, liian löysät huulet sekä liian kevyt alaleuka.	Saadaan tyypiltään ja päältänsä paremmin rotumääritelmää vastaavia koiria ja pidettävä huoli, ettei huomio siirry pois terveestä rakenteesta, luonteesta ja terveydestä.	Ulkomaisten asiantuntijoiden käyttöä jatketaan ja heidän haastattelujaan julkaistaan. Tuomarikoulutuksia jatketaan. Kasvattajapäivät.

Suomen Kaukasianpaimenkoirat ry:n hallitus on päättänyt esittää vuoden 2013 aikana vuosikokoukselle ja rotujärjestölle vaaditun pisterajan (75p) poistamista muotovalionarvosäännöistä ja ehdottaa, että muotovalionarvoon riittäisi luonnetestin läpimeno. Keskeyttänyttä suoritusta ei hyväksytä.

5.2. Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

1. YLEISET PERIAATTEET

Jalostukseen käytettävän koiran tulee olla terve, luonteeltaan ja käytökseltään yhteiskuntakelpoinen ja rodun perinnöllisten sairauksien ja vikojen osalta virallisesti tutkittu.

Tehollisen populaatiokoon kasvattaminen on kaikkien kasvattajien yhteinen tavoite ja siihen pyritään seuraavin keinoin:

Käyttämällä jalostukseen useita uroksia ja narttuja

Huolehtimalla, ettei yksittäisen koiran elinaikanaan jättämien jälkeläisten osuus ylitä 5 % sukupolven koirakannasta. Sukupolven koirakanta lasketaan vuosittaisen kokonaisrekisteröintimäärän summana viimeisten 5 vuoden ajalta. Käytännössä tämä tarkoittaa n. 21 pentua, mikäli rekisteröintimäärät pysyvät samana (2003-2007 kokonaisrekisteröintimäärillä laskettuna).

Maahantuomalla Suomen kannan suhteen erilinjaisia uroksia ja narttuja jalostusmateriaaliksi.

Yhdistelmän uusiminen on sallittua ainoastaan, jos ensimmäisessä pentueessa rekisteröidään alle neljä pentua.

Isä-tytär, äiti-poika ja täyssisaryhdistelmiä ei sallita. *Tällaisten yhdistelmien pentueita ei Kennelliiton uuden koirarekisterisäännön mukaan edes rekisteröidä FI-rekisteriin.*

Kasvattajan vastuu

Kasvattajan tulee toimia hyvän kenneltavan mukaisesti ja noudattaen Suomen Kennelliiton sääntöjä ja määräyksiä sekä yhdistyksen hyväksytyjä jalostussuosituksia.

Kasvattaja kantaa yksin vastuun kasvatustoiminnastaan.

Jalostukseen käytettävien yksilöiden tulee olla yhdistyksen suosituseriaatteiden mukaisia.

Kasvattajan tulee poistaa jalostuskäytöstään koira, jonka todetaan periyttävän merkittävästi jotain sairautta tai virhettä.

Kasvattajan on oltava rehellinen omassa kasvatustyössään ja hänen on kunnioitettava myös toisten kasvattajien työtä.

Kasvattajan tulee välttää matadorijalostusta käyttämällä mahdollisimman monia erilinjaisia koiria jalostukseen.

Kasvattajan työn tulee olla suunnitelmallista siten, että hän edesauttaa koirakannan pysymistä terveenä ja populaation säilymistä laajana.

Kasvattaja seuraa kriittisesti omaa kasvatustoimintaansa ja antaa tukensa kasvattamiensa pentujen omistajille.

Suositellaan, että kasvattaja on Suomen Kennelliiton jäsen ja että hän on allekirjoittanut Suomen Kennelliiton kasvattajasitoumuksen.

Uroksen omistajan vastuu

Uroksen omistajan ei tulisi antaa urostaan huonokuntoiselle tai epätyypilliselle nartulle.

Hänen tulee varmistaa, että astutettava narttu täyttää jalostusyksilön vähimmäissuosituksen.

Uroksen omistaja antaa omistamastaan koirasta pyydetty tiedot avoimesti ja mitään seikkoja salaamatta sekä huolehtii, ettei urosta käytetä liian monelle nartulle.

2. SUOSITUS KOIRAN ULKOMUODON OSALTA

Jalostukseen ei tule käyttää koiraa, jolla on rotumääritelmän mukaan hylkääviä virheitä.

Yhdistyksen suosituseriaatteen ovat, että jalostukseen käytettävän nartun ja uroksen tulee olla palkittu vähintään kaksi kertaa maininnalla erittäin hyvä eri tuomareilta, joista toinen on saatu yli 15 kk:n iässä. Myös ulkomailla saatu virallinen näyttelytulos hyväksytään, tällöin saadun palkinnon tulee vastata suomalaista arvosteluasteikkoa. Top Ovcharka Show rinnastetaan virallisiin näyttelyihin.

Hyväksytty jalostustarkastus korvaa puuttuvat näyttelytulokset.

3. SUOSITUS LUONTEEN OSALTA

Kaukasiankoiran muotovalioarvon myöntämisen edellytyksenä on hyväksytty luonnetesti. Yhdistys suosittelee jalostukseen käytettävien yksilöiden luonnetestaamista.

Rotuyhdistys edellyttää, että jalostukseen käytettävät koirat eivät ole arkoja eivätkä käyttäydy vaarallisen aggressiivisesti, omaavat korkean reagointikykyänsä ja että ne ovat niin luonteensa kuin käytöksensä puolesta yhteiskuntakelpoisia.

4. SUOSITUS KÄYTTÖOMINAISUUKSIEN OSALTA

Kaukasiankoiran alkuperäinen käyttötarkoitus on laumanvartija. Rodun koulutettavuus on muun kuin reviiirin puolustamisen kannalta hyvin haastavaa. Kaikille rodun edustajille suositellaan kuitenkin arkitotelevaisuuskoulutusta sekä huolella tehtyä sosiaalistamista.

5. TERVEYTTÄ JA LISÄÄNTYMISTÄ KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET JA OHJEET

Pevisa-ohjelma: vuoden 2008 loppuun asti voimassa oleva perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma edellyttää rekisteröitäviltä koirilta vanhempien lonkka- ja kyynärniveldyskuvausta. Rekisteröinnin ehtona on PEVISA vaatimusten täytyminen. Tuontikoirien vanhemmilta ei edellytetä kuvaustuloksia.

Yhdistyksen suositus on, että lonkka- tai kyynärniveldysplastiselle koiralle käytetään parempaa, mieluiten tervettä parituskumppania.

Yhdistyksen suositus on, että jalostukseen käytettävä narttu on astutushetkellä vähintään 22 kk ikäinen ja että ensisynnyttäjä on alle viisivuotias. Yli kahdeksan vuotta vanhaa narttua ei tulisi enää käyttää jalostukseen. Jalostukseen käytettävän uroksen alaikäraja on 18kk.

Nartun penikointiväli: Suomen Kennelliiton koirarekisteriohjeen mukaan nartun penikoimisvälin täytyy olla vähintään 10 kuukautta.

Suomen Kennelliitto on myöntänyt kaukasiankoirille pysyvän poikkeusluvan käyttää jalostukseen ulkomaalaisia kaukasiankoirauroksia tai niiden tuontispermaa Pevisa-sääntöjen vastaisesti seuraavissa tapauksissa:

mikäli maassa, johon uros on rekisteröity, ei vaadita kyynär- ja lonkkakuvaustuloksia, eikä uroksen suvussa ole viimeiseen kolmeen sukupolveen suomalaisia koiria, niin sen jälkeläiset voitaisiin rekisteröidä ilman kyynär- ja lonkkakuvaustuloksia.

Yhdistyksemme jalostustoimikunta seuraa urosten käyttöä ja tiedottaa siitä kasvattajille.

6. MUITA OHJEITA JA SUOSITUKSIA

Yhdistyksen pentuvälitys välittää ainoastaan jäsentensä Suomessa kasvattamia pentueita, jotka rekisteröidään Suomen Kennelliiton koirarekisteriin voimassaolevien määräysten mukaisesti. Mikäli pentue ei kaikin osin täytä jalostussuosituksia, niin poikkeukset suosituksesta mainitaan pentuvälityslistalla. Ne henkilöt jotka eivät ole yhdistyksemme jäseniä ja tahtovat pentueensa välitettäväksi maksavat palvelusta yhden (1) vuoden jäsenmaksun suuruisen summan jokaisesta välitettäväksi jätetystä pentueesta. Yhdistyksen ylläpitämällä uroslistalla olevien urosten tulee täyttää tämän suosituksen kaikki vaatimukset.

5.3. Rotujärjestön toimenpiteet

Kaukasiankoirien rotujärjestö on Palveluskoiraliitto. Palveluskoiraliitto käsittelee rotuyhdistyksen ehdotuksen uudeksi jalostuksen tavoiteohjelmaksi ja PEVISA:ksi ja valvoo sen toteutumista. Rotuyhdistys pyrkii vuosittain järjestämään näyttelytuomarikoulutuksen yhteistyössä rotujärjestön kanssa.

Lisäksi rotuyhdistys julkaisee Kaukasialainen – lehteä neljä kertaa vuodessa. Lehdessä julkaistaan mm. terveystulokset, luonnetestitulokset, näyttelyarvostelut, jalostustarkastustulokset, jalostusuroslista sekä mahdollisuuksien mukaan tietoa tuontikoirista ja ulkomaalaisten kasvattajien esittelyjä. Näin ollen yhdistyksen jäsenet eivät ole riippuvaisia internetyhteyksistä. Lehdessä pyritään myös julkaisemaan asiantuntija-artikkeleita erilaisista koiranjalostukseen ja – pitoon liittyvistä asioista sekä meneillään olevista terveystutkimuksista esim. Helsingin Yliopistolla. Yhdistyksellä on myös omat kotisivut osoitteessa www.kaukasianpaimenkoira.com. Osa materiaalista löytyy vanhoilta kotisivuilta osoitteesta www.caucasian.fi. Yhdistyksellä on myös facebook-profiili “Suomen Kaukasianpaimenkoirat ry”, jota seuraa kolmanneksen enemmän rodusta kiinnostuneita ihmisiä, kuin mitä yhdistyksellä on jäseniä.

Yhdistys järjestää vuosittain jalostustarkastuksen, luonnetestin ja erikoisnäyttelyn, Top Ovcharka Shown, johon kutsutaan aina rodun alkuperämaista pitkän linjan asiantuntijatuomareita. Pyrkimyksenä on ollut käyttää DOSAAF:in asiantuntijoina toimineita tuomareita, joilla on vahva kokemus myös jalostus- ja käyttökoira-asioista. Näyttelyn yhteydessä he pitävät myös joko tuomarikoulutuksen tai luennon. Heidän haastattelunsa ja erikoisnäyttelyn tulokset kuvineen julkaistaan Kaukasialainen-lehdessä yhdessä kuvallisten arvostelujen kanssa.

5.4. Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Taulukko 24. Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

UHKA, MAHDOL- LISUUS	Jalostuspohjan voimakas kaventuminen	Liian ison koon ja raskaan rakenteen ihannoimisen leviäminen	Puskakasvattajien lisääntyminen.	Jalostuspohjan voimakas laajentuminen
SYYY(T)	Liian moni jalostukseen käytetty koiria on sukua toisilleen. Ulkomaantuontien raju väheneminen.	Suuret ja näyttävät koirat menestyvät näyttelyissä. Jättiroduissa usein monen mielestä ”mitä suurempi, sen parempi”	Hyvin heikot tiedot kasvattamisesta tai rodusta ylipäättään.	Ulkomaisten yhteyksien laajentuminen.
SEURAUS	Pentueiden koot pienenevät, koirien elinvoimaisuus vähenee ja sairaudet sekä piilevät viat tulevat voimakkaammin esille.	Koirien työkyky, rakenne, tyyppi ja terveys vaarantuu.	Rodun tason lasku. Epätyypillisiä ja arkoja koiria käytetään jalostukseen. Koirien päätyminen sopimattomiin oloihin sen seurauksena, ettei soveltuvia koteja riitä kaikille.	Hyviä tuontikoiria helpompi löytää ja tuoda.
TOIMENPITEET	Käytetään edelleen mahdollisimman paljon eri sukuista koiria	Kasvattajien valistus.	Rotuyhdistyksen piiriin neuvominen. Jalostusneuvonnan tarjoaminen. Opastetaan etsimään soveltuvat kodit ennen astutusta.	Tiedotamme jalostuspohjan laajentamisen tärkeydestä jäsenistöllemme lehdessämme, verkkosivuillamme ja keskustelupalstoilla.
KUINKA UHKAKUVAN TOTEUTUMINEN VÄLTETÄÄN KOKONAAN	Tuodaan ulkomailta erilinjaisia koiria jalostustarkoituksessa ja käydään astuttamassa ulkomailla sekä käytetään tuontispermaa. Annetaan kasvattajille tuonteja koskevaa neuvontaa.	Tiedottaminen oikeasta työkoiran rakenteesta. Tuomarikoulutus.	Totuudenmukainen tiedottaminen. Uusien ja vanhojen kasvattajien sitouttaminen yhdistyksen ja kennelliiton jalostustavoitteisiin. Rotuyhdistyksen aktiivinen esilläolo.	

Tulevia uhkia rotua ja sen jalostusta ajatellen ovat maailmalta leviävä muoti-ilmiö, jonka mukaan ihannoidaan ylikookkaita mastiffimaisia kaukasialaisia, jotka eivät kokonsa ja rakenteensa puolesta ole enää kykeneviä alkuperäiseen työtehtäväänsä. Useassa maassa tämän tyyppiset koirat menestyvät yhä paremmin näyttelyissä ja Venäjälläkin ne alkavat yleistyä länsiviennin kasvaessa. Venäjällä pentujen kokoa kasvatetaan jopa hormonien avulla, jotta ne houkuttelisivat länsimaisia ostajia paremmin. Tällä on Venäjällä todettu olevan vakavia terveyshaittoja.

Lisäksi rotuyhdistys saa enenevässä määrin yhteydenottoja kasvattajiksi aikovilta ihmisiltä, jotka haluavat oman koiransa pennun, eivätkä ole tietoisia edes PEVISA-määräyksistä, saati rodusta itsestään. Näitä ihmisiä on kehoitettu käymään vähintään Kennelliiton kasvattajakurssi ja osallistumaan jalostustarkastukseen sekä asiantuntijavierailijoidemme luennoille ja keskustelutilaisuuksiin.

Jalostuspohjaa ajatellen, huolimatta hyvistä tilastoista, eniten käytetyt jalostuskoirat ovat suurelta osin lähisukulaisia suhteessa koko koirakantaan maailmanlaajuisesti. Tuontikoirien käyttö on vähentynyt ja on riskinä, että sisäsiittoisuuden mukanaan tuomat riskit lisääntyvät Suomen kaukasialaispopulaatiossa.

Mahdollisuuksina näemme lisääntyneet kontaktit ulkomaille, jolloin kaikin puolin tasoltaan erinomaisten ulkomaisten koirien käyttö helpottuu kasvattajien näin halutessa.

5.5. Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Tulemme toiminnassamme noudattamaan SKL-FKK:n jalostukseen liittyviä ohjeita ja määräyksiä, SPKL:n sääntöjä ja ohjeita ja Suomen Kaukasianpaimenkoirat ry:n jalostustoimikunnan ohjeita

Rotuyhdistys kerää kaiken mahdollisen tiedon ja myös julkaisee ne. Yhdistys julkaisee kaikki näyttely-, koe- ja terveystutkimustulokset jäsenlehdessään. Julkaisemme tietopuolisia jalostusartikkeleita yhdistyksen jäsenlehdessä. Teemme asennemuokkausta laajemman geenin pohjan sekä terveempien koirien saamiseksi. Kannustamme ihmisiä tutkituttamaan koiransa, vaikkei heillä olisi aikomusta käyttää juuri sitä koiraa jalostukseen. Järjestämme jalostustarkastuksia. Tarkistamme tavoiteohjelman muutostarpeet riittävän usein.

Vuoden 2013 aikana esitämme yleiskokoukselle yhdistyksen nimen muutosta rotunimimuutoksen vuoksi, jolloin yhdistyksen uudeksi nimeksi ehdotetaan Suomen Kaukasiankoirat ry:tä. Lisäksi harkitsemme rotua harrastavan yhdistyksen statuksen anomista.

Yhdistyksen pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS) tavoitteidemme toteuttamiseksi:

Vuosi 2013

Uuden JTO:n ja PEVISAn viimeistely ja hyväksyminen

Luonnetesti

Jalostusneuvontaa ja jalostustarkastus

Kaukasialainen lehden julkaisu 4 kertaa vuodessa (lehdessä erillinen jalostuspalsta)

Uroslistan ylläpito Kaukasialainen-lehdessä ja verkkosivuillamme

Erikoisnäyttely Top Ovcharka Show

Jäsenistön aktivointi luonnetesteihin

Vuosi 2014

Luonnetesti

Jalostusneuvontaa ja jalostustarkastus

Kaukasialainen lehden julkaisu 4 kertaa vuodessa (lehdessä erillinen jalostuspalsta)

Uroslistan ylläpito Kaukasialainen-lehdessä ja verkkosivuillamme

Erikoisnäyttely Top Ovcharka Show

Joukkokuvauksen järjestäminen terveystulosten saamiseksi

Luonneprofiilin työstön aloittaminen

Yhteinen matka Moskovan erikoisnäyttelyyn

Kasvattajapäivät

Pentuekysely

Vuosi 2015

Luonnetesti

Jalostusneuvontaa ja jalostustarkastus

Kaukasialainen lehden julkaisu 4 kertaa vuodessa (lehdessä erillinen jalostuspalsta)

Uroslistan ylläpito Kaukasialainen-lehdessä ja verkkosivuillamme

Erikoisnäyttely Top Ovcharka Show

Luonneprofiilin työstö valmis ja hyväksyttäminen jäsenistöllä

Jalostussuosittelujen tarkennus

Vuosi 2016

Luonnetesti

Jalostusneuvontaa ja jalostustarkastus

Kaukasialainen lehden julkaisu 4 kertaa vuodessa (lehdessä erillinen jalostuspalsta)

Uroslistan ylläpito Kaukasialainen-lehdessä ja verkkosivuillamme

Erikoisnäyttely Top Ovcharka Show

Joukkokuvauksen järjestäminen terveystuloksien saamiseksi
Terveyskysely → PEVISAn toteutumisen seuranta
Kasvattajapäivät

Vuosi 2017

Luonnetesti

Jalostusneuvontaa ja jalostustarkastus

Kaukasialainen lehden julkaisu 4 kertaa vuodessa (lehdessä erillinen jalostuspalsta)

Uroslistan ylläpito Kaukasialainen-lehdessä ja verkkosivuillamme

Erikoisnäyttely Top Ovcharka Show

Jalostussuositusten tarkennus

Valmistelemme uuden JTO- ja PEVISA esityksen

KIITOKSET

Jalostuksen tavoiteohjelman laatiminen on suunnaton urakka ja haluaisin aluksi kiittää edellisen JTO:n eteen työtä tehneitä, sillä erityisesti rodun ja organisaation historiaosuudessa on hyvin suurelta osin tukeuduttu vanhaan tekstiin. Kiitokset siis Tarja Tuomistolle, Marja Kuokalle, Kaija Kaarolle ja Päivi Holelle.

Tämän uuden tavoiteohjelman osalta lämpimät kiitokset Katriina Raannelle avusta erityisesti luonneosion kirjoittamisessa, Outi Hyttilälle terveystarkastusten yhteenvedon tekemisestä, Börje Wikströmille, Terttu Wirzeniukselle ja Anne Aaltoselle avusta ulkonäkö- ja rakenneosioon liittyvän aineiston valmistelusta. Jokaista haluaisin myös kiittää arvokkaista kommentteista ja korjausehdotuksista. Ilman teidän kaikkien apua olisin ollut enemmän kuin pulassa.

Päivi Jokinen

6. LÄHTEET

Davydova, Irina. Haastattelu, huhtikuu 2009.

Grinko Genadij. Haastattelu, huhtikuu 2010.

Kacnelson, Wladimir. Haastattelu, huhtikuu 2011.

Kalinin, V. Ivanova, T., Morozova, L. (nyk. Repina) – Otechestvennye porody sluzhebnyh sobak

Krasnovskaya, O. Kavkazskaya Ovcharka

Kennedy, LJ. Major histocompatibility complex typing of dogs from Russia shows further dog leukocyte antigen diversity. *Tissue Antigens*. 2008 Feb;71(2):151-6.

Leroy, G. Genetic diversity of dog breeds: within-breed diversity comparing genealogical and molecular data. *Animal Genetics*. 2009 40, 323–332.

Poletaeva, Irina. Kommentteja rotumääritelmään. *Kaukasialainen*.

Ryabinina, O. M. Mitochondrial DNA Variation in Asian Shepherd Dogs. *Russian Journal of Genetics*, 2006, Vol. 42, No. 7, pp. 748–751.

Repina, Lidya. Haastattelu, huhtikuu 2012.

Serdyukov, Natalia ja Dmitri /kennel Pyat-Gor. Caucasian Ovtcharkas.

7. LIITTEET

Liite 1. Luonnearviot näyttelyarvosteluissa

Liite 2. Luonnetestin arvosteluohje

Liite 3. 1993-2000 Yliopistollisen eläinsairaалassa tutkittujen kaukasialaisten sairaustilastot.

Liite 4. Hannes Lohi, 2006 järjestetyn Terveyskyselyn tulokset

Liite 5. Terveyskysely

Liite 6. Yhdistyksen terveystarkastuksen vastaukset

Liite 7. Jalostustarkastustulokset

Liite 8. Rotumääritelmä

Liite 1. Luonnearviot näyttelyarvosteluissa

LUONNEKUVAUS, positiiviset	NARTTUJA	UROKSIA	VUOSINA
hyvä	16	14	2008 - 2012
miellyttävä käytös	15	4	2009
erinomainen	9	9	2008 - 2012
hyvä temperamentti	12	3	2009 - 2010
käsiteltävissä	7	7	2009 - 2010
suvaitseva	6	3	2008 - 2010, 2012
tasapainoinen	2	5	2009 - 2010, 2012
hyvin / helposti käsiteltävissä	4	2	2011
avoin käytös	3	2	2009, 2012
itsevarma		4	2008 - 2009, 2012
ystävällinen	1	2	2009
esiintyy rauhallisesti		3	2010
tasainen	1	2	2010
rauhallinen	2	1	2008 - 2009
sosiaalinen		2	2008
oikeanlainen temperamentti rodulle		1	2010
rohkea	1		2008
vahvaluonteinen	1		2008
erinomainen temperamentti		1	2009
käyttäytyy rauhallisesti	1		2009
eläväinen temperamentti	1		2010
rodunomainen		1	2010
esiintyy reippaasti		1	2010
tyydyttävä		1	2011
hyvin vaikuttava, virtaa voisi olla enemmän		1	2011
Yhteensä	82	69	151

LUONNEKUVAUS, negatiiviset	NARTTUJA	UROKSIA	VUOSINA
tarvitsee aikaa	2	2	2009 - 2010
tarvitsee enemmän kehäkokemusta	2	1	2010
ärhentelee toisille koirille	1	1	2009
hieman velton oloinen	2		2010
tarvitsee lisää itsevarmuutta	2		2010
toivoisi enemmän temperamenttia	2		2010
hieman laiskan oloinen	1		2008
hieman arka	1		2008
voisi olla valppaampi		1	2009
itseluottamusta puuttuu	1		2009
ujo	1		2009
Näyttää epätyypillistä arkaa luonnetta			
joka ei ole tyypillistä Kaukkarille.	1		2009
Ei pidä toisista uroksista kehässä, mutta ei agressiivinen tuomarille.		1	2009
luonne voisi olla vapaampi		1	2009
matala temperamentti	1		2009
hälyyttävä		1	2009
käyttäytyy epävarmasti	1		2010
hieman vajavuutta temperamentissa		1	2010
hieman tottumaton		1	2010
saisi esiintyä vapautuneemmin		1	2010
ei viihdy kehässä	1		2010
Yhteensä	19	11	30

ARVOSTELUOHJE Hyväksytty Kennelliiton hallituksessa 1.2.2007. Voimassa 1.2.2007 alkaen.

Erikoiskokeiden ohjeellinen suoritusjärjestys

1. Luoksepäästävyys 2. Taisteluhalu 3. Toimintakyky uhan alla 4. Puolustushalu 5. Kovuus 6. Temperamentti 7. Toimintakyky ilman uhkaa 8. Terävyys 9. Laukauspelottomuus

TOIMINTAKYKY

Toimintakykynä pidetään luonteen ominaisuutta, joka saa koiran ilman ulkopuolista pakotetta pitämään puolensa todellista tai kuviteltua vaaraa vastaan. Voidaan hyvin ajatella, että se, mitä pidetään toimintakykynä, on monen ominaisuuden yhdessä muodostama reaktio. Lähin vastaava inhimillinen vastine toimintakyvylle on rohkeus. Toimintakyky on koiran kyky hallita tekojaan huolimatta siitä, että se on joutunut pelon valtaan. Toisin sanoen, koira pystyy pelostaan huolimatta toimimaan oikealla tavalla ja tarvittaessa voittamaan pelkonsa päästäkseen päämääräänsä. Koiran käsitys tilanteesta perustuu perimään ja kokemuksiin. Toimintakyky ei ole mikään muuttumaton ominaisuus, joka pysyisi samana kaikissa tilanteissa huolimatta siitä, että laukaisijoina toimivat ärsykkeet olisivat samat. Kiihkeys vaihtelee eri yksilöiden välillä ja samallakin yksilöllä eri tilanteissa. Kaikilla reviirikäyttäytymisen omaavilla eläimillä oman alueen ja ennen kaikkea sen keskuksen läheisyys vaikuttaa käytökseen. Huolimatta yksilön normaalista toimintakyvystä koirat ovat toimintakykyisempiä lähellä kotiaan. Myös perheenjäsentensä seurassa koira on vähemmän peloissaan, tai on ainakin halukkaampi voittamaan pelkonsa, mikä perustuu koirien laumaviettiin.

Toimintakykykoe uhan alla

Toimintakykykoe uhan alla suoritetaan ns. ”kelkkakokeena”. Tavallisesti käytetään ihmisen ylävartalon muotoista hahmoa, joka vedetään asteittain piilosta lähemmäksi koiraa. Tietystä suunnasta hahmo näyttää ihmiseltä, mutta toisesta suunnasta hahmo on täysin tunnistamaton. Siltä puuttuvat koiralle tutut ihmismäiset liikkeet ja haju. Koira luulee hahmon olevan ihminen, mutta ei voi samalla tunnistaa sitä erojen vuoksi. Täten syntyy ristiriitatilanne. Alussa hahmon täytyy olla piilossa koiralta, joten se on sijoitettava pensaikkoon, mäennyppylän tai rakennuksen kulman taakse. Testiä valmisteltaessa tarkastetaan hahmon näkyvyys tulosuunnasta, koiran näkötasolta ja sijaintialueelta. Hahmo on laitettava paikalleen ennen koirakon saapumista testipaikalle. Yleensä hahmo on kiinnitettynä pulkkaan tai jalaksille, jotta sitä voidaan vetää vähintään 25 m pituisen narun avulla. Narun avulla voidaan tehdä sivuliikkeitä hahmoa vedettäessä sekä vaihdella vetämisen nopeutta, eli säädellä uhan voimakkuutta. Koetta aloitettaessa ohjaajalle annetaan toimintaohjeet. Ohjaajan tulee olla passiivinen ja ainoastaan pitää kiinni taluttimen päästä ja katsella vain lähestyvää kelkkaa, ei koiraa. Koiran ja ohjaajan ollessa paikoillaan aloitetaan hahmon liikuttaminen. Ensimmäisen kelkan nykäisyn tulee aiheuttaa ääni, joka kiinnittää koiran huomion. Kelkkaa vedetään uhan määrää säännöstellen koiran kestokyvyn mukaisesti. Paras tulos saadaan yleensä vaihtelevilla liikkeillä, esim. täydellinen liikkumattomuus, lyhyitä nykiviä liikkeitä, epäröiviä liikkeitä ja lopuksi hyökkäys kohti koiraa ohjaajan jalkojen viereen. Lopullisen hyökkäyksen jälkeen hahmo jää paikalleen ja seurataan koiran käyttäytymistä. Odotetaan, tuleeko koira itsenäisesti kelkan luokse. Mikäli koira ei tule, tuomari antaa ohjaajalle tarkemmat toimintaohjeet. Annettavat avut ohjeellisessa järjestyksessä ovat: ohjaaja kääntyy kohti kelkkaa, kyykistyy kelkan viereen, alkaa puhua kelkalle, nostaa käden kelkan kaulalle, tarvittaessa hahmolta riisutaan vaatekappaleet pois ja hahmo voidaan kaataa kyljelleen.

Toimintakykykoe ilman uhkaa

Toimintakykykoe ilman uhkaa suoritetaan ns. ”pimeässä huoneessa”. Pimeä huone on suunniteltava ja rakennettava niin, ettei se aiheuta vaaraa koiralle. Pimeä huone ei ole täysin pimeä, vaan hämärä, jossa (luonnon)valon määrää voidaan säädellä. Huoneessa tulee olla esteitä, jotka koira pystyy kiertämään ja lattialla tulisi olla vaihtuvaa materiaalia, esim. levitettyä muovia. Laskettaessa koiraa huoneeseen, sitä saa käsitellä vain tuomari (harjoitus- tai koearvostelija). Erikoiskokeen aikana pimeässä huoneessa ovat vain tuomarit, koiranohjaaja ja koira. Siirryttäessä pimeään huoneeseen, toinen tuomareista ottaa koiran hallintaansa. Ohjaaja siirtyy huoneen ovelle, kutsuu koiraa ja siirtyy huoneeseen sulkien oven perässään. Ohjaajan paikka on huoneen perällä ja koiran kulkeman matkan huoneessa tulee olla vähintään 10 metriä. Huoneessa oleva tuomari antaa ohjaajalle toimintaohjeet. Toinen tuomari päästää koiran hetken kuluttua huoneeseen. Jos koira

ei oma-aloitteisesti etene ja etsi ohjaajaa, sille annetaan apuja seuraavassa ohjeellisessa järjestyksessä: ohjaajan niiskautus, yskäisy, koiran nimen kuiskaaminen, koiran kutsuminen, koiran houkuttelu luokse, ohjaajan siirtäminen lähemmäksi koiraa, valaistuksen lisääminen.

Ar vastelun perusteet

Toimintakykyä arvioidaan testin kaikissa osasuorituksissa.

+3 Suuri

Koira on rohkea, ei vetäydy kelkalla ohjaajan taakse ja ottaa heti kontaktin kelkkaan. Pimeässä työskentelee määrätietoisesti tauotta ja liikkuu rohkeasti. Toimii kaikissa olosuhteissa järjestelmällisesti ja pelottomasti.

+2 Hyvä

Koira voi mennä ohjaajan taakse kelkalla, mutta ottaa nopeasti kontaktin kelkkaan ilman ohjaajan apuja ja palautuu nopeasti. Pimeässä koira etsii ohjaajan ilman apuja ja löytää ohjaajan lyhyessä ajassa. Koira toimii myös muissa osasuorituksissa järjestelmällisesti.

+1 Kohtuullinen

Koira ottaa kontaktin kelkkaan suurestakin pelästyksestä huolimatta hyvin vähäisillä ohjaajan avuilla. Pimeässä koiraa voidaan joutua kutsumaan.

-1 Pieni

Koira selvästi pelkää kelkkaa ja ohjaaja joutuu auttamaan kontaktin saamisessa käymällä kyykkyyntä kelkan viereen ja puheella. Pimeässä koiraa joudutaan kutsumaan useita kertoja ja koira epäröi ja etenee hitaasti.

-2 Riittämätön

Kelkalla ohjaaja joutuu riisumaan kelkan tai kääntämään sen kyljelleen. Pimeässä joudutaan ohjaajaa siirtämään lähemmäs koiraa ja lisäämään valoa.

-3 Toimintakyvytön

Koira ei ota kontaktia kelkkaan eikä palaudu pelostaan. Pimeässä koira menee ohjaajan luo vasta kun huone on valoisa. Testi loppuu.

TERÄVYYS

Terävyys on ominaisuus, joka saa koiran reagoimaan aggressiivisesti sen tunniessa itsensä uhatuksi. Terävyysaste on kääntäen verrannollinen ärsytyskynnyksen korkeuteen. Mitä pienempi ärsyke tarvitaan herättämään aggression, sitä korkeampi on terävyysaste.

Erikoiskokeen toteutus

Erikoiskokeena on ns. ”seinäkoe”.

Seinäkoetta varten on seinään kiinnitetty noin 60-70 cm mittainen, muovitettu vaijeri tai vastaava. Seinässä ei saa olla mitään kulmia niin, että koira vahingoittaisi itseään. Yleisön on oltava riittävän etäällä seinästä, jotta koira tuntee itsensä yksinäiseksi ja hylätyksi. Koe alkaa, kun ohjaaja kytkee koiran seinässä olevaan vaijeriin. Ohjaaja poistuu koiran näköetäisyyden ulkopuolelle vaikuttamatta mitenkään koiraan. Toinen tuomareista on jo sitä ennen piiloutunut hyökätäksään kohti koiraa. Hyökkäystä ei pidä aloittaa heti ohjaajan poistuttua. Tarvittavan väliajan pituus riippuu koiran käytöksestä. Hyökkäävä tuomari lähestyy koiraa uhkaavasti, liikkuen matalana. Lähestymisvaiheessa käytetään uhkaavia, epämääräisiä liikkeitä, vältetään suoraviivaista etenemistä. Kädet eivät nouse lähestymisvaiheessa hartialinjan yläpuolelle. Loppuhyökkäys suoritetaan yksilöllisesti koiran mukaan. Vahvalle koiralle hyökkäys suoritetaan loppuun saakka, heikolle koiralle lopetetaan hyökkäys jo lähestymisvaiheessa ja lähestytään koiraa rauhallisesti. Hyökkäyksen loputtua tuomari muuttaa käytöstään täysin päinvastaiseksi eli ystävälliseksi ja sovittelevaksi. Tehdään selvä ero hyökkäyksen ja ystävällisyyden välille. Tarkkaillaan koiran palautumiskykyä. Ohjaaja kutsutaan paikalle ja seurataan koiran reaktioita.

Ar vastelun perusteet

Erikoiskokeen lisäksi terävyyttä arvioidaan testin kaikissa osasuorituksissa.

+3 Kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua

Koira reagoi aggressiivisesti hyökkäykseen, hyökkääjän tultua selvästi esille. Palautuu nopeasti.

+2 Suuri ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua

Koira reagoi aggressiivisesti heti tai miltei heti hyökkääjän aiheuttaman ensimmäisen rasahduksen jälkeen. Koira on selvästi hyvin aggressiivinen mutta palautuu uhan päätyttyä.

+1 Pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua

Koira reagoi hyvin laimeasti tai ei lainkaan hyökkäykseen, tai osoittaa pelkoa.

–1 Pieni jäljelle jäävin hyökkäyshaluin

Koira ei reagoi aggressiivisesti hyökkäykseen, mutta ei anna koskea itseensä hyökkäyksen jälkeen.

–2 Kohtuullinen jäljelle jäävin hyökkäyshaluin

Koiran aggressiivisuus on kohtuullista, mutta hyökkäyksen loputtua koira ei palaudu eikä anna koskea itseensä.

–3 Suuri jäljelle jäävin hyökkäyshaluin

Koira on aggressiivinen heti hyökkäyksen alettua, eikä palaudu lainkaan. Koira käyttäytyy hyökkäävästi ja yrittää purra testaajaa.

PUOLUSTUSHALU

Puolustushalulla tarkoitetaan koiran synnynnäistä taipumusta hyökkäyksen tai hyökkäysyrityksen avulla aktiivisesti puolustaa itseään, laumaansa (ohjaaja) tai reviiriään. Puolustushalu vaihtelee tilanteiden, ympäristön ja koiran mielialojen mukaan. Testissä tarkkaillaan koiran käyttäytymistä tilanteissa, joissa uhan aiheuttaa tuntematon henkilö tai koiran kuvitteleva ärsyke.

Erikoiskokeen toteutus

Koe toteutetaan tuomarin hyökkäyksenä kohti koirakkoa. Hyökkäävä tuomari on piilossa ja toinen tuomareista antaa toimintaohjeet koiran ohjaajalle. Taluttimena voi käyttää lyhyttä, noin 50 cm pitkää nahkahihnaa. Ohjaaja lähtee liikkeelle määrättyltä paikalta kävelemään kohti piiloutunutta tuomaria; koiran kiinnipitämistä korostetaan. Tuomari hyökkää piilosta ja ohjaaja pysähtyy. Hyökkäys suoritetaan kohti ohjaajaa ja toissijaisesti kohti koiraa. Tuomari käyttää apuvälineenä joko puun vitsaa tai ratsupiiskaa, kuitenkin niin, että koiran ollessa taisteluhaluinen hyökätään ns. ”paljain käsin”. Hyökkäys ei saa tapahtua yleisön joukosta. Hyökkäyksen voimakkuutta säädellään koiran toiminnan mukaan. Hyökkäyksen loputtua tuomari muuttaa käyttäytymisensä ystävälliseksi, eli tehdään selvä ero hyökkäyksen ja ystävällisyyden välille. Mikäli mahdollista, tuomari ottaa koiran hallintaansa ja ohjaaja siirtyy takaisin lähtöpaikalle. Tuomari tekee tuttavuutta koiran kanssa, jonka jälkeen ohjaaja kutsuu koiraa ja koira päästetään ohjaajan luokse. Tarkkaillaan koiran palautumiskykyä.

Arvostelun perusteet

Puolustushalun arvostelussa ei pidä arvostella vain koiran suorittamia hyökkäyksiä, vaan myös pienintäkin pyrkimystä aktiiviseen puolustukseen. Hyökkäysyrityksetkin ovat arvostelun kannalta yhtä arvokkaita ja luotettavia kuin varsinaiset hyökkäykset. Puolustushalua arvioidaan testin kaikissa osasuorituksissa.

+3 Kohtuullinen, hillitty

Koira puolustaa ohjaajaansa: joko haukkuu ja/tai murisee hyökkääjän lähestyessä, pysyy ohjaajan edessä tai sivulla. Koira palautuu nopeasti ja hyväksyy hyökkääjän hyökkäyksen loputtua, lyhyt viive sallitaan.

+2 Suuri, hillitty

Koira puolustaa ohjaajaansa hyvin aggressiivisesti: haukkuu, murisee, näyttää hampaansa ja pysyy ohjaajan edessä. Palautuu melko nopeasti ja hyväksyy hyökkääjän, lyhyt viive sallitaan

+1 Pieni

Koira on ohjaajan sivulla tai takaviistossa, ehkä muutama haukahdus, muuten vaisu esitys. Hyväksyy hyökkääjän samoin kuin luoksepäästävydessä.

–1 Haluton

Koira vetäytyy ohjaajan selän taakse ja/tai pyrkii pakoon.

–2 Erittäin suuri

Koira puolustaa raivokkaasti ja pyrkii puremaan hyökkääjää. Tarvitsee palautumisaikaa, mutta hyväksyy myöhemmin hyökkääjän.

–3 Hillitsemätön

Koira puolustaa ohjaajaansa ja pyrkii puremaan hyökkääjää eikä palaudu.

TAISTELUHALU

Taisteluhaluksi kutsutaan koiran synnynnäistä taipumusta nauttia taistelusta itsestään ilman, että se perustuisi aggressioon. Käytöstä voidaan kutsua tietynlaiseksi leikkihaluksi – leikiksi, jonka olennaisin osa on taistelu. Taisteluhalu on koiralle moottori, liikkeelle paneva voima.

Erikoiskokeen toteutus

Testivälineenä voidaan käyttää mm. motivointipatukkaa, keppiä, rähtiä jne. myös ohjaajan omaa esinettä. Taisteluhalukokeen tulisi olla ensisijaisesti koiran leikkiä testituomarin kanssa, toissijaisesti ohjaajan leikkiä koiran kanssa. Koiran pidättyväisyys voi vaikuttaa niin, että todellista leikkihalua ei saada esille. Koe alkaa tavallisesti pienillä ärsykkeillä. Ärsykkeillä on pyrittävä siihen, että koira käy kiinni testiesineeseen ja säilyttää otteensa. Taisteluleikki aloitetaan saalisärsykkeellä, jonka jälkeen koira puolustaa saalistaan jopa aggressiivisesti muristen. Tämän osion aikana, jolloin testaaaja ja koira käyvät vetoleikkiä, voidaan arvioida taisteluhalun suuruutta ja voimaa. Taisteluhalun voimakkuutta voidaan kokeilla myös siten, että koiran taistellessa hyvällä otteella testivälineestä (myös esine), testaaaja uhkaa koira nostamalla kättään uhkaeleeseen ja lyömällä nostetun käden omaan testivälineestä kiinni pitävään käteensä. Suuren taisteluhalun omaava koira voi pehmytensä vuoksi päästää testivälineestä hetkeksi irti, mutta uhan loputtua iskee kiinni esineeseen entistä voimakkaammin. Kovempi koira ei päästä irti. Kun koiran ja testaaajan välinen vetoleikki on kunnolla käynnistynyt, arvioidaan myös koiran halukkuus jatkaa taistelua. Testaaaja muuntelee leikkiä ja on välillä luovuttavanaan leikin päästämällä irti esineestä. Tällöin koira saa mahdollisuuden osoittaa, onko sen taisteluhalu niin suuri, että se tekee aloitteen taistelun jatkamiseksi tuomalla esinettä testaaajan ulottuville. Testaaajan irrottaessa otteen esineestä nähdään myös, onko koira niin innoissaan, että se jatkaa taistelua esimerkiksi ravistellen esinettä, laskien sen irti ja ottaen sen uudelleen suuhunsa.

Arvostelun perusteet

Suorituksen aikana arvostellaan koiran halukkuus tai haluttomuus osallistua leikkiin. Taistelupyrkimysten olemassaolo tai puuttuminen, niiden suuruus, suunta ja voimakkuus arvioidaan. Samoin arvioidaan koiran reaktioiden aikaansaamiseksi tarvittavien ärsykkeiden suuruus. Taisteluhalu on kääntäen verrannollinen ärsytysvoimakkuuteen. Pienistä ärsykeistä syntyvät voimakkaat taistelureaktiot ovat merkki suuresta taisteluhalusta. Melko suuri ärsytysvoimakkuus ja pienehköt reaktiot merkitsevät pientä taisteluhalua. Suuri ärsytys ja vain aavistus taisteluhalua merkitsevät riittämätöntä taisteluhalua tai koira on kokonaan haluton taisteluun. Jotta taisteluhalu luokiteltaisiin erittäin suureksi, ei riitä vain voimakas reagointi pieniin ärsykeisiin, vaan koiran on osoitettava myös sitkeyttä ja oma-aloitteisuutta. Taisteluhalua arvioidaan testin kaikissa osasuorituksissa.

+3 Suuri

Koira ottaa heti lujan otteen esineestä. Koiran ote on luja ja se ei irrota esineestä uhattaessa. Koira nauttii taistelusta.

+2 Kohtuullinen

Koira ottaa esineen halukkaasti ja ote on melko luja, jonkin verran pureskelua ja otteen korjausta. Mikäli koira irrottaa otteensa uhattaessa sen tulisi ottaa esine uudelleen uhkauksen jälkeen.

+1 Erittäin suuri

Koira ottaa esineen heti lujalla otteella ja taistelee siitä raivokkaasti. Ei irrota uhattaessa ja vetoleikin lopettamisessa on vaikeuksia. Taisteluhalukkuus häiritsee keskittymistä.

–1 Pieni

Koira tarttuu esineeseen, mutta ei taistelee vaan pureskelee sitä ja laskee heti irti, kun esineestä vedetään; tai koira ei ota lainkaan esinettä suuhunsa, mutta osoittaa jonkin verran taisteluhalua keltalla ja muissa osasuorituksissa.

–2 Riittämätön

Koira ei ota esinettä eikä taistelee. Noutaa pallon tai kepin heitettäessä. Ei osoita missään osasuorituksessa taisteluhalua.

–3 Haluton

Koira ei ota esinettä eikä ole niistä lainkaan kiinnostunut. Koira väistää leikkijää, joka häiritsee sen rauhaa. Koira ei osoita mitään halukkuutta leukojen tai lihasten käyttöön muissakaan osasuorituksissa.

HERMORAKENNE

Hermorakenteella tarkoitetaan koiran synnynnäistä heikko- tai vahvahermoisuutta sen joutuessa voimakkaisiin ja vaihteleviin sisäisiin jännitystiloihin. Hyvällä hermorakenteella tarkoitetaan kykyä hallita jännitystiloja ilman luonnotonta uupumusta, hysteriaa tai muita merkkejä sisäisen tasapainon järkkymisestä. Hermostuneisuuden oireita koiralla ovat mm. voimakas rauhattomuus, kehon värinä, kohonnut pulssi, joka ei johdu ruumiillisesta rasituksesta, lisääntynyt nieleskely, aiheettomat ja epätarkoituksenmukaiset liikkeet, turvan etsiminen (pyrkiminen ohjaajan luo), ripuli tai oksentelu.

Arvostelun perusteet

Koiran reaktion, teon tai mielentilan määrittäminen hermostuneeksi edellyttää, että sen toiminta on epänormaalia suhteessa ärsykkeisiin ja/tai ärsytykseen. Myös vahvahermoinen koira voi käyttäytyä hermostuneesti, jos ärsykkeiden voimakkuus kasvaa liian suureksi. Hermorakenteen lujuus arvostellaan ja luokitellaan eri testisuorituksissa näkyvien reaktioiden avulla. Koiran hermoston kuormittuneisuutta voi mitata myös testin lopussa suoritettavalla taisteluleikillä. Jos koira leikkii mielellään vielä testin lopussa, ei se todennäköisesti ole kuormittunut hermostoltaan. Koiran hermorakennetta arvioidaan testin kaikissa osasuorituksissa.

+3 Tasapainoinen ja varma

Koira selviytyy kaikista osasuorituksista erittäin hyvin. Se pystyy hallitsemaan kaikki tilanteet oikea-aikaisesti ja varmasti, pystyy palautumaan välittömästi kulloisenkin osakokeen jälkeen. Koira on koko testin ajan tasapainoinen ja varma.

+2 Tasapainoinen

Koira selviytyy kaikista osasuorituksista hyvin. Se ei ole hermostunut. Koira hallitsee kaikki tilanteet oikea-aikaisesti ja palautuu niistä nopeasti, pystyy käyttäytymään koko testin ajan tasapainoisesti.

+1 Hieman rauhaton

Koira selviytyy kaikista testin osasuorituksista. Siinä on havaittavissa lieviä merkkejä rauhattomuudesta, se rasittuu henkisesti testin edetessä. Palautumisajan pituus eri osasuoritusten välillä vaihtelee.

-1 Vähän hermostunut

Koirassa on havaittavissa selvää rauhattomuutta ja se hakee osasuorituksissa ohjaajansa tukea. Se vaatii pidemmät palautumisajat osasuoritusten välillä ja sen hermostuneisuudesta johtuva epäjohtonmukainen käyttäytyminen on selvästi havaittavissa. Koira liikehtii ja äänтелеe tarpeettomasti.

-2 Hermostunut

Koiralla esiintyy testin aikana voimakasta rauhattomuutta, kehon värinää, lisääntynyttä nieleskelyä, aiheettomia ja epätarkoituksenmukaisia liikkeitä. Se saattaa oksennella ja ripuloida. Koira hakee turvaa itselleen. Sillä on suuria vaikeuksia selviytyä kaikista osakokeista, se ei pysty keskittymään.

-3 Erittäin hermostunut

Kaikki edellä mainitut piirteet ilmenevät erittäin voimakkaana. Koiran sisäiset jännitystilat ovat niin voimakkaat, että se ei pysty selviytymään testin kaikista osasuorituksista.

TEMPERAMENTTI

Temperamentilla tarkoitetaan käyttäytymisen vilkkautta, huomiokyvyn nopeutta (tarkkaavaisuutta) sekä kykyä sopeutua uusiin tilanteisiin ja ympäristöihin. Suurin osa hyvin sopeutumiskykyisistä koirista on vilkkaita. Vilkas koira on tarkkaavainen ja se vastaanottaa nopeasti uusia ympäristön ärsykeitä ja tottuu niihin ja niiden merkitykseen. Erittäin vilkkaat koirat vastaanottavat suuren määrän vaikutteita ympäristöstään, ja seurauksena on liian suuri hajaannus ja pitempi sopeutumisaika. Tämä on vielä korostuneempaa häiritsevän vilkkaissa koirissa, sillä ne ovat lähes kykenemättömiä keskittymään ja olemaan paikallaan. Näillä koirilla sopeutuminen vaikeutuu myös fyysisestä väsymyksestä, jonka ne aiheuttavat itselleen olemalla koko ajan liikkeellä.

Erikoiskokeen toteutus

Koiralle aiheutetaan yllättävä takaapäin tuleva ääniärsyke. Koe toteutetaan siten, että ohjaaja kulkee koiransa kanssa merkittyä kävelylinjaa aivan äänilähteen vierestä jatkaen kulkuaan suoraan eteenpäin. Yllättäen takaapäin lasketaan rämisestä tynnyri sopivaa laskusiltaa myöten siten, että räminä alkaa koiran takaa ja lisääntyy lähestyessään koiraa (takaa-ajo). Koe voidaan suorittaa myös muulla vastaavalla menetelmällä. Ohjaaja ei saa lisätä koiran tarkkaavaisuutta etenemisen aikana. Erikoiskokeessa havainnoidaan koiran

väistämisrefleksien nopeutta ja suuntaa sekä koiran käyttäytymistä sen väistettyä vaaraa. Reaktion nopeus riippuu koiran temperamentista. Mitä temperamenttisempi koira on, sitä nopeammat ovat sen reaktiot.

Arvostelun perusteet

Arvostelussa huomioidaan koiran yleistä tarkkaavaisuutta, käytöstä ja reagointinopeutta. Temperamenttia arvioidaan testin kaikissa osasuorituksissa.

+3 Vilkas

Koiran pitää reagoida häiriöön välittömästi sen alettua. Väistön on oltava nopea, hallittu, lyhyt ja koira suuntaa huomionsa häiriöääntä kohden. Koiralta edellytetään reipasta ja iloista yleisolemusta.

+2 Kohtuullisen vilkas

Koiran reagointinopeus ja väistö on hieman hitaampi, mutta hallittu ja koiran huomio oikein suuntautunut.

+1 Erittäin vilkas

Reaktio on hyvin nopea, väistämislake on melko pitkä. Koira ei pysty välittömästi kohdentamaan häiriötä ja siinä esiintyy lievää keskittymiskyvyn puutetta. Koirassa ei ole havaittavissa tasapainottomuutta.

–1a Häiritsevän vilkas

Reaktio on hyvin nopea, väistämislake melko pitkä. Koira ei pysty välittömästi suuntautumaan häiriöääntä kohden. On kykenemätön keskittymään ja pysymään paikoillaan.

–1b Hieman välinpitämätön

Koiran reaktiot ovat hitaita tai laiskoja ja keskittyminen ärsykkeisiin hajaantuu. Koirassa ei esiinny henkistä tasapainottomuutta.

–1c Impulsiivinen

Koirassa on havaittavissa tasapainottomuutta, impulsiivisuutta tai levottomuutta. Koiran reaktiot ovat hyvin nopeita, käyttäytyminen hetken mielijohdetta noudattavaa ja epäjohdonmukaista.

–2 Välinpitämätön

Koira ”elää omissa maailmoissaan”, reagoi hitaasti ja välinpitämättömästi häiriöihin ja ärsykkeisiin. Koirassa ei esiinny henkistä tasapainottomuutta.

–3 Apaattinen

Koira ei reagoi mitenkään kohtaamiinsa ulkoisiin ärsykkeisiin.

KOVUUS

Kovuudella tarkoitetaan koiran taipumusta muistaa tai olla muistamatta epämiellyttäviä kokemuksia.

Erikoiskokeen toteutus

Koe toteutetaan kahdessa melkein samanlaisessa jaksossa, joiden välille muodostuu lyhyt tauko. Ensimmäisen jakson aikana koiralle aiheutetaan psyykinen epämiellyttävyys, pelästyminen. Toisessa jaksossa, se lyhyen ajan kuluttua tuodaan uudestaan samaan paikkaan, missä se pelästytettiin, ei aiheuteta minkäänlaista ärsykettä. Jos koira reagoi ärsykkeeseen voimakkaasti, on jaksojen väliaikaa pidennettävä. Jaksojen välisen ajan on oltava suhteessa epämiellyttävyyden suuruuteen. Koiran reaktioita tarkkailemalla todetaan, kuinka hyvin se muistaa paikan ja siinä aiheutetun epämiellyttävän ärsykeen. Rakennuksen nurkan tai vastaavan esteen taakse on piilotettu hahmo (esim. suojapuku tai sateenvarjo). Koira kulkee ohjaajansa kanssa pitkin seinänvierustaa (tai vastaavaa), mieluiten ohjaajansa etupuolella. Koiran pään ollessa noin puolen metrin etäisyydellä hahmosta, se vedetään tai työnnetään nopeasti hetkeksi koiran eteen siten, että koira ei ehdi tunnistaa sitä. Ohjaaja kääntyy nopeasti ympäri ja palaa koiransa kanssa tulosuuntaan käsketyn matkan. Toisessa jaksossa lyhyen ajan kuluttua ohjaaja ja koira palaavat samaan paikkaan, jolloin arvioidaan aiheutetun psyykkisen epämiellyttävyyden vaikutusta koiran käyttäytymiseen. Koiran reaktioiden voimakkuus on suhteessa siihen psyykkiseen epämiellyttävyyteen, jonka se kokee, kun se tuodaan uudestaan paikkaan, missä se pelästytettiin. Koira voi vaikuttaa pehmeämmältä, kun sen kokema epämiellyttävyys aiheutuu suoraan ihmisestä, mutta vastaavasti huomattavasti kovemmalta, kun se ymmärtää epämiellyttävyyden tulevan jostain elottomasta kohteesta. Koira kokee usein ihmisen, erityisesti ohjaajansa aiheuttaman epämiellyttävyyden, paljon voimakkaammin kuin jonkin muunlaisen epämiellyttävyyden.

Arvostelun perusteet

Kovuutta arvioidaan testin kaikissa osasuorituksissa.

+3 Kohtuullisen kova

Koira, joka koettuaan oikea-aikaisen psyykkisen epämiellyttävyyssreaktion uudelleen paikalle tuotaessa ei osoita pelon merkkejä ja halua välttää paikkaa.

+2 Kova

Koira, joka uudestaan tuotaessa paikkaan, missä sille aiheutettiin psyykkinen epämiellyttävyys, kulkee suoraan pelästymispaikan ohi. Kovuus näkyy kaikissa osasuorituksissa.

+1 Hieman pehmeä

Koira, joka osoittaa selviä merkkejä siitä, että se haluaisi välttää paikan, missä se pelästytettiin, mutta pystyy ohittamaan pelästytämispaidan suhteellisen läheltä ohjaajan tukemana.

-1 Erittäin kova

Koira, joka ei pelästy tai reagoi lainkaan sille aiheutettuihin epämiellyttävyyksiin koko testin aikana.

-2 Pehmeä

Koira, joka osoittaa selvästi pelästyneensä kohdetta ja osoittaa halunsa välttää paikkaa suhteellisen pitkänkin palautumisajan jälkeen ja vaatii ohjaajalta runsasta houkuttelua.

-3 Erittäin pehmeä

Koira, joka osoittaa pelkoreaktioita kohteessa ja kieltäytyy tulemasta uudelleen paikkaan.

LUOKSEPÄÄSTÄVYYS

Luoksepäästävyydellä tarkoitetaan koiran suhtautumista vieraisiin henkilöihin.

Koira on luoksepäästävä, kun se mielellään ja oma-aloitteisesti hakeutuu muidenkin tapaamiensa ihmisten seuraan kuin ohjaajansa. Koira, joka selvästi välttää tutustumista tai joka osoittaa selvää vastenmielisyyttä joutuessaan kosketukseen vieraiden kanssa, kutsutaan pidättyväksi. Hyväntahtoinen on koira, joka osoittaa hyökkäävyyttä vain uhkaavissa tilanteissa. Hyväntahtoisuus riippuu paljon koiran terävyydestä. Terävän koiran tarkkaavaisuus pieniäkin uhkaärsykeitä kohtaan aiheuttaa sen, että se tekee virhearvioinnin helpommin kuin vähemmän terävät koirat. Avoimuus tarkoittaa sitä, että koiran todellinen mieliala selvästi ilmenee sen käyttäytymisestä riippumatta siitä, onko tuo käyttäytyminen ihmisen kannalta myönteistä vai kielteistä. Luoksepäästävyuden arviointiin ei tarvita mitään erikoiskoetta vaan arviointi perustuu täysin testituomareiden havaintoihin koiran käyttäytymisestä sen kohdatessa ihmisiä.

Arvostelun perusteet

Luoksepäästävyuden arviointia suoritetaan koko testin ajan; mm. alkuhaastattelun jälkeen, puolustushalun erikoiskokeen loppuvaiheessa, terävyysskokeen loppuvaiheessa ja päästettäessä koira pimeään huoneeseen. +3 Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin Koira, joka houkuttelematta hakeutuu kosketukseen myös vieraiden ihmisten kanssa käyttäytyen ystävällisesti ja avoimesti. Luoksepäästäväksi kutsutaan myös sellaista koira, joka ei tutustu ihmisiin oma-aloitteisesti, mutta sallii tutustuttaa itsensä heihin.

+2a Luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen

Koira, joka houkuttelematta tai pienin houkutuksin hakeutuu kosketukseen myös vieraiden ihmisten kanssa, käyttäytyen ystävällisesti.

Koira on ns. ujo.

+2b Luoksepäästävä, hieman pidättyväinen

Koira, joka ei itse etsi kosketusta vieraaseen ihmiseen ja joka vaatii houkuttelua ennen kuin suostuu tutustumaan.

+1 Mielistelevä

Koira, joka on hyvin halukas hakeutumaan ihmisten seuraan ja osoittaa tyytyväisyyttään liioitellen, esim. hyppimällä, nuolemalla, maassa pyörimällä.

-1 Selvästi pidättyväinen

Koira, joka ei lainkaan salli vieraan ihmisen kosketusta ja johon ei houkutukset tehoa.

-2 Hyökkäävä

Koira, joka ei oma-aloitteisesti hakeudu kosketukseen vieraiden ihmisten kanssa ja osoittaa hyökkäävyyttä.

-3 Salakavala

Koira, joka osoittaa tavanomaista tutustumishalukkuutta ja/tai ystävällistä asennetta, mutta joka ilman uhkaa muuttuu aggressiiviseksi varoittamatta.

LAUKAUSPELOTTOMUUS

Koiran laukauspelottomuus testataan ampumalla 9 mm paukkupanoksilla vähintään kaksi ja enintään viisi laukausta. Laukaukset ammutaan n. 20 – 50 metrin etäisyydeltä huomioiden ympäristöolosuhteet, kuten maaston kaikupohja. Laukauspelottomuus testataan aina testin viimeisenä osasuorituksena. Ampuja sijoitetaan koiralta näkymättömiin, koiran etupuolelle. Tuomarin antamasta merkistä ammutaan ensimmäinen laukaus koiran liikkeellä ollessa. Toinen laukaus ammutaan tuomarin merkistä, ohjaajan ja koiran ollessa paikoillaan. Mikäli on tarpeen koiran reaktioiden selvittämiseksi, voidaan ampua lisälaukauksia.

Arvostelun perusteet

Laukausvarmaksi nimitetään koiraa, joka käyttäytyy täysin välinpitämättömästi laukauksiin tai joka on niistä vain normaalilla tavalla kiinnostunut. Koirat, jotka ensimmäisen laukauksen jälkeen käyttäytyvät rauhattomasti, mutta jotka selviävät nopeasti levottomuudestaan ja joille toistetut laukaukset saavat aikaan yhä pienemmän reaktion, luokitellaan laukauskokemattomiksi, ei laukausaroiksi. Koiraa, joka reagoi laukauksiin epänormaalin kiihkeästi esim. haukkumalla, hyökkäämällä kohti ampujan suuntaa tai on muuten kiihkeän innostunut ympäristön tapahtumista ja haukkuu, mutta joka ei osoita hermostuneisuutta, kutsutaan paukkuärtyisäksi.

Laukausalttiiksi luokitellaan koira, joka reagoi selvästi, suunnilleen samalla tavalla jokaiseen laukaukseen rauhoittumatta tai hermostumatta enempää ja jonka sisäinen jännite ei nouse sellaiseen asteeseen, että selviä hermostuneisuuden oireita näkyisi.

Laukausaraksi nimitetään koiraa, joka laukauksen jälkeen reagoi selvän hermostuneesti ja jolla on vaikeuksia mielentasapainonsa palauttamisessa ja joka ammunnan toistuessa osoittaa yhtä suurta tai suurempaa hermostuneisuutta.

+++ Laukausvarma

Koira, joka käyttäytyy täysin välinpitämättömästi laukauksiin tai joka on niistä kiinnostunut vain luonnollisella tavalla.

++ Laukauskokematon

Koira, joka reagoi ensimmäisiin laukauksiin, mutta kuultuaan useamman laukauksen levottomuus pienenee.

+ Paukkuärtyisä

Koira, jolle ampuminen aiheuttaa selviä aggressiivisia reaktioita äänen suuntaan.

– Laukausaltis

Koira, joka osoittaa melko selvästi epänormaalia, mutta ei hermostunutta käyttäytymistä. Reagoi suunnilleen samalla tavalla jokaiseen laukaukseen.

– -- Laukausarka

Koira, joka jokaisen laukauksen jälkeen reagoi hermostuneesti osoittaen yhtä suurta tai suurempaa hermostuneisuutta. Koiralla on vaikeuksia mielentasapainonsa palauttamisessa.

YLEISTÄ

1. Koiran luonteen testaamiseksi varataan tuomareille oikeus suorittaa tarvittava määrä muita lisäkokeita, joita ei tässä koeohjeessa ole mainittu.

2. Ennen jokaista erikoiskoetta tuomarit huolehtivat, ettei yleisö tai ympäristö häiritse koiran suoritusta.

3. Testauksen aikana koiralla tulee olla kiristämätön sileä nahka- tai tekstiilikaulain.

4.1 Tuomareilla ja koetoimikunnalla on velvollisuus ottaa vastaan yksi harjoitusarvostelija testiä kohti

4.2 Tuomarit voivat käyttää testissä apunaan testiin nimettyä harjoitus- tai koearvostelijaa. Koiran ohjaajalla ei ole oikeutta kieltäytyä tästä.

Liite 3. 1993-2000 Yliopistollisen eläinsairaalassa tutkittujen kaukasialaisten sairaustilastot.

lonkkaniveldysplasia	2 kpl
polven nivelrikko	1 kpl
dilatoiva kardiomyopatia	1 kpl
ihotulehdus	1 kpl
ulkokorvan tulehdus	1 kpl
nefriitti ja normaalia pienemmät munuaiset	1 kpl

Liite 4. Hannes Lohi, 2006 järjestetyn Terveyskyselyn tulokset

Silmät

lipidikeratopatia	1
silmätulehdus	1
entropium	1
roikkuvat alaluomet	1

Iho-ongelmat

ihottumat iholla	2
hot spot	5

Allergiat

allergia	1
----------	---

Korvat

korvatulehdus	10
---------------	----

Sisäelinsairaudet

synnynnäinen sydänvika	1
suolitukos	1
virtsatietulehdus	2

Autoimmuunisairaudet

huonosti parantuvat haava t	1
Tarkemmin määrittelemätön autoimmuunisairaus aivokudoksessa	1

Syöpä ja muut kasvaimet

maitorauhaskasvain	1
--------------------	---

luusyöpä	1
rasvakudoskasvaimet, syylät	1

Diabetes

Epilepsia

Tuki- ja liikuntaelinsairaudet

spondyloosi	1
hermopinne	2
OD	1
nivelrikko kyynärissä	1
paper bone disease	1

Muut

Sukupuolisidonnaiset sairaudet

valeraskaus	4
kohdun kystat ja rakkulat	1
kohtutulehdus	3
pentukuolleisuus	2
synnytysvaikeudet	1
eturauhasvaivat	1

Suu

hammaspuutokset: 1 x M1	1
hammaspuutokset: 1 x P1	1
hammaspuutokset: 2 x V1	1

Suomen Kaukasianpaimenkoirat ry

Terveyskysely Kaukasianpaimenkoiran omistajalle

Perustiedot

Omistajan yhteystiedot: (jos koiralla on useampi omistaja, alleviivaa henkilön nimi, jolle yhteystiedot kuuluvat)

Nimi: _____
Katuosoite: _____
Postinumero: _____
Postitoimipaikka: _____
Puhelin: _____
Sähköposti: _____

Koiran perustiedot:

Koiran nimi ja rek. numero: _____
Koiran isän nimi: _____
Koiran emän nimi: _____
Yleiset tiedot
Uros ☐ Narttu ☐
Koiran syntymäaika: _____
Minkä ikäisenä koira tuli: _____
Mikäli koira on jo kuollut, minkä ikäisenä ja syy: _____
Onko koira virallisesti mitattu Kyllä ☐ säkä: _____ Ei ☐
Onko koira epävirallisesti mitattu Kyllä ☐ säkä: _____ Ei ☐
Koiran paino: _____
Onko koiralla hammaspuutoksia? _____
Miten kuvailisit koiran yleistä terveydentilaa? _____
Millaista ravintoa koira söi kasvuaikana? _____
Millaista ravintoa koira syö nyt? _____
Millaista liikuntaa koira sai kasvuaikana? _____
Millaista liikuntaa koira saa nyt? _____
Onko koira typistetty: _____
Lonkat
Onko koira lonkkakuvattu Kyllä ☐ Ei ☐
Luokitus: oikea A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E ☐
vasen A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E ☐
Muuta mainintaa lonkista, esim. nivelrikko: _____
Oirehtiiko koira ja kuinka: _____
Onko koira kuvattu ulkomailla? Millainen tulos: _____
Kyynärät
Onko koiran kyynärnivelet kuvattu Kyllä ☐ Ei ☐
Luokitus: oikea 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
vasen 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
Muuta mainintaa kyynärnivelistä, esim. nivelrikko: _____
Oirehtiiko koira ja kuinka: _____
Onko koira kuvattu ulkomailla? Millainen tulos: _____

Polvet

Onko koira polvitarkastettu? Kyllä ☐ Ei ☐

Luokitus: oikea 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐

vasen 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐

Muuta mainintaa polvista, esim. katkenneet ristisiteet: _____

Oirehtiiko koira ja kuinka: _____

Silmät

Onko koira silmätarkastettu? Kyllä ☐ Ei ☐

diagnoosi: _____

Tuki- ja liikuntaelinsairaudet tai -vammat

Onko koiralla todettu tuki- tai liikuntaelinsairauksia, esim. HOD, osteokondroosi, välilevytyrä? Kyllä ☐ Ei ☐

diagnoosi: _____

Onko koiralla todettu irtopaloja nivelissä? Kyllä ☐ Ei ☐

diagnoosi: _____

Oirehtiiko koira ja kuinka: _____

Onko koiralla ollut diagnosoimatonta vaivaa, kuten ontumista? (mahdolliset revähtymät, kynsivammat ym.): _____

Onko koiralla todettu jotain seuraavista? Rastita

☐ Epilepsia tai jokin muu neurologinen sairaus

☐ Allergia

☐ Kilpirauhasen vajaatoiminta

☐ Haiman vajaatoiminta

☐ Toistuvia tulehduksia (esim. korvissa)

☐ Syöpä, mikä?

Muut

Onko koiralla muita sairauksia tai tapaturmia? Kyllä ☐ Ei ☐

diagnoosi: _____

Sukupuolisidonnaiset sairaudet tai ominaisuudet

Nartut:

Onko koiralla ollut valeraskauksia? Kyllä ☐ Ei ☐

Onko koiralla ollut kohtutulehduksia? Kyllä ☐ Ei ☐

Onko koiralla ollut vaikeuksia tulla kantavaksi? Kyllä ☐ Ei ☐

Onko koiralla ollut synnytysvaikeuksia? Kyllä ☐ Ei ☐

Onko esiintynyt pentukuolleisuutta: _____

Onko esiintynyt muita ongelmia synnytyksen tai pentujen kanssa? Kyllä ☐ Ei ☐

Urokset:

Onko koiralla molemmat kivekset laskeutuneet normaalisti? Kyllä ☐ Ei ☐

Onko uroksella ollut eturauhasvaivoja? Kyllä ☐ Ei ☐

Onko uros jättänyt narttuja tyhjäksi? Kyllä ☐ Ei ☐

Jos vastasit johonkin lomakkeen kohtaan kyllä, tarkenna vastaustasi alla olevaan tilaan (mm. kerro alkamisikä, miten koirasi oireilee ja miten sitä on hoidettu)

Mikäli ilmoititte koiranne sairastavan jotain, onko sairaudesta eläinlääkärin diagnoosi ☐ Kyllä ☐ Ei

Onko koiran lähisukulaisilla esiintynyt edellä mainittuja sairauksia? Mitä?

Kyselyn palautusosoite:

Jokinen Päivi (pzjokine@gmail.com)

Onnelantie 6, 07220 Kaarenkylä

Liite 6. Yhdistyksen terveystarkastuksen vastaukset

Vastauksia tuli yhteensä 42 kpl. Nartuista 19 kpl ja uroksista 23 kpl. Elossa olevia 31 kpl ja kuolleita 11 kpl.

Lonkkakuvaukset

uroksista kuvattu 15 kpl

A/A	3 kpl
B/B	2 kpl
B/C	1 kpl
C/C	3 kpl
C/D	1 kpl
D/C	1 kpl
D/D	4 kpl

nartuista kuvattu 13 kpl

A/A	6 kpl
B/D	1 kpl
D/B	1 kpl
D/D	5 kpl

Kyynärkuvaukset

uroksista kuvattu 15 kpl

0/0	11 kpl
1/1	1 kpl
2/2	2 kpl
2/3	1 kpl

nartuista kuvattu 13 kpl

0/0	10 kpl
0/1	1 kpl
1/1	2 kpl

Koirien säkä

Urokset, ilmoitettu 16 kpl joko virallisesti tai epävirallisesti mitattuja

62-70 cm	2 kpl
71-80 cm	8 kpl
81-90 cm	6 kpl

nartut, ilmoitettu 14 kpl joko virallisesti tai epävirallisesti mitattuja

63-70 cm	12 kpl
71-72 cm	2 kpl

Koirien paino

Urokset, ilmoitettu 22 kpl joko virallisesti tai epävirallisesti punnittuja

58-70 kg	11 kpl
71-80 kg	7 kpl
81-90 kg	4 kpl

nartut, ilmoitettu 19 kpl joko virallisesti tai epävirallisesti punnittuja

35-50 kg 5 kpl

51-60 kg 11 kpl

60-64 kg 3 kpl

Silmätutkimukset

1 kpl, epävirallinen, missä todettu toisesta vilkkuluomesta puuttuvan pigmentin

Sydäntutkimukset

1 kpl, tutkimustulos OK

Polvitutkimukset

1 kpl, epävirallinen 7 kk iässä, tutkimustulos polvet OK

Sairaudet

alkava spondyloosi 1 kpl

allergia 1 kpl

furunkuloosi/krooninen tulehdus tassuissa 1 kpl

hiivaa korvissa/korvatulehdus 5 kpl

hotspot 3 kpl

ihottuma hännässä 1 kpl

jäätynyt häntä 1 kpl

kyynärnivelongelmat 1 kpl

maksan toimintahäiriö 1 kpl

nivelrikkoa kyynärissä/

luutumaton anconeus 1 kpl

ontumista 3 kpl

ristisideongelmat 1 kpl

suolistoinfektio 2 kpl

syöpä 3 kpl (nisäkasvaimesta alkanut 7,6 v iässä, leukemia 3v2kk, keuhkosyöpä 7v.)

virtsatietulehdus 1 kpl

Hampaat

hammaspuutoksia yhteensä 4 kpl

Hammaspuutoksia tapaturman vuoksi 1 kpl

p1 x1 1 kpl

p1 x2 2 kpl

Kuolinsyyt

syöpä 2 kpl

leukemia 1 kpl

vanhuus 2kpl

ongelmat kyynärissä 1 kpl

etujalkojen kasvuhäiriöt 1 kpl

ristisideongelmat 1 kpl

sydämen laajentumien / kasvain 1 kpl

ilman diagnoosia 2 kpl

Sukupuolisidonnaiset sairaudet/ ongelmat

urokset

spermassa ei siittiöitä 1 kpl

eturauhasvaivat 1 kpl

nartut

valeraskauksia 4 kpl

tiineytymisongelmat 2 kpl (1: ei antanut uroksen astua. 2: liian paksu immenkalvo;jouduttu keinosiementämään)

synnytysongelmia /

- pentukuolleisuutta
- 1 pentu poikittain, jouduttu leikkaamaan
 - 2 pentuetta / kummassakin pentueessa 2 kuollutta pentua
 - myöhästynyt synnytys, 5/13:sta pennusta kuoli
 - 1 pentu kuollut kohdussa, 3 syntyi elävänä
 - ensimmäisessä pentueessa supistusheikkouden takia kuoli 6/14 pentua, keisarinleikattu
 - 5. pennun syntymän jälkeen, toinen synnytys normaali, 1 kuollut pentu

-ei ilmoitettu syntyneiden pentujen vioista / epämuodostumista

- ei ilmoitettu pentujen hoitoon liittyvistä ongelmista

Liite 7. Jalostustarkastustulokset

JALOSTUSTARKASTUKSET														
uros	narttu	tyyppi	koko	luusto	pää	purenta/hampaat	etuosa	ylä- alalinja	takaosa	karvan laatu	liikkeet	lihaksisto	luonne	jalostuskäyttö
2012														
	x		hyvä	erinomainen	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	erinomainen	hyvä	tydyttävä	hyvä	ok
	x		hyvä	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	hyvä	erinomainen	hyvä	erinomainen	erinomainen	ok
	x		hyvä	erinomainen	tydyttävä	erinomainen	hyvä	hyvä	hyvä	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	ok
	x		hyvä	erinomainen	hyvä	erinomainen	hyvä	tydyttävä	heikko	erinomainen	tydyttävä	hyvä	erinomainen	ei(häntämukka)
2011			erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	ok ok !!
	x		erinomainen	erinomainen	hyvä	erinomainen	erinomainen	hyvä	hyvä	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	ok
	x		hyvä	erinomainen	erinomainen	erinomainen	hyvä	hyvä	hyvä	erinomainen	erinomainen	hyvä	erinomainen	ok
	x		erinomainen	erinomainen	hyvä	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	hyvä	hyvä	hyvä	erinomainen	ok
	x		tydyttävä	erinomainen	tydyttävä	erinomainen	tydyttävä	hyvä	hyvä	erinomainen	hyvä	hyvä	erinomainen	ei
2010			erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	hyvä	erinomainen	hyvä	erinomainen	erinomainen	erinomainen	ok
	x		erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	hyvä	hyvä	erinomainen	hyvä	ok
	x		hyvä	erinomainen	tydyttävä	erinomainen	tydyttävä	hyvä	erinomainen	hyvä	hyvä	hyvä	erinomainen	ok
	x		erinomainen	erinomainen	erinomainen	hyvä	erinomainen	erinomainen	hyvä	erinomainen	hyvä	hyvä	erinomainen	ok
	x		erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	ok
2008			tydyttävä	erinomainen	tydyttävä	tydyttävä	hyvä	hyvä	erinomainen	hyvä	hyvä	erinomainen	tydyttävä	ok
	x		hyvä	erinomainen	hyvä	hyvä	tydyttävä	erinomainen	hyvä	erinomainen	tydyttävä	tydyttävä	hyvä	ok
	x		heikko	erinomainen	heikko	erinomainen	tydyttävä	hyvä	hyvä	erinomainen	hyvä	hyvä	hyvä	ei
	x		erinomainen	hyvä	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	hyvä	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	ok
	x		hyvä	erinomainen	hyvä	erinomainen	hyvä	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	hyvä	ok
	x	hyvä	hyvä	erinomainen	tydyttävä	erinomainen	hyvä	tydyttävä	tydyttävä	hyvä	tydyttävä	tydyttävä	erinomainen	ok

Ryhmä: 2

FCI:n numero: 328
Hyväksytty: FCI 2.3.2011
Kennelliitto 20.3.2012

Suomen Kennelliitto-
Finska Kennelklubben ry

KAUKASIANKOIRA
(KAVKAZKAI A OVTCHARKA)

1/5

Alkuperämaa: Venäjä

KÄYTTÖTARKOITUS:
FCI:N LUOKITUS:

Laumanvartija ja vahtikoira.
Ryhmä 2 pinserit, snautserit, molossityypiset
ja sveitsinpaimenkoirat.
Alaryhmä 2.2 vuoristotyyppiset molossit
Käyttökoetulosta ei vaadita.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Kaukasiankoiran katsotaan polveutuvan Kaukasian muinaisista koirista. Rotu on levinnyt Kaukasian vuoristoalueille ja Etelä-Venäjän aroille. Rodun kehitykseen ovat vaikuttaneet luonnonvalinnan lisäksi Kaukasian alueella eläneet kansat. Historian mukaan näitä koiria on käytetty vartioimaan ja suojelemaan kotieläimiä ja asumuksia pedoilta ja saalistajilta. Ensimmäinen maininta Armenian tsaari Tigran II:n armeijan suurista molossikoista on peräisin 100-luvulta eKr. Valikoiva rodunjalostus alkoi Neuvostoliitossa 1920-luvulla. Jalostuksessa painotettiin seuraavia tärkeitä rotuominaisuuksia: fyysinen voima, itsevarmuus, pelottomuus, erittäin tarkka kuulo ja hyvä näkö sekä tiheä, vedenpitävä karvapeite. Näiden ominaisuuksien ja kestävyysjohdosta kaukasiankoira tulee toimeen kaikenlaisissa sääoloissa, jopa kaikkein vaativimmissa.

YLEISVAIKUTELMA: Kaukasiankoira on rakenteeltaan tasapainoinen, kookas, voimakas koira, jolla on järeä luusto ja voimakas lihaksisto. Mittasuhteiltaan se on hieman korkeuttaan pitempi. Sukupuolileima on selvä. Urokset ovat maskuliinisia, niiden säkä on korostunut ja pää suhteessa suurempi kuin nartuilla. Ne ovat myös massiivisempia, suurempia ja usein rungoltaan narttuja lyhyempiä. Pitempikarvaisen muunnoksen uroksilla on selvä kauluri.

TÄRKEITÄ MITTASUHITEITA: Rungon pituus on 3–8 % säkäkorkeutta suurempi. Eturaajojen pituus on noin 50–52% säkäkorkeudesta. Kallon ja kuono-osan pituuden suhde on 3:2.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Tasapainoinen, aktiivinen, itsevarma, peloton ja itsenäinen. Omistautunut ja uskollinen omistajalleen, erinomainen vartiokoira.

PÄÄ

KALLO-OSA: Pää on suuri ja massiivinen, poskiluut leveät. Ylhäältä katsottuna pää on leveän kiilan muotoinen

Kallo: Massiivinen ja leveä, otsa on lähes litteä ja otsaurre on selvä mutta ei syvä. Kulmakaaret ovat kehittyneet mutta eivät ulkonevat. Niskakyhmy on vähäinen.

Otsapenger: Havaittava mutta ei voimakas.

KUONO-OSA:

Kirsu: Musta ja suuri mutta ei ulkoneva, sieraimet hyvin avoimet. Yksivärisillä, täplikkäillä ja kirjavilla koirilla musta kirsu on toivottava mutta ei pakollinen; (geneettisesti sininen tai maksanruskea kirsu ei ole hyväksytty).

Kuono: Leveä ja syvä, vähitellen kirsua kohti kapeneva; voimakkaat leuat. Erittäin syvä ja silmien alta hyvin täyteläinen. Kuononselkä on leveä, kuonon ja kallon ylälinjat yhdensuuntaiset.

Huulet: Paksut, tiiviit ja hyvin pigmentoituneet.

Leuat / hampaat: Hampaat ovat vahvat ja valkoiset, etuhampaat tiiviissä suorassa linjassa. Täysi hampaisto, leikkaava tai tasapurenta. Virheeksi ei katsota katkenneita, vahingoittuneita tai irronneita etu- tai kulmahampaita, jotka eivät vaikuta purennan tehokkuuteen, myöskään P1-hampaiden puuttuminen ei ole virhe.

Posket: Hyvin kehittyneet poskiluut, voimakkaat purulihakset.

Silmät: Keskikokoiset ja soikeat, kaukana toisistaan mutta eivät liian syvällä sijaitsevat, asennoltaan vinot. Väriltään tummanruskeasta pähkinäruskeaan. Silmäluomet mustat ja tiiviit. Silmien ilme on vakava, valpas ja tarkkaavainen.

Korvat: Kohtuullisen kokoiset, paksut, kolmiomaiset ja riippuvat, korkealle ja leveälle kiinnittyneet. Korvien sisäreunat ovat tiiviisti poskenmyötäiset. Alkuperämaassa korvat perinteisesti typistetään. (Huom. Suomessa typistyskielto.) Typistetyt ja typistämättömät korvat ovat samanarvoiset.

KAULA: Keskipitkä ja voimakas, matalalle kiinnittynyt, poikkileikkaukseltaan pyöristynyt. Kauluri on korostunut, erityisesti uroksilla.

RUNKO: Kauttaaltaan erittäin hyvin kehittynyt; leveä, lihaksikas ja hyvin tasapainoinen.

Säkä: Selvästi erottuva, keskipitkä. Säkä on hieman lantiota korkeammalla.

Selkä: Suora, leveä ja tiivis.

Lanne: Lyhyt, leveä ja hieman kaartuva.

Lantio: Kohtuullisen pitkä, leveä, pyöristynyt, laskee hieman kohti hännäntyveä.

Rintakehä: Pitkä ja leveä, hyvin kaartuvat kylkiluut. Rintakehä on kauttaaltaan syvä ja poikkileikkaukseltaan leveän soikion muotoinen. Myös taaimmat kylkiluut ovat pitkät. Selvä eturinta.

Alalinja ja vatsa: Vatsaviiva on kohtuullisen ylösvetäytynyt.

HÄNTÄ: Korkealle kiinnittynyt, sirpinmuotoinen tai kiertynyt. Levossa häntä ulottuu kintereisiin, koiran ollessa valpas häntä voi kohota selkälinjan yläpuolelle.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Yleisvaikutelma: Lihaksikkaat ja edestä katsottuna suorat ja yhdensuuntaiset, kohtuullisen kaukana toisistaan.

Lavat: Lihaksikkaat, kohtuullisen pitkät, leveät. Lavan ja olkavarren välinen kulmaus on noin 100°. Lavat ovat tiiviisti rungonmyötäiset.

Olkavarret: Vahvat ja lihaksikkaat, tiivisasentoiset.

Kyynärpäät: Tiiviisti rungonmyötäiset, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

Kyynärvarret: Suorat, erittäin voimakkaat, kohtuullisen pitkät, lihaksikkaat, poikkileikkaukseltaan pyöreät.

Välikämmenet: Lyhyet, järeät, edestä ja sivusta katsottuna lähes pystysuorat.

Etukäpälät: Suuret, muodoltaan pyöreät. Hyvin kaareutuneet, varpaat tiiviisti yhdessä.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Takaraajat ovat takaa katsottuna suorat, yhdensuuntaiset ja kohtuullisen kaukana toisistaan. Sivusta katsoen polvi- ja kinnerkulma ovat riittävän voimakkaat. Takaraajat eivät saa asettua kovin taakse.

Reidet: Leveät, lihaksikkaat ja kohtuullisen pitkät.

Polvet: Riittävästi kulmautuneet.

Sääret: Leveät, lihaksikkaat ja kohtuullisen pitkät.

Kintereet: Leveät ja kuivat, riittävästi kulmautuneet ja tiiviit, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

Väljalat: Voimakkaat, eivät pitkät; sekä edestä että sivusta katsoen lähes pystysuorat.

Takakäpälät: Suuret, muodoltaan pyöreät. Hyvin kaareutuneet, varpaat tiiviisti yhdessä.

LIIKKEET: Vapaat, joustavat ja kiireettömät, takaosan askeleessa on voimakas työntö. Hyvä raajojen koordinaatio ja tiiviit nivelet. Tyypillinen liikkumistapa on ravi. Liikkeessä säkä ja takaosa ovat samalla tasolla ja selkälinja on suhteellisen vakaa.

NAHKA: Paksu, riittävän joustava ja poimuton.

KARVAPEITE

Karva: Peitinkarva on suoraa, karheaa ja pöyheää, aluskarva hyvin kehittynyt. Sekä peitinkarvan että aluskarvan tulee olla vähintään 5 cm pitkää. Päässä ja eturaajoissa karva on lyhyempää ja paksumpaa. Koko häntää peittää tiheä, paksu ja tuuhea karva. Pitempi peitinkarva muodostaa korviin hapsut, kaulan ympärille kaulurin ja reisien takaosaan housut.

Väri: Mikä tahansa yksivärinen, laikullinen tai täplikäs paitsi ei musta (yksivärinen musta, haalistunut musta tai musta yhdistyneenä johonkin muuhun väriin), geneettinen sininen eikä maksanruskea.

KOKO JA PAINO

Säkäkorkeus: Uroksen ihannekorkeus 72–75 cm, vähintään 68 cm. Nartun ihannekorkeus 67–70 cm, vähintään 64 cm. Myös suuremmat koot hyväksytään kunhan rakenne on tasapainoinen.

Paino: Uroksen vähimmäispaino 50 kg, nartun 45 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

VAKAVAT VIRHEET:

- liian kevyt tai raskas rakenne
- itsevarmuuden puute
- puutteellinen sukupuolileima

- pää: pieni suhteessa runkoon, kevyt, kapea, pitkä tai karkea; kulmikas tai omenapää
- voimakas otsapenger
- kuono-osa: laskeva tai nouseva kuononselkä, terävä kuono
- liian pienet tai harvat hampaat; etuhampaat eivät suorassa linjassa; kaikki poikkeamat normaalista hammaskaaviosta (paitsi P1-hampaiden puutokset)
- riittämättömät poskiluut
- suuret, ulkonevat tai hyvin vaaleat silmät; avoimet tai löysät silmäluomet; näkyvä sidekalvo
- suuret, ohuet tai liian alas kiinnittyneet korvat
- köyry tai notko ylälinja; pitkä, köyristyvä tai painunut lanneosa; takakorkeus
- runko: neliömäinen, liian lyhyt, liian pitkä; kauttaaltaan kapea; liian korkearaajainen; rintakehä liian lyhyt, litteä tai kapea rintakehä; lyhyt tai jyrkkä lantio
- töpöhäntä
- heikko luusto, lihaksisto ja nivelet
- puutteelliset raajojen kulmaukset
- käyrät eturaajat
- tasapainottomat liikkeet
- puutteellinen takaosan työntö liikkeessä
- kihara tai hyvin pehmeä karva, hyvin lyhyt peitinkarva, aluskarvan puuttuminen

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- vihaisuus tai liiallinen arkuus
- selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
- kaikki poikkeamat vaaditusta purennasta
- hammaspuutokset: minkä tahansa muun kuin M3- tai P1-hampaiden puuttuminen
- entropium
- herasilmät, siniset tai vihertävät silmät, keskenään eriväriset silmät
- typistetty häntä
- jatkuva peitsaaminen, liikkeet on pystyttävä kehässä arvostelevaan
- musta väri yksivärisenä tai yhdistelminä (haalistunut musta, mustat pilkut, laikut tai satula) paitsi maskissa
- geneettinen sininen tai ruskea kaikissa sävyissään
- sinertävänharmaa tai ruskea pigmentti kirsussa, huulissa ja silmäluomissa
- punaruskeat (tan) merkit mustilla, sinisillä tai ruskeilla koirilla
- koko alle alarajan
- uroksen selvä narttumaisuus

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

